

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 22 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 704.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg,

hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen

Keresik a békét.

Budapest, október 11.

Azt mondtuk, hogy nem hiszünk a megindult béketárgyalások sikerében, mert hiányzik a megegyezés lehetőségének tárgyi valószínűsége. De azt jelenti ez, hogy mi az ország érdekében nem tartanók helyesnek és szükségesnek a békét? Aki a harcot a harczért akarja s nem azért, hogy nyomában a jobb és szükségesebb politika valósuljon meg: az örült vagy gonosztevő. A békét igenis mi szeretnők legjobban, akik látjuk és hirdetjük állandóan, hogy ennek a nemzetnek el kell sorvadnia, ha kormányai sohasem csinálnak semmit, amit a nép kíván, de az erőszakosságig is elmennek, hogy megcsinálhassanak mindent, amit Bécs akar. Akarjuk és várjuk tehát a békét — de nem hiszünk, hogy Berzeviczy Albert ezt a békét nyélbe üthesse.

S ettől a hitünköt nem tántoríthat el a békeharangozások zaja sem. Miért? Mert nem tehetjük fel egyetlen becsüle-

tes ellenzéki pártról sem, hogy a hosszú harcot megfelelő eredmények nélkül hajlandó legyen abbahagyni. Ha azt nem akarja az ellenzék, hogy a nemzet kegyetlenül letorkolja utólagosan, mert komoly ok nélkül ment obstrukcióba: akkor a békekötés anyagából és eredményeiből világosan ki kell derülni, hogy az obstrukció nem volt hiábavaló, komoly célja volt s azt, ha nem egészen, de legalább részben el is érte. A békének kell igazolnia a harcz jogosságát. A nemzetnek látnia kell, hogy az obstrukció nemzeti koncessziókat tudott kiereszokolni a katonai javaslatok ellenében és hogy az obstrukció a demokratikus választójog korszakát is siettetni tudta. Ha lesznek ilyen eredmények a békekötés nyomán: akkor érdemes volt harcolni s a nemzet hálás lesz az ellenzéknek azért is, ahogyan harczolt s azért is, ahogyan békét kötött. De ha a békekötés eredménye nulla volna: akkor ugyan mivel takarhatná el az ellenzék szégyenét, hogy ilyen semmiért harczolt s ilyen semmiért kötött békét? Az ilyen békét, mely eredményeivel nem igazolná az előző harcot, bélyeg gyanánt sütné a nemzet az ellenzék homlokára.

Béke tehát csak megfelelő koncessziók ellenében, becsületes kompromisszum alapján volna elérhető. Már

most, ugy-e, csak az lehet a kérdés, hogy hozhat-e Berzeviczy ilyen koncessziókat s másrészt, lehet-e az ellenzék abban a helyzetben, hogy ilyen koncessziók hiányában segédkezzen a békében, melynek egyébként nem volna ellensege? Hát mi már kifejtettük, hogy Berzeviczy koncessziókat nem hozhat és pedig ketős okból. Mert a kormány az elnök urnak nem adott a tárgyalásokra sem egyenes megbízást, sem az esetleges alkudozásokhoz való anyagot. És mert maga a kormány sem kapott a koronától olyan felhatalmazást, hogy a katonai követelések ellenében koncessziókat ajánlhasson fel. Ha pedig Berzeviczy a béketárgyalásokhoz se kellően megalapozott megbízást, se konkrét engedményeket nem hoz: van-e az ellenzék abban a helyzetben, hogy pusztán az elnök szép szemeiért feladja azt a harcot, melyet súlyos okokból és ellenzéki felelősségének teljes tudatában kezdett? Öngyilkos harcz után öngyilkos béke volna az ilyen.

Békét akar az ellenzék is, hiszen azért harczolt, de termékeny és áldásos békét, mely a nemzetnek igazi gyarapodást ígér. Minden béke elfogadható, ha nem kell érte az elvekből áldozni s ha egy jobb politika vágyaira segíti a nemzetet. De olyan béke, mely nem jelent semmit, csak pontot egy harcz

Az új Portugália.

(Utányomás tized.)

Lisboa (Lisszabon), október elején.

Ezerkilencszáztizenegy, augusztus huszennegyediké örök időkre egyik legjelentősebb emléknapija marad Portugália élő történelmének. Ezen a napon jutott be ismét a forradalmaktól dult ország az alkotmányos államkormányzat cselekvő jogállapotába, az új államforma szervezeteivel, hogy megkezdje újfent az állami és társadalmi javak konszolidálásának nagy, nevezetes munkáját.

A kicsiny délnyugateurópai országnak ez a reneszánsza, az újkor első két századában elfoglalt jelentős tengerészeti és külkereskedelmi tekintélyének emlékéhez méltó módon és megfelelően komoly államjogi aktus keretében folyt le. Felséges idő köszöntött erre a napra, napsütéstől ragyogó, esőndes szellőjű, derült egü délelőtti volt. A régi Plaza de Arma területét, ahol a hetek óta üléselő nemzetgyűlés folyt, már a hajnali órákban, az ország minden vidékéről idesereglett több, mint félmilliónyi tarka, festői viseletű, hangos beszédű, eleven mozgású, vidám tekintetű közönség lepte el, akik között ezen a történelmi jelentőségű alkalmon sok külföldi embert, többnyire angolokat, francziákat és spanyolokat is lehetett látni.

A polgárokon és polgárnőkön tiszta, ünnepi ruházat, az arczokon a szokatlan nagy események hangulatának megfelelő komoly, ünnepies kifejezés ült. Egyszerre a tömeg artikulatlan hangzavarába három hatalmas ágyulövés dörögött bele. Ez volt a jele annak, hogy a romjaiból, füstölgő üszkeiből új életre kelt kicsiny, de szívós életű ország-

nak legújabb történelem-csinálása egy igen jelentős új korszak kapujához érkezett. A rengeteg embertömeg ajkán néhány percre elnémult a hang s amikor a nemzetgyűlés épületének erkélyén megjelent az ősz, hátra-szegett fejű, esillogó ezüstfehér hajú és szakálu elnöknek: Bracamp-nak eleven alakja, mögötte az ország legelőkelőbb notabilitásainak társaságával, hát akkor a közönségből egyszerre menydörgésszerűen tört ki a „Viva el buono presidente nostro!”, Viva la nuova republica portogallo!” A nép óvációjának lecsillapultával Bracamp, a nemzetgyűlés elnöke intett a kezével, hogy beszélni akar és erre a tengernyi közönség egyszerre elnémult.

Ebben a visszafojtott esendben aztán az ősz férfi, messze hallható érezes hangon beszélni kezdett a néphez, hogy Portugália életére új, a multnál hihetően dicsőségesebb, eredményesebb kornak kezdete köszöntött be és ennek első jeleképpen immár kihirdetheti, hogy a nemzet akaratából összeült gyűlés az új köztársasági állam elnökévé 217 szavazatból 121-el dr. Manoel de Arriaga senhort választotta meg! Tovább nem is folytathatta beszédét az ősz vezér. Egyszerre félmillió mellből tört elő a hatalmas éljenriválás. A férfiak lekapták a fejükről a sapkát, a nők a vállukról a mantilleit és egérvérő evvívással töltötték meg Lisszabon téreit és utcáit.

Mindenki érezte ennek a napnak rendkívüli jelentőségét. Az új köztársaság társadalmának jobb polgárai ezekben a történelmi órákban elfelejtették a szomorú emlékü multnak visszakísértő minden bajját, amelyek egyformán ránehezédtek az államra és a polgárságra. De nincsen olyan nagy fáj-

dalom, amelyet egy hozzá mért arányú öröm el ne hallgattatna. Az emberi szív, a természet nagyszerű gondoskodásából úgy van megalkotva, hogy kedvesebb neki az öröme, mint a fájdalomnak érzése s a múlt emlékeinek, különösen, ha azok fájdalomkelők voltak, nem szívesen idézik sokáig, hanem új napok új örömeit keresi. Legalább a tömegek lélekélete ezt az igazságot mutatja fel a történelem tanulságaiból.

És ezt a megállapítást most szinte magától kinalja nekünk ez a nép, a mai új portogál nép, amelyik megmutatta, hogy jobban tud lelkesedni a maga javáért, teremtet új társadalmi és államjogi helyzet beállításakor — az egykori „felséges” római plebsnél is, akiknek pedig máról-holnapra megváltozott hangulatéletükből frappánsul ható példákat irtak meg az egykori római írók.

Ez, az August Comte pozitív állambölcséleti elméletén és a francia szocializmus tanításainak emlíni fölnevelkedett mai portogál értelmiség gyönyörű következetességgel halad a társadalmi joggyenlőség és vagyonarányosság állapotának — a jövőző korok ideális kommunizmusának — megteremtése felé, amelyre való törekvésének, már eddig is, számtalan komoly cselekvő bizonyosságát adta. Ezért tévedés hinni azokban a hírekben, amelyeket a csufosan levert monarchista puccs rendezői mostanában is szorgalmasan terjesztettek arról, hogy az ország lakosságának tulnyomó része még ma is önállóan gondolkozású, bigott-katolikus és királypárti volna. Magam is megfigyeltem, amikor primitív családi és egyéni kulturájú portogál iparosok, munkások megjelentek az itteni, a lisszaboni Liceo Polytechnicoban és megkérdezték a tanároktól, hogy szabad-e

után, nem valósít meg semmit abból, amiért az ellenzék harcolt s nem győzi meg sem az ellenzék, sem a nemzetet arról, hogy hazafias kitartással mégis csak kivívható még valami a nemzet számára: az rosszabb a harcznál és szegyenletesebb az erőszakos letörésnél. Akármilyen béke reménysége elé tehát nem gyujthatunk örömtüzeket. Ha Berzeviczy olyan megbizatással jön majd, hogy a megállapodások garanciáit is képes nyújtani s ha az ellenzéki pártok jól ismert álláspontját olyan engedelmekkel honorálhatja, melyek elfeladás nélkül elfogadhatók: akkor igenis lehet és lesz is béke. De a fesztelen puhatólódzások ideje már lejárt. Azon már igazán tud vagyunk, hogy bárkinek és pláne a képviselőház elnökének csak most kellene puhatólódzania, hogy mit akar az ellenzék.

Egy szalmaszál nem sok: annyi akadályt se akarunk egy becsületes béke lehetőségének útjába rakni. De az becsületes béke legyen. Puhatólódzások, taktikázások vagy törvetések még nem jelentik a béke útjának keresését. De ha Berzeviczy mégis azt hiszi, hogy neki van lámpása, melylyel a béke útját megtalálhatja, ám próbálja meg. Az ellenzék vezetési bizonyára jól meg fogják majd nézni, hogy a béke útja-e az, vagy csak valami utvesztő. Az ellenzék vezetői vigyázni fognak s mi szívesen megbizunk az ellenzék vezetéseinek óvatosságában.

Budapest, október 11.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, csütörtökön, ülést tart, amelynek napirendje ez: névszerint való szavazások, meg a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatása.

nekik is bemenni egy-egy előadásra, mert ok — tanulni szeretnének ettől vagy attól a professzor urtól, aki ezt vagy amatt a tantárgyat adja elő. És amióta megindult a köztársasági propaganda, még a királyi család elűzése előtti időben, már vándorló szociális kurzusokat létesítettek Magalhaes Limaék, Bernerdius Machadoék, akikkel felkerestették a legkisebb hagyvidéki városkákat is.

Ez az új portugál társadalom igen jól ismeri azokat a kulturkötelességeket, amelyekkel a maga jelene és jövője és az utódai iránt tartozik. Ezért nincsen oka Európá egyetlen népének sem szemére hányni a mai portugáloknak, hogy elmaradottságuk miatt nem érdemlik meg még a köztársasági élet nagy szabadsághozsítékait, az ebből a szabad életből következő nagy társadalmi közjavakat. Mert bizonyos, hogy még Európa belsőjében is lehet ma is még a haladó, a dolgozó portugáloknál elmaradottabb népesoportokra akadni.

Az új köztársasági állam avatásának nagyszerű ünnepélyéből a legkiemelkedőbb mozzanat az az ünnepies eskü volt, amelyet az új köztársasági elnök: de Arriaga innen az erkélyről mondott a portugál népnek. Manoel de Arriaga, a Bracamptól való bemutatása után odaállott az új köztársasági zászlókkal teleaggatott erkély kerlátjához és mindenkinek érthető hangsúlyozással, erőteljes hangon a következőket mondta: „Esküszöm a polgári becsületszavam szentségére (és nem a régi formájú „az Istenre“), hogy szeretett hazánknak állami törvényeit mindig tiszteletben fogom tartani és hogy Portugáliánknak függetlenségéért, területi épségeért, jólétéért és tekintélyéért — amíg ezt a nemzet által reám ruházott legmagasabb állást betöltöm — mindig lankadatlan erővel fogok szolgálni!“ A több mint félmil-

Berzeviczy akciója.

— Megkezdődtek a tanácskozások. —

Hírek a politikai küzdőtérrel.

Budapest, október 11.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke ma megkezdte azokat a tanácskozásokat, amelyeket a parlament munkaképességének helyreállítása, illetve a parlamenti béke érdekében kíván folytatni az ellenzék vezérével. Ma Justh Gyulával és gróf Andrássy Gyulával tárgyalt hosszasan és holnap Kossuth Ferenczel, továbbá a pártonkívüli függetlenségiakkal fog érintkezésbe lépni.

A tanácskozások történetéről és azokról a keretekről, amelyek közt a tanácskozás folyik, pozitívumot nem lehet megtudni, mert minden illetékes faktor állig begombolkozik, mihelyst erre vonatkozólag intéznek hozzájuk kérdéseket. Annyi mégis kiszivárgott, hogy Berzeviczy Albert tanácskozásai elősorban informatív jellegűek és különösen arra vonatkoznak, hogy mely aktuális kérdéseknél és mi módon volna a pártok között egy kompromisszum létrehozható.

Az ellenzék Berzeviczy akciójának ma több komolyságot és jelentőséget tulajdonítottak, mint tegnap és ebben különösen nagy szerepe van annak a megrökönyödésnek, amivel a munkapárt harcias csoportja ezeket a tárgyalásokat fogadja és kíséri. Ez a csoport ma már tisztán látja, hogy erőszakos tervével háttérbe szorult és tisztán látja azt is, hogy vele együtt visszaszorultak a politika frontjából mindazok a munkapárti vezérférfiak is, akik ezt az akciózt nevéikkel fedezték és támogatták. E miatt nemcsak elkedvetlenedés, de bizonyos idegesség is észlelhető a munkapárt egyes köreiből.

Igy módfelett idegesen, sőt lehet mondani ingerülten fogadta a párt gróf Andrássy Gyulának tegnapi vezérézikjét, amelyben az erő-

liónyi tömeg visszafójtott lélekzettel hallgatta ezeket az ígéket és véste az emlékeztetőbe ezt a nagy fogadalmat, amely sokaknak úgy hangzott most, mintha az eljövendő, majdan gazdag, a régi tekintélyt visszaszerzett új Portugáliának géniusza szólott volna a nemzethez.

Nem érdektelen az sem, hogy akik eddig a forradalom óta Portugália sorsát intézték és az újonnan kinevezett kormányférfiak, akik ezután fogják az új köztársasági állam sorsát intézni, milyen közéleti szerepet töltöttek be eddig.

Az ezelőtti ideiglenes elnök: Teofilo Braga hosszú időn át a jó nevű coimbrai egyetem tanára volt. Az ő országos népszerűsége a hírhedt diktátor: Joao Francónak ismeretes szereplésétől fogva való, aki ellen és akkori antidemokratikus uralom ellen Braga, az egész haladó Portugália elismerő tapsai mellett, eles filippikákat tartott.

Dr. Manoel de Arriaga, aki ezidőszent már betöltötte a 70-ik évét, régi, dojos életű, szorgalmas, jóhírű nemes családból származik. A család első fészke a festői Azorj-szigetekeken volt. Maga az új elnök is a kies Fayal-szigeteknek Horta nevű községében született. A régi spanyol-francia, helyesebben bask-provencéi eredetű Arriaga-család első ismert őse a magyarokok eredetű bask nép felső részénél vidékéről, San-Selastian mellől való. Az új elnök régebben a lisbonai Liceo egyetemnek professzora, kevés ideig pedig a coimbrai egyetem rektora volt. Joao Chagas, az új portugál miniszterelnök hosszabb ideig a régebbi Portugália követe volt Párisban. Ő a vezére a mostani uralkodó politikai pártnak, a „radikális párt“-nak, amely az ország új köztársasági politikájának szolgálatára éppen most készül egy párisi mintájú nagy napilapot kiadni. Ennek a lapnak maga Cha-

szakos törekvécek lábai alól húzza ki a gyékényt. A párt egyik németnyelvű orgánuma, a „Pester Lloyd“ ma reggeli számában neki is támad Andrássy cikkének, sőt nemcsak cikkének, hanem személyének is és éppen nem olyan hangon, ami ennek az orgánumnak a díszére vállana, vagy amelylyel gróf Andrássy Gyula illusztris személyével foglalkozni szokás.

A „Pester Lloyd“ mai cikke egyebek közt szemére veti gróf Andrássy Gyalúnak, hogy ő sem tudta megoldani a katonai kérdést, miért követeli tehát másoktól, hogy ebben a kérdésben arra a kudarcot vallott állápontra helyezkedjenek, amelyen ő áll. A „Pester Lloyd“ itt nyilván megfélekedzik arról, hogy gróf Andrássy megoldási terve a múltban éppen azok miatt vallott kudarcot, akiknek katonai politikája a mostani véderőjavaslatoknál csődöt mondott. Ha ezek a politikusok akkor nem álltak volna Andrássy megoldási terve és a király közé, ugy a katonai kérdésekben ma nem kellene ismét obstrukcióval és a közvélemény ellentétes hangulatával találkozni sem a kormánynak, sem a kormányzó-pártnak.

Mai híreink egyébként a következők:

Khuen itthon.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma reggel fél tíz órakor Fiuméből Budapestre érkezett. A miniszterelnök a pályaudvarról a miniszterelnökségi palotába hajtatott, ahol megérkezése után Aufferberg Móricz lovag hadügyminiszter látogatását fogadta.

Aufferberg Budapesten.

Aufferberg Móricz lovag közö hadügyminiszter tegnap este — mint már jeleztük — Budapestre utazott, ahova ma reggel érkezett meg Csobán Dragutin vezérkari őrnagy és Fongaróli Károly dragonyoskapitány kíséretében. A közö hadügyminiszter a Hungaria-szállóban szállt meg s innen indult el ma délután háromnegyed tíz órakor a látogatások megtételére.

Tíz óra előtt néhány perccel a minisz-

ter lesz a vezére. A pénzügyminiszter: Augusto de Vasconcelos — orvos. A tengerészetügyi miniszter: Joao de Menezes és a gyarmatügyi miniszter: Celestino de Almeida mindketten technika-tudományi doktorek.

Ezeknek a kipróbált köztársasági gondolkozásu, jó portugál hazafiaknak lelkiismeretére bízta a nemzetgyűlés az új Portugália vezetését és várakozásos jövőjének sorsát. És hogy milyen szellemben akarják az új kormány tagjai vezetni a köztársaságot, erre néve Chagas, a miniszterelnök, mindjárt a kinevezése után egy nyilatkozatban kijelentette, hogy az új kormány politikája a népjogok képzhető teljes kiterjesztésének, az általános közművelődési, erőteljes gazdasági és népjelölti intézmények megteremtésének s a meglévő, bevált intézmények fejlesztésének politikája lesz, mindenben szigoruan alkalmazkodván ahhoz, hogy a köztársasági ország egységének valósága és tudata kifejezésre jusson. És még hozzátette, hogy ez utóbbi kormánypolitikai biztosítékot most különös jelentőséggel hangsúlyozza, amikor a köztársasági Portugália ellenségei külföldön lépten-nyomon dezavualni szeretnék az ország köztársasági egységének erejét.

Portugália republikanizálása mindebben csak nyeresége a haladó Európának. Az új államforma legújabb győzelme az ellenforradalmon, törvényszerű megszilárdulás csak újabb biztosíték arra, hogy a maradt klérus és a római kuria lelkiismereti nyomása alól felszabaduló nép, a maga hivatott értelmiségének és új kormányának vezetésével most már nyugalommal rátérhet a közjavit szolgáló szociális, gazdasági és közművelődési előhaladását előmozdító, egymást megértő, vállvetett társadalmi munkálatoknak utaira.

Enyedy Barnabás.

terelnökség palotában gróf *Khuen-Hédervary* Károly miniszterelnöknek adta le névjegyét, mert a miniszterelnök ekkor még Fiuméből nem érkezett volt meg. Innen *József* főherceghez, majd *Hazai* Samu honvédelmi miniszterhez küldötte fel névjegyét s azután *Fülepp* Kálmán főpolgármestert látogatta meg.

A főpolgármestertől a képviselőházba ment, ahol elsőnek *Berzeviczy* Albert házelnököt kereste fel. Később a miniszteri szobákban felkereste *Hazai* honvédelmi minisztert, *Székely* Ferenc igazságügyi és *Lukács* László pénzügyminisztert, majd gróf *Serényi* Béla földmívelésügyi miniszterhez a miniszteriumba gyalog sétált át. Gróf *Zichy* János kultuszminiszternek, *Kabos* Ferenc és *Náray* Lajos képviselőházi alelnököknek névjegyét hagyta hátra.

Fél egy óra után pár percet ismét a Várba ment fel autómobilján s *Khuen-Hédervary* miniszterelnököt kereste fel, aki időközben megérkezett s a már előzetesen bejelentett látogatás miatt nem távozott el a miniszterelnöki palotából. A miniszterelnöknel egy negyed kettőig, körülbelül félóraig időzött. Innen gyalog *József* főherceg palotájába ment, azután a királyi várpalotában *Pálffy* Miklós herceg főudvarnagynál, a hadtestparancsnokságon és a honvédfőparancsnokságnál adta le személyesen névjegyét.

Hosszabb ideig tartott *Vasary* Kolos hercegprímásnál való látogatása. Ezt megelőzőleg *Wlassics* Gyulát, a közigazgatási bíróság elnökét kereste fel hivatalában. Az említettek kivül báró *Fejérvary* Gézánál, *Günther* Antalnál, a Kuria elnökénél, gróf *Csáky* Albin főrendiházi elnökénél, gróf *Ráday* Gedeonnál, Pest vármegye főispánjánál, *Boda* Dező főkapitánynál, a miniszteriumok államtitkárainál és a fővárosban lakó zászlós uraknál is részint személyesen leadta, részint letétette névjegyét.

Félhárom órakor tért vissza a Hungária-ezöllőbe, ahol a meglátogatottak közül többen részint névjegyleadással, részint személyesen adták vissza látogatását.

Auffenberg lovag hadügyminiszter szárnysegédeivel a Hungária-ezöllőben ebédelt s a délután folyamán fogadta azoknak a személyiségeknek látogatását, akiket délelőtt a miniszter felkeresett. *Auffenberg* lovag délután öt óra tizenöt perczkor *Üsöbán* vezérkari őrnagy és *Fongaróth* kapitány kíséretében visszautazott Bécsbe.

Zichy János bécsi útja.

Gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter holnap rövid tartózkodásra Bécsbe utazik. Mint felhivatalosan jelentik, a kultuszminiszter bécsi útja kizárólag magánügyekre vonatkozik.

Berzeviczy tanácskozásai.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, ma délelőtt tizenegy órakor a képviselőház elnöki szobájában találkozott *Justh* Gyulával, akivel közel háromnegyed órai tanácskozást folytatott. Mikor a tanácskozás véget ért és a házelnök *Justh* Gyulával a folyosóra lépett, az újságírók tömege fogta őket körül és ostromolta különféle kérdésekkel. Mindketten óvatosan elhárították maguktól minden kérdést és tartózkodtak a nyilatkozattól.

Justh a hozzáintézett kérdésekre azt felelte:

— Ne szólj szám, nem fáj fejem.

Berzeviczy kitérő, udvarias válasza pedig ez volt:

— Bocssásanak meg az urak, de én egy pár napig siket és néma leszek.

Justh Gyula később híveinek, akik szintén felvilágosításért fordultak hozzá, a tanácskozás lefolyásáról annyit mondott:

— Ezek csak tájékoztató megbeszélések voltak.

Berzeviczy később gróf *Andrássy* Gyulát kereste fel, akivel az ülés után a képviselőházban visszamaradva tanácskozást folytatott. Ez a tanácskozás is csaknem háromnegyedóra hosszat tartott.

Berzeviczy a tegnapi megállapodáshoz ké-

pest holnap délből *Kossuth* Ferenczel és aztán a pártönkivüliek valamelyik vezérével, valószínűleg gróf *Károlyi* Mihálylyal fog tanácskozni.

Berzeviczy Albert a délután folyamán *Khuen-Hédervary* Károly miniszterelnököt kereste fel, hogy neki az eddigi tanácskozásokon történetekről beszámoljon. *Khuen-Hédervary* pedig este a Lloyd-klubban miniszter társaival közölte a beszélgetések eredményét.

Ugyanakkor a Justh-párt végrehajtóbizottsága *Justh* Gyula lakásán gyűlt össze tanácskozásra. Hir szerint a tanácskozás azzal a megállapodással végződött, hogy a Justh-párt bevárja a *Berzeviczy* és *Kossuth* Ferenc, továbbá a *Berzeviczy* és a pártönkivüliek függetlenségek között lefolytatandó tanácskozásokat és csak azután, lehetőleg a többi függetlenség pártokkal egyetértve fog véglegesen határozni a béketárgyalásokról.

Tanácskozások a folyosón.

Justh Gyula *Berzeviczy*vel való tanácskozása után gróf *Apponyi* Alberttel tanácskozott, aki viszont később a Házba érkező *Kossuth* Ferenczel kereste fel. *Kossuth* Ferenczel előbb *Polonyi* Géza beszélgetett hosszasan.

Az ülés után *Kossuth* Ferenc, gróf *Apponyi* Albert, gróf *Zichy* Aladár és gróf *Károlyi* Mihály együtt maradtak a Házban és hosszasan konferáltak.

A kormányparti folyosón gróf *Tisza* István türelmetlenül ment egyik kormányparti csoporttól a másikhoz és rövid beszélgetéseket folytatott.

Az expozé.

Lukács László pénzügyminiszter a költségvetést a képviselőház holnapi ülésének elején fogja bejelenteni és ekkor mondja el hosszabb beszédét, amely előreláthatólag több órát fog igénybe venni.

Utánna, hir szerint, *Huszár* Károly (sárvári) a néppárt részéről szól a véderőjavaslatokhoz.

A pártkörökből.

A negyvenegyes függetlenségi *Kossuth*-párt körhelyiségeiben az est folyamán a párt tagjai közül többen jártak fenn. A pártvezetőség részéről ott voltak *Déry* Zoltán, *Tóth* János és *Sághy* Gyula alelnökök. A beszélgetés a kompromisszumos tervek körül forrott.

A függetlenségi és 48-as *Justh*-párt körhelyiségeiben igen élénk élet volt az este folyamán. A párt képviselő tagjai ugyszólván teljes számban jártak fenn és igen sokan a kültagok közül is. Az elnökség tagjai közül *Holló* Lajos időzött fenn hosszasan, aki a párt képviselő tagjaival beható eszmecsere folytató a politikai helyzetéről. Ennek során szóba kerültek a politikai helyzet alakulásának újabb fejleményei is. A párt elnöke, *Justh* Gyula nem volt fenn a pártkörben, gróf *Batthyány* Tivadar alelnök pedig pénteken érkezik vissza Budapestre. Az est folyamán sokat beszéltek a legközelebbi vidéki népgyűlések szervezéséről és a párt tagjainak delegálására vonatkozólag a szükséges intézkedéseket megtették.

A nemzeti munkapárt körhelyiségeiben ma este is nagy számban jelentek meg a párttagok; a kabinet tagjai közül fent voltak *Lukács* László pénzügyminiszter, gróf *Serényi* Béla földmívelésügyi miniszter, *Székely* Ferenc igazságügyi miniszter és *Hazai* Samu honvédelmi miniszter. Este negyed kilenc órakor érkezett a pártkörbe gróf *Khuen-Hédervary* Károly miniszterelnök, akit szabadságának leteltével zajos eljenzéssel üdvözöltek. A pártban sok szó folyt az aktuális politikáról. *Berzeviczy* Albert, a képviselőház elnöke, a pártkörben nem jelent meg. A Ház elnöke holnap délután egy órakor fog találkozni *Kossuth* Ferenczel.

A munkások Tisza beszámolóján.

Az aradi szociáldemokrata párt elhatározta, hogy október 19-én, csütörtökön, amikor gróf *Tisza* István Aradra érkezik, beszámolójának megtartására, fogadtatására az egész szociáldemokrata

munkásság kivonul. Ugyanaznap délután pedig általános munkaszünet lesz Aradon és a munkások valamennyien elmennek a nyári szinkörbe gróf *Tisza* István beszédének meghallgatására.

Szabolcs megye a kormány ellen.

Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága kedden, október 10-én tartott rendes őszi közgyűlésén tárgyalta az ismert *verseczy* átiratot s olyan határozatot hozott, mely méltó a legmagyarabb vármegye multjához. Azt, hogy a törvényhatóság az obstruáló ellenzéknek ne üdvözölje, csak az akadályozta meg, hogy az állandó választmány határozatában minden pártárgyat megegyeztetett és így hozták meg a következő határozatot: „A vármegye a *verseczy* átiratot irattárba helyezni rendeli, mert annak tartalmával egyet nem ért. A képviselőház előtt fekvő véderőjavaslat olyan súlyos terheket ró hazánkra és azonkívül a magyar nemzet aspirációitól olyan távol áll, hogy annak törvényre emelkedését nem óhajtja. Máskülönbem sem tartja ildomos dolognak, hogy a képviselőházhoz ebben a tárgyban felírjon, mert a képviselők utasításokat elfogadni semmiféle fórumtól nem tartoznak, képviselői működésükre egyedül a ház szabályai irányadók. Ezzel szemben a kormány könyvnyomatos újságjai ezt a tudósítást közölték a szabolcsvármegyei közgyűlésről:

Szabolcs vármegye törvényhatósága tegnap tartotta meg rendes őszi közgyűlését és ezen a gyűlésen feltűnést keltett gróf *Vay* Gábornak az állásfoglalása a választójog kérdésében. *Szabolcs megye* egy ízben már állást foglalt a választójog kérdésében, amikor is elhatározta, hogy kívánja a választói jog kiterjesztését, de csak a magyar nemzeti szupremácia biztosításával és a magyar irni-olvasni tudáshoz kötve. A közgyűlést megelőzőleg elhatározta tehát az állandó választmány, hogy újabb állásfoglalásra nincs szükség. A közgyűlésen gróf *Vay* Gábor felszólalt ennel a pontnál és kifejtette, hogy a választójogot ki kell terjeszteni, minthogy a kor szelleme ezt követeli, azonban nem szabad állani a magyarul irni-olvasni tudás követelésétől. A felszólalást nagy tetszéssel fogadták és a közgyűlés elhatározta, hogy feliratában régi álláspontját fogja kifejezésre juttatni.

Amint látható, ezek a sugalmazott táviratok teljesen megfelelnek az obstrukció tárgyában hozott szenzációs határozatról, a *Vay* Gábor felszólalását pedig teljesen hamis megvilágításba helyezik. Mert *Vay* Gábor azt mondta, hogy nagyon óhajtandónak tartaná, hogy a magyar irni-olvasni követeljük meg a választói jog kiterjesztésénél, de mert addig, amíg *Habsburgok* uralkodnak Magyarországon, nem remélhető, hogy egy ilyen javaslat megnyerje a legfelsőbb jóváhagyást, hiszen más hátra, mint hogy az általános, egyenlő és titkos választói jogot követeljük. Ez egy kicsit másképpen hangzik, mint a hivatalos tudósítás.

Tomasics ismét mosakszik.

Tomasics Miklós, az üzleteiről híressé lett horvát bán, miután Lovranában kebelbarátjának, gróf *Khuen-Hédervary* miniszterelnöknek elsírta bánatát, ismét visszautazott Zágrábba és hivataloskodását azzal kezdte meg, hogy egy végtelenül nagyképi, de annál semmitmondóbb kommunikátész közölte a horvát felhivatalosokban, beszározott tekintélye megtisztítására.

A kommuniké a következő:

A népek életében fölmerülnek időnként oly pillanatok, amelyekben érthető, ha a politikai harcban, amidőn ez a rendes kerékvágástól ki lép és heves formát ölt, a legszélsőbb eszközöket is fölhasználják. Nem hisszük azonban, hogy nemzeti életünknek az a korszaka, amelyben ma vagyunk, egy ily heves harcot jogosulttá tenné, hanem ellenkezően, azon a nézetben vagyunk, hogy azt a harcot a bán és a kormány politikai magatartása a legesekélyebb mértékben sem okozhatja meg. Azok, akik ily eszközökkel harcolnak, megfolekednek arról, hogy minden harcot később a nyugodt megítélés időszaka kövessen, amelyben azután a *vágyalmások* meghoszorúlják magukat a *vágyalmáson* és ahol azután új ellenfelek hasonló módon küzdenek ellene. Reméljük, hogy a jelenlegi kormányunk legnagyobb ellen-sége is, ha a dolgot nyugodtan átgondolja, arra a meggyőződésre fog jutni, hogy ilyen eszközök nem vezethetnek az óhajtott célhoz. A bán és kormány pedig minden körülmények között megmaradnak helyükön és ingadozás nélkül teljesítik kötelességüket nemzeti életünk elő-

mozdítása érdekében. A pénzügyminiszter holnap expozéja színtén meg fogja mutatni, hogy a kormány most is megtett mindent, amit nemcsak a pénzügyi, hanem a közlekedéspolitikai fejlődés biztosítására is megtehetett és a közeljövő be fogja bizonyítani, hogy a mostani bánés a kormány a parlamentárismus és alkotmányosság posztulátumait mily nagyra becsüli.

A félhivatalos kommuniké tehát ismét bejelenti, hogy Tomasics és vele együtt a horvát kormány meg fog maradni, mert a kormány mindent megtett a pénzügyi és közlekedésügyi fejlődés biztosítására. És a félhivatalosnak ebben a kijelentésében, az előzményeket ismerve, senki sem fog kételkedni. A napilapoknak Tomasicsról közölt adatai nyomán valóban el kell ismernünk, hogy Tomasics bán pénzügyileg igen szépen fejlődött és mindent megtett saját érdekeinek biztosítására. Csak az az egy a kár és sajnálatos, hogy e bámulatos pénzügyi fejlettség dacára megmarad a bán méltóságban, holott a bán állás — mint azt parlamenti beszédében Khuen-Héderváry is igazolta — csak kis javadalmazásu, tizedrangú állás, amely aligha felel meg egy olyan pénzügyi kapacitás igényeinek, mint Tomasics. Hagyjon tehát fel vele.

A nagyszalontai népgyűlés.

A vasárnap délelőtt Nagyszalontán tartandó népgyűlés szónokai lesznek: a függetlenségi és 48-as párt részéről *Justh Gyula*, a párt elnöke, *Barcsay Andor* orsz. képviselő, a Választójog Országos Szövetsége részéről dr. *Szendé Pál*, a szövetség titkára, a szociáldemokrata párt részéről pedig *Garbay Sándor*, a szociáldemokrata párt elnöke, a 48-as Kossuth-párt részéről *Kelemen Béla* és a pártonkívüliek részéről *Egry Béla*.

A verseczi átirat.

Békésvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartott rendes közgyűlésén 123 szavazattal 114 szavazat ellenében Versecz városa átiratából kifolyólag a parlamenti obstrukciót eltiltó határozatot hozott. Szavazás előtt szenvedélyes vita folyt a javaslatról, melyet *Reck Géza* és dr. *Ladics László* támogattak, *Fábray Károly* és *Bikády Antal* országgyűlési képviselő, ugyyszintén a szociáldemokrata *Grünfeld Jakab* elleneztek. A néhai *Achim Andrást* követő parasztpártiak közül néhányan az obstrukció ellen szavaztak, a nagyobbik rész pedig tartózkodott a szavazástól.

Komáromból írják: Versecz város ismeretes átiratát az obstrukció ellen Komárom városának október 2-iki közgyűlésére tüzték ki először. A közgyűlés tárgysorozatából később ezt a pontot törölték s a város törvényhatósági bizottságának október hó 25-én tartandó közgyűlésére tüzték ki. Ez alkalommal tárgyalni fogják Versecz városának másik két átiratát is a véderőreform terhei ellen tiltakozó és az általános, egyenlő és titkos választói jog törvénybe iktatását követelő átiratot.

Budapest, október 11.

A hatvanéves *Lukács László*. *Lukács László* pénzügyminiszter holnap éri meg 60-ik születésnapját, mely alkalommal a Pénzügyminiszter Országos Egyesülése díszes ércplakettet csináltatott, amelyet holnap fognak *Lukács Lászlónak* a képviselőházban átnyújtani. Az egyesülés részéről *Száll Kálmán* elnök, *Hantos Elemér* ügyvezető igazgató vezetésével küldöttség fog a pénzügyminiszter elé járulni, üdvözlőlvén őt hatvanadik születésnapja alkalmából és egyúttal átnyújtja az egyesület által neki szánt plakettet. A tisztelés és üdvözlés déli 12 órákor lesz a képviselőházban, amikorára *Lukács László* előreláthatólag befejezte a költségvetés előterjesztése alkalmával elmondandó beszédét.

Kálmán államtitkár Turinban. *Kálmán Gusztáv* kereskedelemügyi államtitkár ma este a kormány képviselőjében a turini kiállításra utazott. Az államtitkár a fővárostól néhány napig fog távolmaradni.

A gazdák Ausztria ellen.

— Gróf Károlyi Mihály interpellációja. —

A képviselőház ülése.

Budapest, október 11.

A megindult béketárgyalások ugyan nagy részt lekötötték a parlamenti körök figyelmét, mégis a szenzáció erejével hatott a képviselőkre az a hír, hogy gróf *Károlyi Mihály*, az Országos elnök, ma fogja elmondani interpellációját az argentinai husbehozatal kérdésében és be fogja jelenteni a magyar gazdaközönség állásfoglalását az osztrák követelésekkel és törekvésekkel szemben.

A képviselők tehát pártkülönbség nélkül osztatlan érdeklődéssel tekintettek az interpelláció elé, hasonlóképpen kijutott az előlegezett érdeklődésből gróf *Apponyi Albert* bejelentett interpellációjának is, amelyet a tripolisi bonyodalom kérdésében jegyzett be az interpellációs könyvbe. És konstatálhatjuk, hogy egyik interpelláció sem maradt a hozzáfűzött várakozáson alul.

Gróf *Károlyi Mihály* interpellációja rendkívül éles támadást tartalmazott a kormány ellen, amely nem törődve azzal, hogy ebben az országban tizenötmillió ember él a mezőgazdaságból, keresztül akar gázolni a kiegyezésen és a mezőgazdaság érdekeit védő nemzetközi szerződéseken. Mert az a körülmény, hogy a kormány a huskérésben ismételt tárgyal Ausztriával, egyedül csak arra enged következtetni, hogy a kormány hajlandónak mutatkozik a magyar mezőgazdaság érdekeinek rovására újabb engedményeket tenni Ausztria számára. És pedig minden ellenszolgáltatás nélkül, mert a kormány szöcsövei ugyancsak hallgatnak a most folyó tárgyalásoknál az annabergi csatlakozásról, amelyet pedig mint alapfeltételt állítottak Ausztria elé a nyári tanácskozások alkalmával. *Károlyi* ebből azt a világos konklúziót vonta le a gazdaközönség számára, hogy a gazdák, amint érdekeiket a kiegyezési törvény által kellőképpen megvédve nem látják, testületileg fognak az önálló vámtérület alapjára áttérni, amint ahogy gróf *Károlyi* már régen híve a gazdasági önállóságnak.

Gróf *Károlyi* okos és a körülményeket minden oldalról mérlegelő beszédét az ellenzék nagy tetszéssel fogadta és beszédének hatását még jobban kiemelte gróf *Serényi* földművelésügyi miniszternek gyenge és erőtlén válasza. Gróf *Serényi* a hozzáintézett kérdésekre egyáltalában nem tudott felelni és azzal a titoktartással mentegte magát, amelyet a most folyó tárgyalásokra nézve osztrák kollégájának megfogadott.

Gróf *Károlyi* Mihály előkelő gavallériával honorálta a földművelésügyi miniszternek ezt a fennálló kötelezettségét, de arra kérte, hogy tanítsa meg erre a titoktartásra a miniszterelnököt is, aki a husiparosok küldöttségének adott válaszában ugyancsak nem törődött a titoktartással. A szellemes röpöszt a Ház minden oldalán nagy hatást keltezt.

Ezután gróf *Apponyi Albert* interpellációja következett, aki a tripolisi bonyodalommal foglalkozva a nemzetközi béke érdekében emelte fel tiltakozó szavát és az iránt érdeklődött, hogy tette-e már közös diplomáciaiunk közvetítő lépéseket az olasz és török konfliktus békés elintézésére.

Apponyi interpellációja *Khuen* távollétében válasz nélkül maradt.

Az ülésről részletes tudósítáunk a következő:

Technikai obstrukció.

Kabos Ferencz alelnök feltizenegy órákor megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Egy *Béla* konstatálja, hogy a tegnapi országgyűlési értesítőben ő a távollévők között szerepel, holott jelen volt az ülésen s nem-mel szavazott. Kéri a naplónak ebben az irányban való helyesbítését.

Elnök kijelenti, hogy megteszi a szükséges intézkedést.

Bemutatja a mélyfuró mérnökök és techniku-

sok meghívóját, amelyben a Budapest 15—18-ig tartandó huszonötödik vándorgyűlésre meghívták a képviselőházat. Javasolja, hogy a Ház *Jónás Ödönnel* képviseltesse magát.

A Ház így határoz.

Elnök több előterjesztést tesz, amely közül háromra az ellenzék névszerű szavazást kért.

A napirendből két névszerű szavazást intézett el a Ház és főleg órákor áttért az interpellációkra.

Az argentinai husbehozatal.

Gróf *Károlyi Mihály* terjesztette elő ezután az argentinai husbehozatalra vonatkozó interpellációját. Az argentinai huskérésben — ugymond — már egyszer volt szerencsém interpellálni és nem is lett volna szándékomban ezt megismételni, mert tudom, hogy a magyar kormány tárgyalásokat folytat az osztrák kormányval és tudom azt is, hogy az ilyen tárgyalásokat egy interpelláció csak megzavarja. Én legalább azt hittem eddig, hogy a miniszterek ilyen tárgyalások alatt nem adhatnak kielégítő választ senkinek sem s ezért én sem kértem volna választ a miniszter úrtól. De látom, hogy ebben ugyan alaposan távedtem: a gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök ur jónak látta a husiparosok országos küldöttségének adott válaszában olyan kijelentéseket tenni, melyeket már csak azért is szóvá kell tennem, mivel azok teljesen ellenkeznek mindazzal, amit gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter ur mondott, de ellenkeznek egész közgazdasági politikáinkkal is. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ellenkeznek nevezetesen gróf *Serényi Béla* urnak *Kecskeméten* mondott szavaival, hol ő szó szerint azt mondotta, hogy arról szó sem lehet, hogy a kiegyezésen részt vessünk. Ha a miniszterelnök ur jónak látta a husiparosoknak ilyen nyilatkozatokat tenni, kötelessége, nézetem szerint, a földművelésügyi miniszter urnak is a maga részéről megnyugtani a gazdaközönséget (Helyeslés a baloldalon.) és tudatni az egész képviselőházzal, vajjon ő azonosítja-e magát a miniszterelnök ur ezen nyilatkozatával, amikor is a saját nyilatkozatával jut ellentétbe, vagy pedig nem és akkor vállalja-e ennek az ellentétnek politikai konzekvenciáit. (Helyeslés a baloldalon.) A miniszterelnök ur a husiparosok küldöttségének szó szerint ezeket mondotta: „Ha mindjárt bizonyos időben történt is olyan rendelkezés, mely ma már nem tartható fenn, nem szabad csak azért, mert valahol egy paragrafus van, azt váltig fentartani, ha mindjárt a másik oldalon az emberek éheznek is miatta, hanem a változott viszonyok következtében ezt a paragrafust kell megváltoztatni.” Ezen Ausztriára mindenesetre igen biztató kijelentéssel indult neki a tárgyalásoknak. De mondott a miniszterelnök ur mást is. Azt mondta t. i. és azt konstatálta, hogy az agrár jelszavak eddig túlságosan nagy befolyást gyakoroltak a magyar miniszteriumokra és ő helyteleníti az agrár jelszavaknak ezt a nagy befolyását a kabinetre. Kétségseu hangzik ez Magyarország miniszterelnökének a szájából. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) főleg azért, mert én valóban nem tudom, melyik miniszteriumot illetheti ez a vád. Nevezze meg a miniszterelnök ur azt a kabinetet, amelyet a túlzó agrárizmus vádjával lehetne illetni. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Én nem hiszem, hogy a miniszterelnök ur aki a szabadelvű pártnak volt tagja, a szabadelvű párti regime alatt létezett miniszteriumokat illethette ezzel a váddal. Itt nem marad más hátra, minthogy a miniszterelnök ur valószínűleg ezt is a koalíciós kormányra szeretné rákenni. De ha igazságosak akarunk lenni, akkor mondhatjuk azt, hogy a koalíciós miniszterium *Dafányi Ignác* volt földművelésügyi miniszternek (Élnék éljenzés balfelől.) köszönheti ugyan azt, hogy meg tudta védeni az agrárérdekeket, azonban semmiesetre nem lehet azt mondani, hogy a tulagrárizmus vádja illetheti őt, mert hisz a koalíciós miniszteriumot éppen az ipar terén hozott nagy áldozatok jellemzik. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) De én azt hiszem, hogy a tulagrárizmus vádja egyáltalában nem illetheti Magyarországot egyik miniszteriumát sem, mert igenis jogosultsága van annak, hogy ebben az or-

számban az agráriusoknak legyen befolyásuk egy a miniszteriumra, mint általában az egész politikára. (Élénk helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) Hogy azonban gróf Khuen-Héderváry milyen mostohán bánik az agrárérdekekkel, (Ugy van! balfelől.) az legjobban és legfrappansabban kitünik akkor, ha összehasonlítjuk az ő éppen felolvasott nyilatkozatát az osztrák miniszterelnöknek és az osztrák földművelési miniszternek nyilatkozatival. (Ugy van! balfelől.)

Förster Aurél: Tessék kopirozni: hisz mindent onnan hoznak!

Gróf Károlyi Mihály: Legyen szabad ezt is felolvasni. Bóro Gautsch egy hozzá intézett interpellációra szóról-szóra azt felelte, hogy ő sem fogja megengedni, hogy Ausztria egy amerikai hustróttól függjön, nemcsak a spekuláció miatt, hanem azért sem, mert háboru esetében a blokkolás folytán valóságos husínség állhatna be. Az osztrák földművelési miniszter pedig ugyancsak egy interpellációra azt válaszolta, hogy a drágaság kérdésében lényeges és állandó javulás főként az összes mezőgazdasági termelés fokozása és az értékesítés szervezése által érhető el, annyival inkább, mivel a tengerentúli államok és így Argentína is állategészségügyi szempontból nem állíthatók aggálytalanoknak, amint ezt a legújabb időben beszerzett hivatalos információk igazolják. Bóro Gautsch nyilatkozatából kitünik, hogy az osztrák miniszterelnök — úgy látszik — jobban meg tudja védeni a szerződésben biztosított jogainkat, mint a magyar miniszterelnök. (Derültéleg balfelől.) Ezen nyilatkozatok igen becsesek mi ránk nézve, mert osztrák részről dokumentálódik az, hogy milyen veszélyes az argentinai husnak behozatala egyrészt és másrészt, hogy valószínűleg mennyire nem fogja befolyásolni az árképződést, hanem a különbség csak az lesz, hogy ahelyett, hogy az ember a drága otthoni marhát fogyasztaná, drága argentinai húst fog venni és az argentinaiak zsebébe fog a mi hasznunk átvándorolni. De hogy ez így van, azzal is dokumentálhatom, hogy Angliában, ahova állandóan beeresztik az argentinai húst és ahol állandóan argentinai fagyasztott hústól él a közönség; az áruk már évek óta nem alacsonyabbak, mint nálunk. Tehát a fagyasztott hús nem volt képes az árukat esőkenteni, az áruk nem alacsonyabbak, mint minálunk. Vagyis, ha mi be fogjuk ereszteni az argentinai húst, itt is be fog következni, hogy az argentinai hús lesz drágább, ahelyett, hogy a magyar hús lenne olcsóbb. Ime, a sors ironiája úgy akarja, hogy az osztrák földművelési miniszter és az osztrák miniszterelnök jobban tudja megvédeni a magyar érdekeket, mint a magyar miniszterelnök. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Gróf Khuen-Héderváryra igazán ráillik a francia közmondás: katholicusabb a pápánál, osztrákabb az osztráknál. (Helyeslés és taps balfelől.) Mindezen érvekkel szemben már előre is tudom, hogy mivel fognak válaszolni. Azt fogják válaszolni, hogy hiszen mi nem ingyen adjuk oda a törvény által biztosított jogainkat, nem ingyen vagyunk hajlandók ebből az erős pozícióból engedni, hanem ellenszolgáltatások fejében tesszük. Csak hogy azok milyenek, azt abból tudhatjuk már most is, hogy a tárgyalások folyama alatt rögtön Ausztria első ellenvetésére azt az ellenszolgáltatást, amelyhez a magyar kormány magát köthette, rögtön elengedte, rögtön abbahagyta és hogy az *annabergi csatlakozásról ma már szó sincs*. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) De ez a kormánynak mindegy. Ennek a kormánynak egyáltalában minden mindegy; ez jellemzi a kormány egész politikáját, ebben a magasztos princípiumban rejlik egész politikai ereje. (Ugy van! balfelől.) Hanem ami a kormánynak mindegy, az nem mindegy Magyarországnak és nem mindegy annak a 15 millió embernek, aki Magyarországon a földművelésből él. (Ugy van! a baloldalon.) Hogy a drágaság ellen tényleg tenni kell és sokat kell tenni, az bizonyos és hogy a *fogyasztók érdeke éppen nem negligálandó*, az is bizonyos. (Helyeslés balfelől.) Hanem itt olyan intézkedésekről van szó első sorban, amelyekkel itt az országban létesíteni lehet és létesíteni kell. Igyekeznünk kell olyan intézmények létrehozásán, amelyek a fogyasztót a termelővel közvetlenül hozzák összeköttetésbe. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) Az illetékek, díjak és indirekt adók leszállításával is sokat lehet e cél érdekében tenni.

Szmrecsányi György: Meg kell rendszabályozni a közvetítőket!

Gróf Károlyi Mihály: ... valamint az állattenyésztés erőyes fokozásával is. Minderről az igen t. földművelésügyi miniszter ur sokszor nyilatkozott és igen szép beszédeket mondott; tenni azonban, sajnos, nagyon keveset tett. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Ha azt látjuk, t. képviselőház, hogy olyan miniszteriumunk és olyan miniszterelnökünk van, aki tényleg ebben a kérdésben tenni akar és tesz is sokat, akkor meg vagyok győződve, hogy a magyar gazdaközönség sem helyezkednék olyan merev elutasító álláspontra, mint ahogy jelenleg látjuk. Mikor azonban azt tapasztaljuk, hogy a magyar kormány minden jogunkat feladja s összes közgazdasági princípiumairól hajlandó lemondani az osztrákok kedvéért; mikor azt látjuk, hogy semmit sem tesz meg abból, amit igért s azokat az intézményeket, amelyek a fogyasztók érdekében szükségesek, nem segíti életre; mikor azt látjuk, hogy *vám- és kereskedelmi szerződéseinket egyáltalában nem respektálja és hajlandó az azokban biztosított jogokat feladni; akkor ne esdülközzanak, t. képviselőtársaim, ha az egész gazdaközönség nemcsak, hogy ennek a miniszteriumnak nem hajlandó bármit is megadni, hanem eltekint szándéka, hogy ha továbbra is hasonló jelenségeket lát, az önálló vámterület alapjára helyezkedik*. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Mert ez az egyetlen logikai következmény. Az önálló vámterületre nekünk *azonnal át kell lépünk*, ha azt látjuk, hogy mezőgazdasági terményünk védelemben nem részesülnek. (Igaz! Ugy van! balfelől.) ha azt látjuk, hogy szerződéseinket nem respektálják s ha azt látjuk, hogy a meglévő szerződéseket még lejártuk előtt is hajlandó a kormány megváltoztatni. Ha továbbra is ezt látjuk, akkor igazán meg vagyok róla győződve, hogy nemcsak én, aki azelőtt is az önálló vámterületnek voltam híve (Éljenzés balfelől), de olyanok is, akik *más politikai okokból nem osztották az én nézetemben csatlakozni fognak hozzám és az önálló vámterületre való berendezkedés érdekében már most is minden lépést meg fognak tenni*. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ezek előbehozatala után a következő interpellációt intézem a földművelésügyi miniszter urhoz:

Azonosítja-e magát a t. földművelésügyi miniszter ur a miniszterelnök urnak ez évi szept. 30-án a husiparocok küldöttségének adott válaszában tett kijelentésével, különösen pedig azon kijelentésével, mely szerint „nem szabad csakis azért, mert valahol egy paragrafus van, ezt váltig fenntartani, ha mindjárt a másik oldalon — vagyis Ausztriában — az emberek áhéznak is miatta, hanem a változott viszonyok következtében azt a paragrafust kell megváltoztatni“?

Mint hogy ez a megváltoztatás az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződésre, vagy az azt kiegészítő állategészségügyi pótegyezményre vonatkozik, hajlandó-e a t. földművelésügyi miniszter ur a parlamentben is kijelenteni, hogy *ezeknek megváltoztatásához hozzájárulni nem fog és megmarad a kecskeméti gazdaggyűlésen tett kijelentése mellett, mely szerint „arról szó sem lehet, hogy a kiegyezésen részt üssenek“?* (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter kimerítő választ akkor ad, ha a kormány egész akeziójáról beszámolhat. Hivatkozik báró Gautsch tegnapi beszédére, melyben kijelentette, hogy a tárgyalások folyamatáról a két kormány megállapodászerűen hallgat. Meg kell azonban jegyeznie, hogy az osztrák közvélemény és sajtó sokkal együtetűbben áll a maga kormányja mellett, mint minálunk. Ez ugyan őt nem érinti, de a magyar érdekek szempontjából határozottan káros. Hangoztatja, hogy minden részlet az eddigi tárgyalásokról csupán kombináció, mert hivatalos közlés még nem történt. Gróf Károlyi vádjára azt feleli, hogy az ország érdekében annyit tesz meg, amennyit megtehet. Az argentinai hús kérdését a ma-

gyar gazdatársadalom kissé idegesen kezeli, holott a gazdáknak ennél fontosabb érdekei is vannak. Végleges választ a tárgyalások befejezése után ad. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Károlyi Mihály: Örömmel hallottam, hogy az igen t. földművelési miniszter ur osztózik azon nézetemben, hogy a tárgyalások folyama alatt nem szokás és nem illik nyilatkozni, hanem jó volna, ha ezt a tanácsot a miniszterelnök ur is követné. (Élénk derűtség és taps a bal- és a szélsőbaloldalon.) Arról meg vagyok győződve, hogy a miniszterelnök ur és a földművelésügyi miniszter ur nagyon szeretné, ha az OMGE, és a Gazdaszövetség az argentinai hús kérdésével és a szerződéssekkel nem foglalkoznák. De nálunk az a szokás, (Zaj.) hogy mindig azzal a kérdéssel foglalkozunk, amely szövegben van és nem állunk elő holmi tízévi előtti ügyekkel. (Helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.) Ezt a szivességet nem fogjuk megtenni. Ami a t. miniszter ur választ illeti, minthogy ő az én interpellációmról választ nem adott (Ugy van!), annak elfogadásáról, tudomásvételemről nem nyilatkozhatom. Én türelemmel fogok várni és most csak konstatálni kívánom azt, hogy mily *más elbánásban részesült a husiparocok küldöttsége, mint a parlament*. (Derűtség a bal- és a szélsőbaloldalon.) A husiparocok küldöttsége dicsekedhetik azzal, hogy a miniszterelnök neki ad megnyugtató választ ...

Polónyi Géza: A titoktartás daczára!

Gróf Károlyi Mihály: ... de a képviselőház nem dicsekedhetik azzal, hogy a földművelésügyi miniszter megnyugtató választ adott volna. (Élénk helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Apponyi a nemzetközi békeért.

Gróf Apponyi Albert az olasz-török háborúak Magyarországra és Ausztriára veszedelmessé válható mozzanataival foglalkozik interpellációjában. Érzé a felelősség súlyát, mely rá is hárul, mikor egy szövetséges és barátságos állam harcának egyes jelenségeit hozza a Ház elé. Kritikát semerrefelé nem akar gyakorolni, csupán a szerződések és megállapodások által megszabott nemzetközi viszonyok szempontjából szól a kérdéshez. Leszűrődött nemzetközi jogi elv, hogy két egymással küzdő hatalom harcába barátságos közvetítő szándékkal közbelépni egyik féllel szemben sem barátságatlan lépés. Ez annál elkerülhetetlenebb, mivel a nemzetek érdekézféréi oly sokféleképpen összenőttek, hogy két állam harca rendszerint több más állam érdekét is érinti. Magyarország és Ausztria érdeke pedig elsősorban jönnek itt számba. Ezért felhívja a miniszterelnököt, hogy befolyását vesse latba oly irányban, hogy a mi külügyi hivatalunk kezdjen közvetítést, vagy ha azt már megkezdette, folytassa azt a legbarátságosabb szellemben. Ha ez a háboru tovább tart, senki sem láthatja ma, hová vezet, micsoda kiterjedést vesz. Az Adriai-tengeren történt incidensek máris olyan izgatottságot keltenek, hogy ez izgalom továbbterjedése könnyen a legsúlyosabb veszedelmekre vezethet. Olaszország biztosítása, hogy hasonló incidensek nem fognak előfordulni, valamennyire oszillapította ugyan az izgalmat, de egészen nem szüntette meg. A balkáni feszültség még mindig súlyos bonyodalmak forrása lehet. Minden jel arra vall tehát, hogy az összeütkezés lokalizálásának nincs más módja, mint a háboru teljes megszüntetése, ezért a barátságos hatalmaknak, elsősorban Ausztriának és Magyarországnak kötelessége, hogy a legbarátságosabb módon, de határozottan járjanak közbe a béke megkötése érdekében. Kérde a miniszterelnököt, tette lépést ez irányban külügyi hivatalunknál, vagy szándékozik-e ilyen lépést tenni. (Zajos helyeslés és taps a baloldalon.)

Elnök: Az interpelláció kiadatik a miniszterelnöknek. Több tárgy nincs, az ülést egyenegyed 2 órakor bezárja.

EGYHÁZAK.

(Katholikus püspöki konferencia.) Vasary Kolos bíboros-hercegprímás e hó közepére püspöki konferencia egybehívását tervezte Budapesten. E tervétől azonban elállott és tekintettel

arra, hogy a püspöki kar tagjai a november 11-én tartandó országos katolikus nagygyűlés alkalmából, ugyanis a fővárosba jönnek, a konferenciát a jövő hónapra halasztotta el. A püspöki értekezlet az eddigi megállapodás szerint november 10-én lesz a hercegeprimás budavári palotájában.

— (Egy plébános pápai kitüntetése.) Zimmert József dr. ez. prépost, kaposvári plébánost a pápa a hitélet terén szerzett érdemei elismerésül a Szentsír-lovagrend középkeresztjével tüntette ki.

Drágasági vita a Reichsrathban.

— Az osztrák képviselőház ülése. —

Budapest, október 11.

A Reichsrathban ma folytatták a drágasági vitát s ezzel kapcsolatban tovább folyt a klerikálisok és a szocialisták marakodása. A Magyarországgal szemben azonban egységesek és erőteljesen tiltakoznak minden nekünk adandó koncesszió ellen.

A mai ülésről következő tudósításunk számol be:

Dr. Sylvester elnök 11 órakor nyitja meg az ülést. A beérkezett iratok felolvasása után folytatják a drágaságról szóló vitát.

Waber képviselő polemizál báró Gautsch miniszterelnök tegnapi fejtegetései ellen, aki a tisztán kapitalista álláspontra helyezkedett. (Helyeslés.) Ha a miniszterelnök gazdasági mozgalmait nem tanulmányozta, úgy szóló rendkívül sajnálja, hogy egy ily kritikus időpontban báró Gautsch ül az osztrák miniszterelnöki székben. Szó az argentinai huskérdésben ösztönös hiányát és Magyarországgal szemben való gyengeséget vet a kormány szemére és megjegyzi, hogy a miniszterelnöknek nem szabad addig várakoznia, míg a forradalmi hangulat a polgárságot is magával ragadja.

Friedmann képviselő attól tart, hogy Ausztria a Magyarországgal való hűségváltásokban a rövidtávú fogja huzni. Felvilágosítást kér az eddigi tárgyalásokról és ellenez minden koncessziót a huskérdés ellenében. A kormány sürgesse a budapesti határidőüllet rendezését.

Budynowsky képviselő kifejti, hogy a parlamentnek és kormánynak nemcsak a városi lakosság érdekeinek javításán kell dolgozni, hanem az akciók ki kell terjesztenie a falusi lakosságra is.

Hummer képviselő tiltakozik a szociáldemokraták azon állításai ellen, hogy sem a kihágásokban, sem az igazságszolgáltatás elleni merényletben nem részesek és kijelenti, hogy az összefüggés e két esemény között feltétlenül bizonyos.

Denk megokolja javaslatát. A lakásingés enyhítést szóló attól várja, hogy kislakások és műhelyek után 21 évi adómentességet adjanak.

Dr. Jerzabek intézkedéseket követel az állattenyésztés emelésére a kisgazdák érdekében.

Zemler kijelenti, hogy a drágasági mozgalom nem munkásmozgalom és nem szociáldemokrata csinálmány, hanem elemi kitérés és ez ellen sem kicsinyítő frázisokkal, sem mérsárlásokkal való fenyegetéssel nem lehet eredményt elérni. (Helyeslés.) A miniszterelnök szavaival a magyarokat valószínűleg felbuztatja arra, hogy minél magasabb követeléseket állítsanak fel az argentinai hus behozatalának megengedéseért.

Pant: lovag a fennálló védvámpolitika ellen foglal állást. A magas ipari vámpok kedvező hatással voltak a kartelek alakulására és azoknak ériási hasznát hajtották.

Az ülés végén Bianchini képviselő az elnökhöz intézett felszólalásában tiltakozik a kormánynak azon esetleges szándéka ellen, hogy Magyarországnak a Lika-vasut és a Jablonka-Teschen között építendő vasuti vonal junktimja dolgában valamelyes koncessziót volna hajlandó tenni Magyarországnak.

Báró Gautsch miniszterelnök tudatta a lenygel klubbal, hogy a kormány elfogadhatatlannak tartja Waber indítványát és ha az argentinai hus behozatal kérdését a többség kizárólag állategészségügyi szempontokból fogná fel, abból kormányváltás támadna. A kormány gyengíteni és enyhíteni akarná az indítványt, ami által lehetővé válnék, hogy maga is hozzájáruljon.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. a'att van

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Ujabb török—olasz ütközetek.

— Csatározások szárazon és vizen. — Olasz proklamáció Tripolisz népéhez. — A török külügyminiszter békenyilatkozata.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 11.

Bár az olaszok igen szigorúan kezelik a távirat-cenzurát, mégis érkeznek olyan hírek Tripoliszból, amelyek a két állam tripoliszi haderejére és az ottani helyzetre meglehetősen világosságot derítenek. A táviratok, amelyek újabb török—olasz ütközetekről, tengeri csatákról, elsüllyesztett olasz hadihajókról, éjszakai török támadásokról adnak hírt, mind azt bizonyítják, hogy Tripoliszban korántsem olyan csendes a helyzet, mint azt az olaszok hirdetik. Az okkupáció befejezése még igen messze van, a tripoliszi nép egy része és a török csapatok még erős ellenállást fejtenek ki, aminek bizonyossága a minduntalan megismétlődő csatározások. Tripolisz birtokbavétele egyelőre még csak elméletileg történt meg, bár a birtokbavételt Tripolisz új kormányzója ma proklamációjában is közölte a tripoliszi néppel.

A békekezió olyan lassan és immelámmal folyik, hogy úgy tetszik, mintha szünetelne. Törökország új külügyminiszteréről, Assim bégéről ma azt írja a római Tribuna, hogy az új külügyminiszter egy beszélgetésben Törökország békés szándékait fejtegette és hangoztatta azt, hogy Törökország magas kárpótlás fejében átengedné Tripoliszt. Hogy Törökországnak békés szándékai vannak, az igaz, hogy Törökország már csak kénytelen-ségből harcol és szívesen odaadná megfelelő kárpótlásért Tripoliszt, ez is tudott dolog a diplomáciai körökben, egyedül az nem valószínű, hogy a török külügyminiszter ezt a kijelentést ilyen precíz formában éppen most tette volna, amikor a török nép elkezdődése az olaszok iránt tetőpontjára hágott és úgy Törökországban, mint Olaszországban hirdetik a „szent háborút”.

A Balkánon még mindig veszedelmes a helyzet. A török—görög háború már nagyon közelről fenyeget és nyugtalanítók azok a hírek is, amelyek a bolgár—török helyzetről szólnak.

Táviratainkat a mai eseményekről itt adjuk.

Uj ütközet Tripoliszban.

London, október 11.

Mint a Daily Telegraph Tripoliszból jelenti, több ezer török ember az október 10-ére virradó éjszakán támadást kísérelt meg a város ellen, reggel azonban a hadihajók fényezőri rájuk világítottak, mire az okkupációs csapatok a hajók tüzelésétől támogatva visszaverték őket.

A törökök éjszakai támadása.

London, október 11.

A Daily Telegraph-nak harsztéri tudósítója jelenti Tripoliszból:

Az U Neliana oázis közelében az elmene-kült török helyőrség tegnap éjszakának idején támadást intézett az olasz előőrsök ellen. Az angol hírlapíró, aki az előőrsvonalon volt, hallotta, mikor az olasz parancsnok suttogva figyelmeztette katonáit: Jönnek. A sötétség leple alatt a homokbuczkák mögött széles esatavonalban tünekedtek fel a közeledő törökök. Halotti csend volt. Bonelli kapitány, az előőrsök parancsnoka kiadta az utasítást, hogy egész közel kell engedni a támadó törököket s csak akkor szabad tüzelni. Az előnyomuló törökök bámulatos rendben, tömött csatavonalban közeledtek s jól kihasználták a homokdombok fedezetét. Ekkor az olasz előőrsök

tüzeltek és a török csapatok is sűrű golyózáport zúdítottak az előőrsökre, de golyóik az olaszok feje fölött süvítettek el. Mikor Cezai parancsnok a tartalékot küldte az előőrsök vonalába, a hadihajókról fényezőrákkal világították meg a támadó törököket s ugyanakkor a hadihajók ágyúi fedezték az olaszok előnyomulását. Csak néhány percig tartott az ágyuzás és a támadó törökök futva hátráltak. Tíz halottal és egy Krupp-ágyút hagytak hátra. A törökök el akarták vágni az olaszok útját az oázis felé.

Ütközet az aegai tengeren.

Konstantinápoly, október 11.

Az Aegai tengeren összeütközés volt egy török torpedóflotta és az abruzzói hercegflottájának egy része között. Még nem lehet tudni, hogy végződött a tengeri ütközet.

Elsüllyedt olasz hadihajók.

Konstantinápoly, október 11.

Néhány nap óta itt az a hír van elterjedve, hogy két vagy három olasz hadihajó Tripolisz előtt elsüllyedt. Az Ikdam ma autentikus hírek alapján jelenti, hogy három nagy hadihajót a tripoliszi partii erődítések lövegei elsüllyesztettek.

A tobruki kikötő.

Róma, október 11.

A Stefani-ügynökség jelenti: A Westminster Gazette, valamint néhány más londoni esti lap közli a Morningpost azon jelentését, mely szerint az olasz csapatok által legutóbb elfoglalt Tribuna kikötő Németországnak fog átengedtetni. Ezt az abszurd hírt a legerélyesebben megczófoljuk.

Proklamáció Tripolisz népéhez.

Róma, október 11.

A „Messagero” közli Faravelli tengernagy proklamációját a tripoliszi lakossághoz, melyben bejelenti Tripolisz birtokbavételét és kijelenti, hogy a bombázás által okozott kárért az olaszok kárpótlást adnak, az újonczozást megszüntetik, gazdasági könnyítések fognak elrendelni, a szabadságot, vallást, tulajdont és a nőket tisztelni fogják.

Diplomáciai tárgyalások.

Berlin, október 11.

A külügyminiszeriumban tegnap fontos tanácskozások voltak. Kiderlen-Waechter külügyi államtitkár egymásután fogadta az osztrák-magyar, az olasz, az angol, az amerikai, a spanyol, és a török nagyköveteket. Hírszerint ezeken a konferenciákon a tripoliszi kérdéssről volt szó.

Török miniszterek nyilatkozata.

Konstantinápoly, október 11.

Assim bég külügyminiszter tegnap este kijelentette az új-török bizottságban, hogy hajlandó volna Tripoliszt nagy kárpótlásért az olaszoknak átengedni.

London, október 11.

Mahmud Sefket basa török hadügyminiszter a Daily Mail tudósítójának ezt mondta:

— A háború váratlanul sújtott bennünket. A vezérkarban minden egyes szomszédunk ellen vannak haditervek, amelyeket minden évben megújítunk és esetleg módosítunk, de az Olaszország ellen való hadjáratra nem gondoltunk s ezért ez ellen az állam ellen nem készítettünk el semmiféle haditervet. Szegények vagyunk és a katonai szükségletekről nem tudunk teljes mértékben gondoskodni. Minden erőnket európai birtokainkra kell koncentrálnunk s ázsiai és afrikai tartományainkat nem tudjuk kellőképpen megvédelmezni. Ami Tripoliszt illeti, bízunk a népjogban és a nemzetközi becsületérzésben, de ebben keservesen csalódtunk. Olaszország szavában nem bízhatunk többé.

Czófolják a békekeziót.

Konstantinápoly, október 11.

Egy szó sem igaz abból, hogy a porta a hatalmaktól közvetítést kért és megígérte az ellenségeskedés beszüntetését, egyúttal meg is állapította a békefeltételeket.

Az ifju-törökök terve.

Konstantinápoly, október 11.

Az ifjutörök bizottság elhatározta, hogy központi székhelyét Szalonikiból Konstantinápolyba teszi át. Az a terve a komiténak, hogy adandó kedvező alkalommal mint jótékony bizottság magához ragadja a hatalmat, a kormányt átveszi, ha Said pasa kabinetje megbuknék és nem sikerülne új kormányt alakítani. Ebben az esetben az ifjutörök bizottság feloszlata a képviselőházat, végrehajtandó a minisztertanács határozatát az olaszok kiutasításáról és konfiskálná az olasz alattvalók ingatlanait. Titokban az ifjutörök bizottság számít arra is, hogy általános lázadás törne ki a fővárosban, mert a fanatikus mohamedán nép fel van bősztülve a mostani kormány ellen, amely általános toborzást rendelt el. A nagykövetek figyelmeztették a veszedelemre a portát, s ennek tulajdonítható, hogy a toborzást abbahagyták, különben véres lázadásra volna kilátás.

Az ifju-török kongresszus.

Szaloniki, október 11.

Az ifju-török kongresszust ma berekesztették. Ifju-török kongresszusi tagok közlése szerint a kongresszus lefolyása teljesen kielégítő volt. A nemzetiségi kérdés nem került szóba. A komitő ma felszólítja konstantinápolyi meghatalmazottját, hogy a kormánytól újból követelje az olaszoknak Törökországból való kiutasítását.

Olaszország hadműveleti programja.

Róma, október 11.

Az olasz kormány kijelenti, hogy nem tett intézkedéseket az Olaszországban tartózkodó törökök kiutasítása iránt, de ha Törökország megvalósítja fenyegetését s kiutasítja a területén levő olaszokat, akkor Olaszország is kénytelen lesz megállítani hadműveleti programját, amely most még kizárólagosan Tripolisra és Kirenaikára szorítkozik.

Hadi kárpótlás Olaszországnak?

Berlin, október 11.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a berlini török nagykövet értesítette a portát, hogy Olaszország hadi kárpótlást fog követelni, ha Törökország halogatja a tárgyalások megindítását.

A cenzura.

Konstantinápoly, október 11.

A *La Turquie* című lap megjelenését hadbírószállal fölfüggesztették. A lap tulajdonosa olasz ember.

Róma, október 11.

A táviróhivataloknak megtiltották a háborúról szóló táviratok továbbítását.

Egyiptom semlegessége.

Konstantinápoly, október 11.

Egyiptom eddig nem jelentette ki semlegességét és nem is fogja kijelenteni, azonban e nélkül is semleges fog maradni. A suez-i csatornában és Egyiptomnak a Vörös-tengeren és a Földközi-tengeren levő világitó-tornyait nem fogják eloltani. A nagyvezér és az egyiptomi miniszterelnök között eszmaváltás folyt arról, hogy Egyiptom szakítsa meg Olaszországgal való diplomáciai összeköttetését.

Az olasz menekültek.

Belgrád, október 11.

Az olasz menekülteket a szerb vasutak raponta ingyen vagy negyedáron szállítják tovább. A szerb határon mintegy kétszáz olasz menekült tartózkodik. A Szalonikiben elbocsátott hetvenöt vasúti alkalmazottat és gépészt, akik Szerbiába érkeztek, a szerb vasutak szerződötték.

Törökország jegyzéke Görögországnak.

Athén, október 11.

Az athéni távirati iroda jelentése szerint a török ügyvivő *Gryparis* külügyminiszternek átnyújtotta a porta jegyzékét, amely kijelenti, hogy a csapatok koncentrációjának kizáróan az

a célja, hogy olasz csapatok partraszállását vizsgálta és egyáltalán nem irányul Görögország ellen. A görög kormány tudomásul vette e kijelentést, de várakozó magatartást tanusít.

Konstantinápoly, október 11.

A lapok kivétel nélkül aggódnak a Balkán-államok fegyverkezése miatt. Hivatalos közlemény is nyíltan bevallja, hogy Görögország az egész határ mentén hadikészülődéseket tesz.

Konstantinápoly, október 11.

A kormány hamarosan be akarja tölteni a külföldi megüresedett követségeket Athén kivételével, ahol egyelőre megmarad a mostani ügyvivő.

Athén, október 11.

A helyzetet itt felette komolynak ítélik. Három új hadi kerületet mozgósítottak és a katonaságot a határra küldték. A porta és a komitő közötti összetűzést itt biztosra veszik. Az egység és haladásról elnevezett bizottság erőlesen követeli a Görögország elleni háború megindítását.

Czáfeljárak a bolgár mozgósítást.

Szófia, október 11.

A B. t. ü. felhatalmazást nyert annak kijelentésére, hogy teljesen alaptalanok azok a török hadügyminiszteriumból származó és a külföldön elterjedt hírek, melyek szerint Bulgária határőrségeit erősíti és nagymennyiségű löszert szállítat a határra. Ugy a szófiai török követség, mint a török hadügyminiszterium tudják, hogy e hírek alaptalanok, de terjesztésüket az a kívánság magyarázza, hogy ezzel akarják indokolni a drinápolyi vilájtetben tett katonai intézkedéseket, holott azokra Bulgária részéről indok nem áll fenn.

A Vatikán és a háború.

Bécs, október 11.

A *Pol. Corr.* vatikáni ügyekről tudósító római levelezője azt jelenti, hogy az az élénk rekonvaleszcencia, amelyvel Olaszországnak tripoliszi akcióit már kezdetben az egyházi körök mindenütt fogadták, e vállalkozás további folyamán még fokozódott, és különféle módon kifejezésre is jutott. A Vatikán a háború kitörése óta igen kegyes helyzetben van. Kettős ok kényszeríti a semlegességre: előszörban az a körülmény, hogy Konstantinápolyban apostoli követet van, aki diplomáciai viszonyban áll a portával, továbbá annak a megfontolása, hogy a Vatikán Olaszország mellett való nyílt állásfoglalásával a török birodalomban élő nem olasz katolikusokat megtorló intézkedéseknek tenné ki. A Vatikánnak ez a tartózkodása azonban nem akadályozza meg az egyházi köröket abban, hogy Tripolisznak megszállását a legbensőbb rekonvaleszcenciával üdvözölgék.

KÜLFÖLD.

Angol munkásmozgalmak. Az angol kormány a munkaadók és munkások képviselőiből ipartanácsot szervezett, amelynek feladata lesz az ipar terén előfordult viszályokat vagy viszályokra alkalmat adó kérdéseket megvizsgálni és fölmerülő konfliktusok elintézésén közreműködni. Ennek az ipartanácsnak kényszerhatalmi jogkörre nem lesz. Tagjai lesznek a munkaadók hat képviselője és a legfőbb iparágak, köztük a vasutak munkásainak hat képviselője. A tanács elnöke Sir George Asquith, a kereskedelmi hivatal főtisztviselője lesz, aki már több ízben jelentős sikerrel működött közre sztrájkok megszüntetésén.

Az angol gőzhajószemélyzetének sztrájkjában annyiban állott be változás, amennyiben néhány hajósvállalat a hálóhalászok követeléseit megadta, úgy hogy ezek ma ismét halászatra indultak. A többi hajósvállalat elhatározta, hogy körülbelül nyolcz napon belül fog a személyzet követelésére válaszolni.

Németország fegyverkezése. A német fegyver- és löszergyár az utóbbi időben jelentékeny megrendeléseket kapott az államtól s ennek köszönhető, hogy az üzem a tavalyihoz képest aránytalanul emelkedett. A várható osztrájkokról a vállalat vezetősége nem tud még képet alkotni.

A perza zavarok. Morgan Shuster főkinesztárnok, miután előzőleg értesítette az orosz követet, 109 esendőrt küldött ki egy amerikai tisz

parancsnoksága alatt, hogy Sua es Saltaneh, a volt szultán fivérenek birtokát lefoglalja. Az orosz főkonzul tiltakozott ezen eljárás ellen, mert a birtok egy orosz banknál el van zálogosítva. Mint egy londoni lapnak Teheránból jelentik, a görög követ tegnap közölte a perza kormánnyal, hogy a görög kormány Siraszban és esetleg más városokban is a görög konzuli őrséget erősíteni kívánja. A medzlisz elhatározta, hogy husz svéd tisztet alkalmaz, akik a hadseregben a hadsereg instruktorai lesznek és támogatni fogják a már felfogadott esendőrségi instruktorokat.

A portugáliai események.

Lesben a határon. —

Budapest, október 11.

A portugál monarchisták spanyol határ közelében lappanganak még mindig s lesik az alkalmat arra, hogy újabb kísérletet tegyenek. Ugy látszik azonban, hogy teljes kilátástalanul. Csak napok kérdése az, hogy teljesen le legyenek szerelve, miután ugy látszik Spanyolország nem lesz hajlandó őket tovább is megtűrni a maga területén.

Távirataink a következők:

Páris, október 11.

A „Matin” táviratilag kérdést intézett Joao Chagas portugál miniszterelnökhöz a royalista betörésre vonatkozólag, mire a miniszterelnök a következő távirattal válaszolt:

„Igaz az, hogy egy mintegy kétezer főből álló banda, amelynek csak a fele volt fölfegyverkezve, szombaton Braganza-kerületben portugál területre lépett és a Vinhaes nevű határmenti kis községben koncentrálódtak. Az ellenük küldött csapatok elől azonban a banda visszavonult a határon át. A republikánus csapatok üldözték őket és Braganza helyőrségét megerősítették. A köztársaság kormányának minden szükséges eszköze megvan a védelemre és az elnyomásra. Castello Branco kerület néhány ki. városában a régi rezsim több befolyásos ember megpróbálta a népet fellázítani, de kísérletük kudarcot vallott, őket magukat pedig elfogták és Lisszabonba hozták. Ország-szerle rend uralkodik. Sok önkéntes felajánlotta szolgálatait a kormánynak, de vissza-utasították őket. Joao Chagas.”

London, október 11.

A „Daily Mail”-nek jelentik Braganzából: Conceiro kapitány 5-én benyomult a városba s ezen a napon automobilon fegyvereket vitt a falvakba. A kormánycsapatok elvették néhány automobilt, Conceironak nem volt nehézsége, hanem csak néhány Maxim-puskája. Ugyanezen a napon elfoglalta Vinhaes helyőrségét, de 6-án visszaverték és három oldalról körülzárták, úgy hogy a spanyolországi út maradt számára nyitva. Vasárnap egész nap tüztek. Conceironak kétezer katonája volt, de ebből százötvenen elestek vagy megsérültek. A royalisták kudarcot vallottak minden igyekezetükkel. A parasztok velük éreznek, ugyan, de nem akarnak harezolni, míg ellenben a köztársaságiakhoz sok jó szervezett önkéntes csatlakozott.

Madrid, október 11.

Október 5-én és 8-án harez folyt a monarchisták és republikánusok között. A harezban többen elestek. A monarchista sebesültek között van Abrantes hercege. A monarchisták ostrommal akarták bevenni Braganzát, de támadásuk nem sikerült. A spanyol kormány felszólította a párizsi harezgnót és fiát, Ferenc József herceget, és más önkéntes személyeket, hogy a portugál határon lévő Vigót hagyják el.

Páris, október 11.

A köztársasági kormány örökre száműzte Portugáliából a párizsi harezgnót, Bari grófnót, Maglaes herceget és Viscont Malagát, akiknek palotáik a royalista összeesküvők rejtékhelyei. A képviselőházban nagy leleplezésekre készül a kormány. Be fogja mutatni az elűzött királyi család levelezését külföldi udvarokkal, amelyből kiderült, hogy Manuel, sőt már atyja is előre sejtette a készülő forradalmat s annak esetére védelmet kért idegen uralkodólázaktól, tehát hazaárulást követett el. Bizonyíték van a kormány kezében arra,

hogy Conceiro összeveszett Manuel exkirályal és a mostani lázadást a saját szakállára készítette elő, mert diktátor akar lenni.

Madrid, október 11.

Az Imparcial egy munkatársa San Sebastianban beszélt egy kiváló nevű portugál royalistával, aki így nyilatkozott:

— Tudom, hogy nehéz lesz a küzdelem, de végül mégis a monarchisták fognak győzni, mert Portugália lakossága rokonszenvez velük. Most a monarchisták guerilla-hadjáratot fognak folytatni a végleges leszámolás tengeren lesz. Conceiro fogja vezetni a royalista csapatokat s ő lesz az ideiglenes monarchista kormány elnöke. Nem lehet tudni, ki kerül trónra, Don Miguel és Don Manuel azt kívánják, hogy a portugál nép döntőn közzöttük.

Madrid, október 11.

Az orensei kormányzó jelenti, hogy tegnap Verinben erős tüzelést hallottak portugál területéről. Nyilván a monarchisták ütköztek meg a köztársasági csapatokkal, de még nem tudják, hogy mi volt az ütközet vége.

Az ezredik turfbotrány

vagy
a végnélküli család.

A turfon nagy a szomorúság. Grófok, fegyveresek, faczér kereskedősek, sikkasztó hivatalnokok, diákok, álhírlapírók, kofák, mosónők, éjjeli pinczérnök sirva panaszkodják, hogy a gyepen csaltak és ezek a családok elvitték a pénzt. Munkakerülők, akik versenynapokon durván lökik le a dolgozó emberiséget a villanyosról és akik a bécsi versenyek alatt hóban, fagyban az utcán lesik a versenyeredményeket, könyezve szidják a náluknál ravaszabb svihákokat, mert önző módon nem árulták el vagyonthozó titkukat.

Ami ezek után elmondani akarok, az nem is itt játszódott a földön, hanem fönt az égen. Két lélek ül egy felhődarabon és a turfbotrányról beszélget.

Az első (szomorúan): Hát érdemes volt ezért meghalni? Loreley-t biztos tipnek kaptam és rá tettem az adóhivatal pénzét... Agyonlöttem magamat...

A másik: Nekem a vízbe kellett ugrani, mert „Elisa“ elvitte a főnököm pénzét.

Az első: Szemérmetlenül csaltak...

A másik: Oh az jó... Én tudtam, hogy csaltak és éppen ennek örültem... Carslake megsugta a borbélynak, a borbély megsugta a főpinczérnek, a főpinczér megsugta a gyakornoknak, a gyakornok megsugta nekem... Én örültem annak, hogy csaltak, mert sok pénzt lehetett volna nyerni, de mások ellencsaltak.

Az első: Én az ellencsalókkal tartottam... Lewis megsugta a gyakornoknak, a gyakornok megsugta a főpinczérnek, a főpinczér megsugta a borbélynak, a borbély beleborotválta a fülembé... Még se nyertem, mert mások ismét másként csaltak.

A második: Hát nem gazember, aki elveszi a gyerekei elől a kenyert és kiviszi a turfa?

Az első: Tömi a mágnásokat, trénereket, zsokákat...?

A második: Nincs ennél csunyább fosztogatás.

Az első: Büniös az a társadalom, amelyik ezt megengedi...

A második: Ha én újra a földön járhatnék, küzdenék a turfbrigantik ellen.

(Hollgatnak.)

Az első: Pedig most jó volna a földön járni... Takova biztos nyerő a főhercegi díjban...

A második (gunyosan): Szépen biztos...

Az első (sugva): Az a szellem mondta, aki a Jövő Események-irodájában szolgál...

A második: Az semmi...

Az első: Dehogyan semmi. Ő vette fel a telefont, amely a holnapi eredményeket disponálta.

A második: Akkor fogadjuk meg...

(Megfogadják, de a ló lemarad, mert azt még az alyauristen se tudja, hogy mit tervez egy tréner.)

Ray.

Konstantinápolyi képek.

Szomorú Bairam. — Hadszi Bekir. — Török fatalizmus.

Konstantinápoly, október elején.

Ezek a sorok ama jó embereimnek is szólnak, akik esetleg nyugtalankodnak testi épségemért. Oszlássák el aggodalmaikat: Nem fenyeget semmiféle veszély, se mint gyaurt, se mint idegent.

Mindössze azért illet meg az otthonlevők szíves részvéte, hogy ebben a szomorú világban kell unatkoznom. Mert, mi tagadás berne, nagyon szomorú ez a szépséges Konstantinápoly ez idő szerint. Még a törökök legvidább napja, a Bairam is, olyan szomorú volt, mint nálunk a Halottak ünnepe.

Éppen az ünnep hajnalán érkeztek az olasz banditaesiny első hírei. Tripolisz veszélyben! Olasz hajók közeledése! A Balkán izgatottsága! Az európai nagyhatalmak szfinksz-szerű magatartása! Képzeltető, milyen nyomasztólag hatottak. A különösen finom szimattal megáldott emberek már a Dolmabagaseben lefolyt hódoló szertartások észrevették ezt a lehangoltságot. Mindenesetre könnyen hihető, hogy Hakkí pasa nagyvezír nem a legjobban érezhette magát, amikor az aranyos trón előtt álló szultánhoz közeledett, hogy alázatos hajlongások és üdvözlések között érintse ajkával s homlokával a fejedelmi srany övbojtját.

Hiszen nagyon is természetes, hogy Hakkí pasa nem valami könnyű szívvvel szánta magát erre a hódoló utra, s talán sejtette, hogy ezt a ceremóniát utolszor nyitja meg nagyvezíri minőségében. Mert öt évig tartózkodott Rómában, mint nagykövet, s észrevehette volna, hogy az olaszok már részóta vágyódó pillantásokat vetnek a tripoliszi partok felé. De annyi államférfini hidegvérrel mégis rendelkezett, hogy valódi lelkiállapotát ne árulja el s elég ügyesen vágta ki magát e kényes helyzetében.

Az összes hívők uralkodója sem érezte még akkor Hakkí pasával, hogy kegyeit megvonta tőle, holott már néhány nappal később elbocsátotta a hivatalából.

A szertartás máskülönbben sem igen különbözött az előző évek ezen ünnepeitől. A meghívottak beláthatatlan hosszú sora most is elvonult a trón előtt, mélyen meghajolva, s az aranybojtot megcsókolva. Egyetlen ember haladt el büszkén emelt fővel a szultán mellett — Ahmed Risa, a kamara elnöke.

A szultán most is, mint egyékor, magatartásával megkülönböztette az üdvözlőket: a legtöbbjét ülve fogadta, míg a miniszterek jöttkor fölállt trónszékéről, a fehérszakálás főpapokat pedig azzal tisztelte meg, hogy néhány lépésnyire eléjük ment.

Az ismerősök ez idén is küldtek édességekkel teli kosarát az „édés“ Bairam ünnepén. Czukrozott datolyát; fehér, ezüstözött, aranyozott tojáskákat; pompás, mandulával töltött lokumot, czukrozot diót és egyéb nyalánkságot.

Ezek mind, vagy legalább is nagyrészt a Hadszi Bekir boltjából kerültek ki. Jól ismeri mindenki azt a stambuli kis czukrászboltot, szultán ő felső udvari szállítóját, ezt a népboldogítót, aki nemcsak a török leánykáknak és fiúcskáknak, hanem akár hány hanumnak és bejnek is olyan kedves, hogy azok a próféta tözszorúságába helyezik őt a tisztelőikben.

Lisztesen és poczakos bonhomiával söpri be a medzsidiéket, miközben olykor hátrafelé pislant, ahol a hatalmas rézüstök alatt fahasábok lüngenek. A tüzhely mellett két férfi áll s kanállal keverget valami ragadós folyadékot, mely később ama fejedelmi édességgé tömőrül, amit még a párisi „marquis“ is gyönyörrel szopogat.

Hadszi Bekirnek egész éven át jó dolga van, de a Seker Bairam az ő igazi szürete. Ilyenkor tolong a nép a boltja előtt, ragyogó urasági fogatok robognak oda, inasok tesznek megrendeléseket, szolgálk ruhakosarakban cipelik az édességeket a háromelekbe.

Az ő üzletét semmi se ronthatja el. Még ha

tizszer is hadat üzen Olaszország. Sőt ő is úgy járhatna, mint sok más, aki csak az újságból értesül arról, hogy a taljánok bombázzák Tripoliszt. Amíg ezt nyomtatásban nem látja, mesebeszédnek hiszi a nyugtalanító híreket.

És igaza van. Aki fülig elmerül az tizletében, annak nincs háboru. Akinek nincs dolga a börzön, nem hiszi a riasztó híreket. Mindössze óvatosságból vár a pénze elhelyezésével, mert a török „kis ember“ legbiztosabb bankja mégis csak a saját házában levő nehéz láda, amelyben jobban bízik, mint a legbiztosabb safes-ben.

Miért is aggódnék? Változott valami a városban? Nem üldögélnék a katonatisztek éppen olyan nyugodtan a stambuli kávéházakban, mint eselőtt? Legfeljebb, hogy közelebb rukkolnak egymáshoz, hogy csoportokba verődnek és hogy halkabban beszélgetnek.

Meg lehet azonban, hogy e tulságosnak látszó nyugodtságuk csak a felháborodás palástja! Talán forr a bensejükben! Talán erőszakkal nyomják el indulataikat! Lelkükben talán izzón lobog az olaszok elleni gyűlölet! Talán fáj a szívük, hogy azok a macskaevők hazájuk haladását, fejlődését, felvirágzását büntetlenül megakadályozhatják!

Nem. Ez nem kérdés tárgya, hanem egy van. Aki az ő nyilatkozataikat hallotta, jól tudhatja, hogy fájdalom, felháborodás, gyűlölet, boszúvágy szorosan együtt él szíveikben. A török nép némán hordja magával ezeket az érzelmeket. Táplálja, szítja azokat, mert fatalizmusában meg van arról győződve, hogy elérkezik az a nap, amikor lerázza álarozát és szabad folyást engedhet a megtorlás vágyának.

TÁVIRATOK.

A marokkói kérdés.

Berlin, október 11.

A múlt hónapban történt, hogy egy francia kiránduló társaság Agadirban kitűzte a parton egy magaslatra a francia zászlót. Az eset nagy feltűnést keltett, diplomáciai tárgyalások is voltak miatta. Október 8-án hivatalosan eltávolították a kitűzött francia lobogót.

Berlin, október 11.

A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelenti: A német-francia egyezménynek Marokkóra vonatkozó részét ma megszövegezték és összegegyeztették. A kompenzációs tárgyalásokat újból megkezdték.

Berlin, október 11.

A kormány egyelőre nem akar belebocsátkozni a marokkói interpellációk tárgyalásába, míg a függő kérdések nincsenek elintézve, csak a birodalmi kancellár fog rövid nyilatkozatot tenni a berlini tárgyalások állásáról. Ezzel szemben a pártok el vannak tőkelve, hogy a kormány akarata ellenére is szőnyegre hozzák a marokkói kérdést.

Forradalom Kinában.

Péttervár, október 11.

A péttervári távirati ügynökség jelenti Hankauból, Vukang elfoglalásával kapcsolatban: A csapatok a forradalmárokkal tartottak. Az európai városnegyedekben az összes csapatok fegyverben állanak. Egy amerikai, egy japán és két angol gőzös veszi fel a menekülő asszonyokat és gyermekeket.

London, október 11.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: A forradalmárok hatalmukba kerítették Vukang városát. Az alkirály elmenekült. A kínai csapatok parancsnokát bombával megölték. Or külföldi ágyúszázad teljesíti Hongkong védelmét.

Hongkong, október 11.

A parancsnokló tábornok parancsot adott ki, melyben a kínaiak azon terve miatt, hogy a Mandzsú-dinasztiát el akarják üzni, kimondja a hadi állapotot és halállal fenyegeti meg azokat, akik külföldieket megkárosítanak vagy kihágásokat és rendzavarásokat követnek el. A kikötő előtt három kínai hadihajó czirkál.

Vucsang, október 11.

A városban tüzvész pusztít. Az alkirály palotájára elpusztult és így az alkirály kénytelen volt yachtjára költözni. A felkelők és a kormányesapatok közt folyik a küzdelem. A felkelők vezetői proklamációt boesátottak ki, melyben felszólítják hűveiket, hogy a külföldieket ne bántásák. Az idegen államok konzuljai táviratilag hadihajók segítségét kérték. Minden perczben várják a japán és amerikai hadihajók megérkezését. Ma éjjel több ágyunaszád indult Hudson és Vucaung felé. A kikötőben horgonyzó kereskedelmi gőzösök mind indulásra készen állanak. Ovatosságból az idegenek nejei és gyermekei a hajókra mentek.

Pusztító ciklon.

Pétervár, október 11.

Tegnap a Néván hatalmas ciklon dühöngött, amely Pétervárot is nagy pusztításokat vitt véghez és sok áldozatot követelt. Százhusz áruval megterhelt bárka elsüllyedt.

UIDONSÁGOK.

A hiányzó paragrafus.

Régi panasz, hogy nagyon sok a paragrafus és még régebb az a panasz, hogy vannak, akik az igazságszolgáltatás mesgyéjén belül szívesen ragaszkodnak a törvényszakaszuk nem szelleméhez, hanem betűjéhez. Nem vitatkozunk sem azokkal, akik emiatt keserű panaszokban törnek ki, sem azokkal, akik ragaszkodnak a paragrafusokhoz. De igenis megállapítjuk, hogy bármennyire tulajdonsok is a paragrafus, egygyel kevesebbet tartalmaz a büntető törvénykönyv, mint ahányra szükség van.

Ez a paragrafus pedig az alkohollal való visszaélése vonatkozik, ha benne volna a törvénykönyvben. A részeg, ha garázda, büntetést kap ugyan, de csak a garázdasága miatt, nem azért, mert részeg volt. S ebben a büntetésben is enyhítő körülmény gyanánt szerepel a részegség, melyet tudományos nyelven „heveny alkohol-mérgezés”-nek neveznek. Ha valaki hatvanhatszor kerül emiatt kollizióba az igazságszolgáltatással, hatvanhatszor a garázdasága miatt büntetik és egyetlenegyszer sem a részegség miatt.

Idők során az élet sok eseményt produkált, mely megérlette volna az alkoholellesenes paragrafust, de csodálatos módon az alkoholt noli me tangeré-nek tartják és törvényhozóink fáznak az ilyen paragrafus megteremtésétől.

Most pedig történt valami, ami elodáztathatná teruét a szakaszt, ha nálunk egyáltalában le tudnák vonni az eseményekből a szükséges konzekvenciákat. Japunk legutóbbi számában közöltük, hogy egy tizenhétéves legény agyonlötötte az édesapját, amikor az részegen fetrengett odahaza egy elrongyolódott fekvőhelyen. A nap eseményeinek krónikásai kissé félénken, de azért félre nem érthető módon és egyértelműen kifejezést adtak annak, hogy ebben a kivételes esetben a gyilkos sokkal rokonszenvesebb, mint a meggyilkolt, bárha szörnyűbb bűn alig képzelhető el, mint az apagyilkosság.

De vegyük figyelembe, hogy éppen azzal a bűnnel lehet legjobban visszaélni, amelyre törvényhozóink elfelejtették paragrafnak alkotni. Az adott esetből világgyá kiáltódik ennek az igazsága.

Ott van egy ember, aki családot alapít. Minden családnak boldogsága, vagy boldogtalansága aszerint alakul, amint a családfelelő viselkedik. Az a „családfelelő” nem ösmert mást, mint az alkoholt. Nyolcz gyermeke és felesége a legkritikább esetben látták jozan állapotban. Mindig részeg volt s mindig garázdálkodott otthon s pokollá tette a szerencsétlen család életét.

Hagyján lett volna. Sorscsapásnak tekintették ezt az apát s arra törekedtek, hogy életüket másképpen rendezzék be. Az apát kihagyták az összes számfításokból. Valahogy

csak élni kell. Dolgoztak, fáradoztak; becsületesen munkálkodtak egymást biztatva és támogatva egy jobb és szebb jövő reményében.

De minden fáradozásukat meghiusította az alkohol. Az apa elitta az ő keresetüket is és azonfölül ütötte-verte, életükben veszélyeztette őket. Mindennap remegve feküdték le, attól tartván, hogy a részeg apa almukban rájuk tör és vagy baltáva! üti agyon, vagy megfojtja őket. Egyetlen egy gyermeke sem menekült tőle. Mindgyiknek a testén voltak sebfordások, amelyek az apa bestialitására következésményei voltak.

Mily boldog lehetett volna ez a familia, ha törvénykönyvünkben volna egy alkoholellesenes paragrafus. Ha csak annyi volna benne, hogy a gyógyíthatlan alkoholistát, aki magára, vagy környezetére elviselhetlenné, veszélyessé válik, hatósági intézkedésre gyógyintézetbe kellene szállíttatni, akár elmeorvosintézetbe is!

De nálunk szó sem esik erről. Az alkohol ellen nincs paragrafus; az elien senkinek védekezhetik. S ez a hiányzó paragrafus volt az, amely most egy különben jó érzésű, szorgalmas, dolgos fiúból apagyilkost csinált. Ölnie kellett, hogy családját megválisa.

Ennél gyászsabb és szörnyűbb hatása nem lehet már hiányzó paragrafusnak.

De még gyászsabb az, hogy erről a vérfagyasztó esetről főn és alatt még sokáig beszélni fognak s megdöbbenve tárgyalják majd mindenfelé. Ha nem a hiányzó paragrafus mégsem fog megszülni. Legalább egy-hamar nem. Nálunk Magyarországon már csak így van ez.

NAPIREND. Napár: csütörtök, október 12. — Róm. kath.: Miksa pü. vt. — Prot.: Miksa. — Görög-ortodox: szeptember 29. Kiriák rem. — Zsidó: Tisri 20. — A nap két reggel 6 óra 14 perczkor, nyugszik este 6 óra 18 perczkor. — A hold két este 7 óra 38 perczkor, nyugszik délelőtt 11 óra 36 perczkor.

A miniszterelnök mint belügyminiszter fogad a belügyminisztériumban délután 5 órakor.

Az igazságügyminiszter fogad délelőtt 12 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor.

A kereskedelemügyi államtitkár fogad délelőtt 12—2 óráig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Háziipari Szövettség kiállítása (Kigévtér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3—7-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig.

Nyitvalelő képtárak: A Műcsarnok hármas hagyaték kiállítása. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szent György Czéh VIII. művészeti aukciója a Nemzeti Szalonban 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — Italo Brass és Lándori Vilmos kiállítása a Művészeti Szalonban (Kigévtér 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— Az angol királyi pár Oroszországban. Pétervári jelentés szerint a czári család csak december végén tér vissza Kriméből a fővárosba, miért is az angol királyi párnak novemberre tervezett látogatását januárra halasztották.

— Titkos tanácsosság. A király dr. Schuster Lipót seckau hercegpüspöknek a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— Auffenberg és a magyarok. Auffenberg hadügyminiszternek tudvalevőleg, vannak magyar rokonai is. Az egyik magyar unokabátyja sietett gratulálni a kinevezetéséhez, amit Auffenberg szívélyes szavakban köszönt meg. Levelét így fejezte be: „Lieber Vetter, Deine Landsleute werden mir das Leben sauer machen. — sie fangen schon an!” (Kedves bátyám, honfitársaid meg fogják keseríteni az életemet, — már hozzá is fogtak.)

— Török miniszter osztrák rokonsága. Rége óta a törökök fegyverrel környékezték Bécsset. Nagyon változtak az idők. Bécsi jelentés szerint Asszim bég, a török külügyminiszter néhány évvel ezelőtt feleségül vette Szulmenka bécsi tanárnak leányát, sógora az osztrák és magyar vezérkarnál mint őrnagy szolgál.

— Főúri esküvő. Érdekes főúri esküvő volt ma déli egy órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban. Sárvári és felsővidéki gróf Széchenyi Bertalan vezette oltárhoz esikszentkirályi és krasznahorkai Andrássy Natália grófnőt, néhai gróf Andrássy Manó leányát, aki ezelőtt gróf Széchenyi Aladár felesége volt. A grófi párt hosszas tárgyalás után pápai döntvény alapján választották el, miután előzőleg a veszprémi és az esztergomi szent szék, majd a primási főszentszék is beleegyezett abba, hogy a hitvestársak elválasztassanak. A mai esküvőn, melyet polgári házasságkötés előzött meg, tanúként szerepeltek gróf Andrássy Sándor valóságos belső titkos tanácsos és gróf Széchenyi Viktor, Fehér vármegye főispánja.

— Az első igazságügyminiszterünk sírja. A temesmegyei Beregszó közösgben alussza örök álmát Vukovich Sebő, az első magyar minisztérium igazságügyminisztere, aki a világios fegyverletétel után külföldre menekült és Londonban elhunyt. Vukovich utolsó óhaja az volt, hogy magyar földön temessék el s mint volt beregszói birtokost és kegyurat a beregszói görög keleti szerb temetőbe hantolták el. Vukovich családja sírja fölé mauzoleumot építtetett, mely az idők folyamán teljesen pusztulásnak indult. A hatóság erről jelentést tett Széchenyi igazságügyminiszternek, aki megbízta Virágh Béla temesvári törvényszéki elnököt, hogy tegyen előterjesztést a mauzoleum helyreállításáról. Virágh elnök a helyszínre járt és elkészítette a terveket, úgy hogy Vukovich sírját nem sokára ismét méltó mauzoleum fogja megjelölni.

— Nagybeteg magyar író. Debreczeni jelentés szerint Oláh Gábor, az újabb magyar irodalom egyik kiválóan érdekes és értékes tehetsége, hetek óta súlyos idegbeteg. Oláh Gábor, aki diplomás tanár és a debreczeni kollégium nagy könyvtárának könyvtárosa, ideghajban és reumatikus eredetű szervi szivhajban szenved. Oláh Gábor betegnek is rendkívüli munkásságot fejtett ki, hivatalos elfoglaltságán kívül. 4—5 könyvet adott ki évente, több szépirodalmi és tudományos lapnak is állandó dolgozó társa volt, elkeseredetten, lemondással nyilatkozott a gyűrű betegsége felől. Lesóványodott és szenvedő a költő arca. Barátai, hogy némileg megnyugtassák, néhány nap múlva a budapesti Kötly-Minikára szállítják, ahol konziliumot tartanak felte.

— Báron tanár öröke. Most töltötte be a Bródy Adél-kórház vezetősége a sebészeti főorvos állást, amely dr. Báron János tanár elhunytával lett gazdátlan. A kórház intézősége a hármas jelölés alapján egyhangu határozattal dr. Fischer Aladár fővárosi műtőfőorvost választotta meg a kórház sebészeti osztályának főorvosává.

— Gróf Andrássy Dénes jótékony adományai. Gróf Andrássy Dénes, ki a rimakokovai tűzkárosultaknak már nagyobb összeget adományozott, a napokban a rimakokovai ev. egyháznak, mely a tűzvészkor mintegy kétszáz ezer korona hárt szenvedett, uradalmi kormányzója, Sulyovszky István kir. tanácsos közbenjöttével 1000 koronát jutottat.

— Tisza Kálmán váradai szobra. Bihar vármegye és Nagyvárad város közönsége kezdeményezésével tudvalevőleg szobrot állítanak Tisza Kálmánnak. A váradai tanács a szoborbizottság felkérésére most foglalkozott a Tisza-szobor elhelyezésével. A szobor helyéül a Tisza Kálmán-teret ajánlják s így az ősi Tisza-ház és a megyei székház közötti területen állítják fel az egykori miniszterelnök szobrát.

— A belügyminiszter és a gyermekvédelem. Gróf Khuen-Hederváry Károly miniszterelnök, belügyminiszter, a gyermekvédelem fejlesztésének az érdekében elhatározta, hogy mindazokat a családfelelőket kitünteti, akik az állam részéről reájuk bízott elhagyott gyermekeknek példásan viselték a gondját és hasznos tagjaivá nevelték az államnak. A kitüntetés egy díszes oklevél lesz, amelyet Rakossányi Dezső jeles festőművésznek gyönyörű szimboliztikus rajza ékesít.

— A tenyészalkiállítás sikere. Az e hó 5-én megnyílt tenyészalkiállítást holnap, csütörtökön este zárják be véglegesen. A mezőgazdasági múzeum ez első időleges kiállításának sikere méltán kapcsolódik a múzeum eddigi eredményeihez. A halkiállítás ugyanis általános tetésben részesült és mindvégig meglepő látogatottságnak örvendett. A látogatók száma hat nap alatt elérte a tizenhatezret és volt nap, amidőn 6400 ember tekintette meg.

— A Mona Lisa körül. A titokzatosság köde sokáig nem akart tisztulni a nyomtalanul eltolvajlott műretek, a Mona Lisa körül. Most azt jelentik Párisból, hogy a párisi rendőrség végre új nyomra akad. Sibille, a delektív-osztály főnöke személyesen utazott el külföldre és vezeti a nyomozást. Ezzel az új nyomozással függ össze a párisi „Petit Bleu”-ban vasárnap megjelent következő apróhirdetés:

Gioconda, Brüsszel. Feltételeket elfogadom fentartás nélkül. Közölje sürgősen, milyen uton érintkezhetnék személyesen. Nincs mitől tartania. D. B.

A „Berliner Tageblatt” brüsszeli tudósítója szerint az apróhirdetés kérdéses D. B.-je nem más, mint Dujardin-Beaumez francia szépművészeti miniszter és ez az apróhirdetés már a második volt a „Petit Bleu”-ben. Az első így szólt:

Gioconda, Brüsszel. Közölt feltételeket elfogadom. D. B.

A két apróhirdetés előzményei ezek: Egy brüsszeli állami hivatalnok, aki Londonból tért haza, együtt utazott két fiatalemberrel. Már Londonban találkozott velük és a vonaton ismét összerakultak. A hivatalnok elaludt, de félálomban megütötte fülét a Mona Lisa emlégetése. Alvást szelvé, kihallgatta két utitársának beszélgetését s így tudta meg, hogy ők ketten rejtgetik és magukkal hozzák Londonból a Giocondát. Egész uton nem szólt semmit a két utitársnak, azonban Brüsszelbe érkezve, követte nyomukat s elkísérte őket lakásukra. A két fiatalember türelmesen bevallotta, hogy a kép náluk van. Az állami hivatalnok unszolására meg is mutatták a Mona Lisát s keservesen panaszkodtak, hogy nincs nyugtuk, rémeket látnak, közel vannak a megőrüléshez és szeretnének szabadulni a festménytől, ha biztosak volnának benne, hogy nem lesz hántódásuk. A hivatalnok nyomban közölte fölfedezését Dujardin-Beaumez francia szépművészeti miniszterrel és felkérte, hogy tegyen közzé a „Petit Bleu”-ben egy apróhirdetést, ha büntetlenséget tud biztosítani a két fiatalembernek, de nevüket nem árulhatja el. Az első apróhirdetés meg is jelent, de ugyanakkor a párisi detektívek kinyomozták a brüsszeli hivatalnokot s azóta nem volt nyugta tőlük. Ez annyira felbőszítette, hogy újabb levelet írt a francia szépművészeti miniszternek s tudomására hozta, mivel Sibille detektívfőnök embereivel együtt folytonosan üldözi, tovább egy lépést sem hajlandó tenni s a miniszter ám lássa, hogy fogja megszerezni a képet, ha ráuszította a detektíveket. Ez a magyarázata annak, hogy a vasárnapi apróhirdetésben már személyes érintkezést keres Bujardin-Beaumez. A „Petit Bleu” mai száma — mint egy brüsszeli távirat jelenti — szintén felfedezi a két apróhirdetés titkát és azt írja, hogy a Gioconda néhány nap alatt vissza fog kerülni a Louvreba. Mouric Straus francia író, aki Londonban felolvasást tartott a Mona Lisáról s eltűnésének titokzatos körülményeiről, arra a konklúzióra jutott, hogy a kép Londonban van, a lopást pedig nemzetközi tolvajbanda követte el, amely egy kiváló angol ügyvédől kért tanácsot. Alapos a remény, hogy a festmény vissza fog jutni a Louvre birtokába.

— Rémes gyilkosság. Páris közelében, a veroni birtokon tegnap meggyilkolva találták meg Lusseau bérő feleségét. Lusseau bement a városba és az asszonyt egyedül hagyta odahaza. Amikor délután egy szomszéd átjött a birtokra, az asszonyt a szoba közepén hatalmas vértócsában lóttan találta. A holttest mellett nagy dorog hevert, ezzel verték agyon a szerencsétlen asszonyt. Kiderült, hogy a gaztetett két katona követte el, akik lopni akartak a házban, de az asszony tettenézte őket, mire agyonverték. A két gyilkos katonát kivomozták és be is ismerték tettüket.

— Szerencsétlenség az aradi pályaudvaron. Várady Ferencz 31 éves aradi mozdonyvezető, ma amidőn vonata beérkezett az aradi állomásra, leugrott a mozdonyról. Abban a pillanatban hajtott arra egy tolatómozdony, mely Váradyt leütötte és mindkét lábát levágta. Váradyt haldokolya a kórházba vitték. A vizsgálat megindult.

— A magyarországi szocialisztikus munkásmozgalmak. A budapesti főkapitányság ma terjesztette fel gróf Khuen-Héderváry Károlyhoz, mint belügyminiszterhez a magyarországi szocialisztikus munkásmozgalmakról szóló jelentését. Az 1024 oldalas kétfedeles könyv nyolcz fejezetben számol be a különböző szocialista szervezetek múlt évi működéséről. A könyv tekintélyes részét a nemzetközi szocialdemokratapárt agitációjának ismertetése foglalja el. A nemzetközi szocialdemokratapárt múlt évi akcióját csaknem egészen az általános választói jogért folytatott küzdelem foglalta le. Január 10-én országos demonstrációt készítettek elő, amelyet 16-án tartottak meg. Budapesten és az ország nagyobb városaiban népgyűlést tartottak, amelynek az éle nem az akkor kinevezett kormány ellen, hanem a választói jogért nem küzdő politikusok ellen irányult. Ezután nyolcz gyűlést tartottak még a választói jog érdekében. Közbejött a házfelosztás, az új választás, amelyben nagy agitációval vett részt a nemzetközi szocialistapárt. Nyolczvanhat jelöltet állított, de közülök csak ketten, Bokányi Dezső és Kiltel Ferencz kaptak tekintélyesebb szavazatot. A választások után még hat gyűlést tartottak a választói jogért. A párt politikai harcain kívül nagyszabású akcióit indított a lakásdrágaság és az élelmiszerzsorosa ellen. Sok gyűlésen tiltakoztak a lakásbéreknek és az élelmiszerek árusításának folytonos emelkedése ellen, de minden gyűlésen az általános választói jogot is követelték. Ezzel a gazdasági mozgalommal a párt igen sok hívet szerzett magának. A jelentés gyorsírói feljegyzések alapján közli a pártkongresszus teljes lefolyását, amelyet, annak idején már ismertett a sajtó, de kiderül a jelentésből, hogy a pártnak nagy ellenzéke volt. Beszámol a jelentés a tölmunkások folyton terjedő szervezkedéséről és a nemzetiségi munkások értekezeteiről. A jelentésből megtudjuk, hogy a negyvennyolczas szocialisták múlt évi működése jelentéktelen volt és bár a választások alkalmával harmincznyolcz jelöltet állítottak, sehol komolyabb mozgalom nem volt. A keresztény-szocialistapárt már szerencsésben működött. Negyvenegy jelöltet állított, de tulajdonképpen négy küzdött a mandátumért és összesen 4500 szavazatot kapott. Dr. Giesswein Sándor, aki a néppártból lépett a keresztény-szocialisták közé, meg is választották. A szakszervezeti mozgalomban is hódítottak a keresztény-szocialisták. A forradalmi szocialisták működése jelentéktelen volt, bár a nemzetközi szocialdemokratapártból kivált csoport igyekezett nagyszabású antimilitarista mozgalomra. A jelentés a legnagyobb részletességgel foglalkozik a szakszervezeti mozgalommal, amelyek részletei nagyrészt ismeretesek. A jelentés végeredményeként konstatálja, hogy a taglétszám múlt évi emelkedése nem számottevő. Csupán az építőmunkások szervezete 2453 és a vasmunkások szervezete 2455 taggal szaporodott. A jelentésből megtudjuk, hogy a szocialdemokratáknak tizenöt, a negyvennyolczas szocialistáknak egy, a keresztényszocialistáknak egy és a forradalmiáknak egy politikai lapjuk, harminczhét szaklapjuk, tizenegy röpiratuk és nyolcz agitációs füzetük jelent meg. A szocialisták Budapesten és Ujpesten 611. vidéken 327 gyűlést tartottak. Budapesten és Ujpesten 87, a vidéken 145 hérmozgalom volt. A jelentés még kimutatást közöl a különböző kihágási büntetésekről és sajtópörökről, amelyek közül tizenegy marasztaló és tíz felmentő ítélettel végződött.

— Az ördögűző. A rendőrség ma letartóztatta Rafael Borcsa huszonháromeves cigányleányt, aki a Budapesti szolgáló családtagoktól kártyavetés, jóvendőmondás és egyéb ürügyekkel kisebb-nagyobb összegeket esalt ki. A furfangos cigányleánynak egészen különös rendszere volt, amelyvel a babonás családokat csaknem minden keresetüktől megfosztotta. A naiv hiszékeny leányokkal elhitette, hogy meg vannak rongva, az ördög lakik bennük és ő ki tudja űzni a gonosz szellemet. Tojást főzetett a leányokkal és amikor feltörte, egy halálfejes amulettet csempészett ügyesen a tojás sárgájába és diadalmasan mutatott erre, hogy sikerült kiűznie az ördögöt. Ezzel aztán a leányokat állandóan fosztogatta. Egy család tegnap feljelentette Rafael Borcsát a rendőrségen, amely család címén letartóztatta.

— A vidéki hírlapírás köréből. Debreczeni Nagy Újság ezimen új politikai napilap indult meg Debreczenben, amelynek első száma élénk, változatos tartalommal tegnap jelent meg. A lap főszerkesztője: Perczel Móricz ismert nevű hírlapíró, kiadótulajdonosa pedig Letzter József.

— Tűz a pályaudvaron. Tegnap este a józsefvárosi pályaudvaron a VI-os számú kapunál Ruff Miksa fa- és szénkereskedő raktára kigyulladt. A tüzet, mielőtt nagyobb veszedelem támadhatott volna, a tűzoltók eloltották. A kár jelentéktelen.

— Egy főszolgabíró tragikus halála. A Bihar megyei Beöthy-családnak nagy gyászja van. Ma tragikus körülmények között, megrendítő módon hirtelen meghalt Beöthy Dávid élesdi főszolgabíró. Beöthyt tegnap az élesdi erdőben, vadászat közben megcsipte egy légy. A főszolgabíró az arcán érte a légycsipés, amelynek eleinte semmi jelentőséget nem tulajdonított, de csakhamar megdagadt az arca és Beöthy most már leutazott Nagyváradra. Dr. Fráter Imre megyei tiszti főorvos megállapította a vérmérgezést és bár műtéttel is kísérleteztek a szerencsétlen emberen, Beöthy ma délelőtte meghalt. Holnap temetik. Halála óriási részvényt keltett. A tragikus végű főszolgabíró nevét néhány nappal ezelőtt sűrűn emlegették országszerte a sokat tárgyalt élesdi rák-pör révén. Egy székely ember, aki rákokat szállított Budapestre, a rákokat betette a malom-patakba. Egy fuvaros rákadott és mert azt hitte, hogy tilos rákászás szákmányára talált, bevitte a főszolgabíróhoz, aki elkobozta és szétosztotta jó barátai és ismerősei közt. Ezért a főszolgabíró a bíróság elé került, de fölmentették.

— Yes porcellán-puder az arcbőrt szépití, fehérití, 3 és 5 korona.

— Ötven ember egy önkéntes ellen. A Brassóhoz közeli Ágostonfalva magyar községből létfőn valami ötven legény vonult be katonának. A felbokrétázott, felpántlikázott virágos jókedvű újonczokkal együtt várakozott kint a pályaudvaron Németh István önkéntes. Az önkéntes már teljesen ki volt öltözve, a szurony is az oldalán volt. A csinos katonaruhája szemét szurt az izgága, részeg parasztleányeknek is, akik körülfogták az önkéntest. Előbb csak szóval kötekedtek, mooskolódtak vele, de majd a tettelegességre is rávetemedtek a duhajok. Fosztó Lajos nevezetű legény kezdeményezte a verekedést.

— Maga önkéntes?

— Az! felelte Németh gyanútlanul, mire a megvadult parasztleány fölemelte a kezét és arca rágt az önkéntest. Németh visszaütötte, majd kitért a bajonettjével és védelmi állásba helyezkedett. Egyszerre ötven ökl emelkedett az önkéntes felé. Németh nem vesztette el a lélekjelenlétét, kitért bajonettjével többször támadó felé sujtott. Kétszer a puha husba csapott le a fegyver. Az a két legény, aki legközelebb állott hozzája, vértől borítva rogyott össze. Az egyik, Fosztó Lajos nevé szörnyen halt, a másik Fosztó József halálos sebet kapott. A dühödt küzdelem ezzel nem ért véget. A legények újult, gyilkos haraggal rohantak az önkéntesre. Németh most már eldobta a bajonettjét és fölkapott egy nehéz karosszékot, amely úgy forgott a hatalmas természetű fiatalember fölött, mint valami cséphadaró. A rettenetes csapások alatt a támadók visszahúzódtak. Némethnek egymagának sikerült kiverni a pályaudvar területéről az italtól, vértől megdühödött hordát. A csendőrség, míg a tényállást hivatalosan tisztázni fogja, az önkéntest letartóztatta.

— Sztrájkoló vasuti alkalmazottak. Fiuméből jelentik: Az abbáziai villamos vasut alkalmazottai a napokban sztrájkba léptek, mert az igazgatóság két nekik nem tetsző ellenőrző közeget nem bocsátotta el. A négynapos sztrájk ma megszűnt, miután az igazgatóság kijelentette, hogy fegyelmi vizsgálatot indít s a vádak beigazolódása esetén a két ellenőrző közeget elbocsátja.

— Ipari tanfolyamok. A kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a magyar királyi Technológiai Iparmúzeum igazgatósága (VIII. Józsefkörút 6) 1911 október havától 1912 április haváig géplakatosok, kártyások, könyvkötők, szobafestők, czimfestők, fűrészbakok, cipészek, szűcsök, benzín- és elektromotor-kezelők, galvanizálók és galvanoplasztikusok részére szaktanfolyamokat rendez. Érdeklődők az intézet igazgatóságától nyerhetnek bővebb felvilágosítást.

— A korai hideg első áldozata. Máramaros-szigetről jelentik: Nyári meleg időjárás után három nap óta a hőmérséklet lényegesen alábbszállt. A hidegben ma hajnalban a csendőrször hiányos ruhában megfagyva talált egy cigánylegényt. A nyomozás megállapította, hogy az illető Kolompár József, aki a borsai határban Varga Antal gazdálkodót megüldözte. 150 koronáját elrabolta és az elfogatástól való félelemben másfél hét óta bujdosott.

— A bál után. Zomborból jelentik: Bajmokon Valentin Magda, a község legszebb leánya a bálon állandóan Cebl János udvarlójával táncolt és minden más legényt kikoszorózott. A legények ezérl boszut forraltak s Mayer Jakab és Amstád Antal legények Ceblt hajjalban, mikor a bálból hazafelé tartott, botokkal megtámadták és agyonverték. A gyilkos legényeket letartóztatták.

— **Kolera a határon.** Temesvárról jelentik: A vármegye hatóságának megbízásából Klein József kevevári, volt temesvári járásorvos átment Szerbiába, hogy a Kevevárval szemben levő Szendrő, szerbiai városban fellépett ázsiai kolera felől informálódjék. A járásorvos meggyőződött, hogy Szendrőn a Dunapart közelében levő háromszáz magyar illetőségű kubikos között, akik mult hó 29-én érkeztek oda, több ember megbetegedett s közülök kettő meg is halt. A Belgrádban megejtett bakteriológiai vizsgálat megállapította, hogy az illető emberek ázsiai kolera baktériumok foganatosították a járvány továbbterjedésének megakadályozására. A kubikosokat kordonnal különítették el a várostól s a lakosság közül senkinek sem szabad velük érintkezni. A munkások élelmézéséről a hatóság gondoskodik és barakkot állított fel számukra. Ferenczy Sándor alispán a Temes megye határán fellépett járvány behurcolásának megakadályozására a legmesszebbmenő intézkedéseket tette. Bechnitz Sándor vármegyei főorvos tegnap óta a helyszínen van és személyesen vezeti az óvintézkedéseket. A kevevári járás hatóságai orvosai éjjel-nappal szolgálatban vannak és szigorúan megfigyelik a szerbiai utasokat. Ferenczy alispán ma Fehértemplom és Exiziáson járt, hogy ellenőrizze a kolera ellen tett intézkedések végrehajtását, miután a vonalon szintén élénk a közlekedés Szerbiával. A Torontál megyei Melenczén egy napszámos kolera-gyanús tünetek között megbetegedett. Másutt a megyében újabb kolera megbetegedés nem fordult elő. A belügyminiszterium közegészségügyi osztálya ma délután a következő jelentést adta ki: A komáromi megyei Iza, a torontál megyei Melencze és a bács-bodrog megyei Mohol községekben 1—1. a baranyamegyei Kőlked községekben 2, a krassószörény megyei Alsó-Lupkáról 3, Szviniczről 1 kolera-gyanús betegedést jelentettek. A Veregyházáról, Felső-Aradiról, Ötvényről és a Mohács melletti Margittaszigetről bejelentett betegedések nem bizonyultak kolera-nak.

— **Merénylet egy püspök ellen.** Lemberghől jelentik: Galicziai lapok szerint politikai háttérrel van a stanislaus püspök ellen megkísérelt merényletnek. Egyházmegyéjében ugyanis görög egyesült és görög-katolikus papok vannak s az előbbieket a pappá való felszentelés előtt megnevelhetik. Egy idő óta a görög-katolikus papság körében is mozgalom mutatkozott a cselibátus ellen, amely annál hevesebb volt, mert Chamysiu püspök a római Collegium Ruthenumban tanuló papnövédekkel írásbeli nyilatkozatot követelt, amelyben a felszentelés után növekedést fogadnak. Ezek a teológusok valamennyien megtagadták a fogadalmat, mire Chamysiu püspök nem akarta őket egyházmegyéjébe felvenni. A merénylő Karzinsky ennek az agitációnak egyik mozgatója volt. Az öngyilkos kísérlet után Kaminsky páteron örfüggési roham tört ki s ma bevitték a tébolydába.

— **Öngyilkos postafelügyelő.** Szombathelyről jelentik: Jobbházi Horvath Kálmán nyug. postafelügyelő, volt pápai postafőnök a napokban Istvánfalvára érkezett nővére meglátogatására. Horvath ma délután revolverrel szíven lökte magát. Tettét régi idegbaja miatt követte el.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Temesvárról jelentik, hogy az éjjel három órakor Zsidovin állomáson egy Oraviczáról érkező vonat belesuhan az ott veszteglő bográni vonatba. Az összeütközésnél három ember súlyosan megsebesült, többen pedig könnyebb sérüléseket szenvedtek. Az egyik fékező kezét és lábát törte. A karambol oly erős volt, hogy három vasúti kocsit porrá zúzott.

— **Vesztett kutya garázdálkodása.** Lugosról táviratozzák: A városban egy kis leány megmaradt vesztett kutyát több román paraszt ártalmatlanná akart tenni, a kutya azonban közülük hetet megharapott. Mind a nyolc embert felküldték a Pasteur-intézetbe.

— **A Tüzlőt Otthon.** A tüzlőnap jövedelmének felhasználását illetően a Magyar Országos Tüzlőt Szövetség elnöksége ezúton értesíti az érdeklődőket, hogy a bevált pénzből létesítendő Tüzlőt Otthon úgy a fővárosi, mint a vidéki és úgy a hivatalos, mint az önkéntes tüzlőtűk lesz. Tervez tehát az az állítás, mintha a Tüzlőt Otthon csak a vidéki, vagy csak a fővárosi tüzlőtűk célszerű lenne hivatalos szolgálni.

— **Középkori lelet.** Temesvárról jelentik: A régi piarista templom lebontása alkalmával mintegy 6—8 méter mélységben a törökök uralma idejéből igen nagy közös sírra bukkantak. A esontvázak mellett fegyverek és kartácsok feküdnek. Azt hiszik, hogy Locony temesvári várkapitány idejéből valók a esontvázak. A muzeumi társulat szemlét tart a lelet fölött és a esontvázakat egyelőre koporsókba helyezték, hogy a városi temetőben eltemessék.

— **Harcz a cigánykaravánnal.** Makóról jelentik: A nagyszentmiklós—makói országúton a csendőrök egy nagyobb cigánykaravánt üldöztek, melyre több betörés elkövetésének gyanúja hárul. A cigányok, hogy gyorsabban menekülhessenek, hátrahagyták gyerekeiket, asszonyaikat és kocsijaikat és Nagyszentmiklós felé menekültek. Az országúton szemközt jött velük Stefla János mezőrendőr, ki a cigányokat gyanúsak találta és igazolásra szólította őket fel. Stefla felszólítására a cigányok közül heten elmenekültek a kukoriczása, hárman pedig nyugodtan közeledtek a rendőr felé, majd hirtelen rávetették magukat a mit sem sejtő rendőrré. Az egyikük torkolagadta, a másik a kezét akarta lefogni. A hatalmas erejű Steflának sikerült magát támadói kezeiből kiszabadítani, kardot rántott és támadói közül egyiknek a fejére sújtott. A cigány azonnal összerogyott, mire a másik kettő elmenekült, több ízben visszalövedözve a kukoriczából. A súlyosan megsérült cigányt a rendőr beszállította a község házára, hol ápolás alá vették. Társaikat a csendőrség erőlyesen nyomozza.

— **A Nyitrai Embervédő Liga.** Nyitra az uton-utólen kiragasztott plakátok érdekes alakulását hirdették vasárnapra. A plakátok bizonyossága szerint a Nyitrai Embervédő Liga az Ascherfela vendéglőbe hívogatta a nemeslelkű embereket. És akadt is Nyitra egy ilyen, inkább kiváncsi férfi, aki elment a vendéglőbe, ahol, mint a gyűlés egybehívóját, Gubi Fülöp nyitrai borbély-mestert szerencsésen ott találta. Gubit a nyitrai törvényesek hamis eskü miatt egy évi börtönrre ítélte és most kell a fogházba vonulnia. Mint-hogy azonban családjáról valahogy gondoskodnia kell, az az ötlete támadt, hogy megalakítja az embervédő ligát, amelynek tagjai kötelezik magukat, hogy a fogházbüntetésre ítélt emberek családjá javára évenként bizonyos összeget lefizetnek. Azonban a ravasz ötlet a nyitraiak részvételtségén hajótörést szenvedett.

— **Gazdagvilkos cseléd.** A krassószörény megyei Teregovai községben Cseh József cselédember, miután a gazdáját, Feit Antalt agyonlőtte és kirabolta, Orsovára szökött. Cseh Józsefet a határrendőrség ma letartóztatta.

— **Megkötözve a robogó vonat előtt.** Az arad megyei Tótvarad község legényei rémítő beszüt állottak Mész Sándor földesgazdán. Haragosai este megsejték Mészot és összekötözve a vasúti sínekre fektették. Egy arra haladó vonat halálra gázolta a szerencsétlen embert. Aradról a vizsgálóbíró Tótvaradra érkezett s a helyszínén megindította a vizsgálatot.

— **A mérges miseber.** Kovács Lajos amerikai, scadlandi magyar plébánosot méreggel akarták elpusztítani. Chicagói jelentés szerint arzent keverék a miséberába. Kovács gyanútlanul ivott a megmérgezett borból s mise után hirtelen rosszul lett. Dr. Bárándy Oszkár magyar orvos részestette az első segélyben Kovácsot, aki kigyógyult. A titokzatos mérgekeverőt nyomozzák.

— **Szörnyűdöngések.** Előkelő körökben ujjában erősen portálják Bodnar Antal szícsimestert Nádor-utca 17. a kinek szörnyűdöngésai igazán meglepő szöpek. A jeles szícsimester a legkittünbő anyagot adja és munkája a legújabb divatnak megfelelő. Szólid, megbízható ög, aki a jó árúrt kevés haszonnal megelégszik és mindent elkövet, hogy a vásárló közönség megelégedését kiérdemelje. Ajánljuk őt az előkelő közönség pártfogó figyelmébe.

— **Halálozás.** Faragó Zsigmondné, kataszteri mérnök neje ma éjszaka meghalt Budapesten. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a Fő-ut 80. számú gyászházban.

— **Royal-Orfeum.** Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színház és variété műsor. Kezdete 8 órakor.

— **Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.**

— **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Cím- és reklámtáblákat, nemesi czimereket készíti Harsányi László.** Budapest, VII. Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

— **A méltóságos kisasszony,** a kopenhágai „Nordisk Film Compagnie” legújabb szenzációs mozgó-fényképfelvételeinek a címe. E kétfelvételű társadalmi dráma, amelynek főszerepét a dán királyi színház világhírű művésze játszák, remek szép új műsor keretében kerül bemutatásra az Apolló-színházban.

— **A Royal-Orfeumba** állandóan zsúfolt házat vonz a nagyszerű világitrakterekből összeállított októberi favoritműsor, melynek legkimagaslóbb számai: *The Hamamura Family, Reuter Brothers, a Piccola Company, The Prince of Wales Company, Norman Tabor, Lisa Ripert.* A színházi részben diadalmasan aratja minden este megújuló sikereit Zerkowitz Béla bájos operettje: *A két róka,* amely mellett még *Bárony és Tihanyi* kacagatótűkijelenete: *A Tulista és Pálánér* című moka és *Az utazó* című francia bohózat tetszenek. A *Royal-Cabarett*ben minden éjjel 40 új kittaó tánc- és ének-attrakció lép fel. Vasárnap, október 15-én délután 3 és fél órakor a mérsékelt helyáru nagy család előadásán az összes attrakciók fellepnek.

— **Simplon-szálloda,** mely Budapesten, a Kevevári-utca 4. szám alatt nyílt meg a mult hóban, a vidéki jobb közönség kedvence tartózkodási helye lett, tekintettel a szobák tisztaságára, olcsóságára és az előzékeny kiszolgálásra. A szálloda közvetlen a Rákóczi-ut mellett van, így legközelebb a keleti pályaudvarhoz és könnyen megközelíthető. A tulajdonos mindent elkövet, hogy a vendégek jól érezzék magukat.

— **Budapest,** az egyre fejlődő világáros legszébb részéről remek mozgófényképfelvételek készített az Apolló-Színház. E felvételek, amelyek az ezidei Szent István napi körmenetet is megörökítették, október 12—15. napjain kerül bemutatásra az Apolló Színházban. A teljes új felhúzó műsor záróképe „Drama a gyorsvonaton” című szenzációs újdonás.

Planner tréner kitélése.

— **Zsokéklub a Lovaregylet ellen.** —

— **Saját tudósítónktól.** —

Budapest, október 11.

Lapunk mai számának sportrovatában megírtuk, hogy Planner tréner ellen a bécsi zsokéklub kitélést hozott. A turfszenzációt a versenylátogató közönség sokszoros felháborodása és elkeseredettsége előzte meg. A budapesti gyepen egymást érték a kínos meglepetések, amelynek a játzó publikum százezrekre menő összegekben adta meg az árát. Plannert már a nyári meeting eleje óta gyanúsították az osztrák stewardok azzal, hogy lovait meg nem engedett izgató szerekkel kezelte és az izgató szerek hatása érvényesült akkor, amikor az általa trenirozott lovak olyan meglepetésszerű, óriási formát futottak ki. A legutóbbi időben minden Planner-ló szájából, amely elsőnek végzett a kottlingbrunni vagy freudenau pályán, nyálkát vettek és azt a nyálkát elküldötték Drezdába, az állami vegyvizsgálóintézetbe, annak kitélése végett, hogy tartalmaz-e olyan vegyszereket, amelyek kétségtelessé teszik, hogy a ló dopoltatott. A vegyi vizsgálat néhány nap előtt befejeződött azzal az eredménnyel, hogy a lovakat verseny előtt izgató szerekkel kezeltek.

A dopolásra leggyakrabban a cocain, strychnin, digitalis, nitroglycerin, a bromkálium és bromnatrium használatosak. Főleg a cocaint és a strychnint használják. A nyári versenyek óta ugy a bécsi, mint a budapesti lovaregylet a klaszikus jellegű versenyekben futott, győzött és helyezett lovak nyálkáját rendszeresen ellenőrzik, vegyelemezeti, sőt nagyobb, feltűnő esetekben a vizsgálati anyagot még külföldi vegyintézetekkel is megvizsgáltatja. Így történt *Rascal* Király-díjbeli és *Mirage* Trial Stakebeli győzelme után is. A drezdai vegyelemezőintézet feltétlenül megállapította Plannerről a bűnös dopingot. Planner azonban még mindig két előkelő magyar állóló, gróf *Bathányi* Elemér, herceg *Festelich* Tasziló lovait gondolzza. A Magyar Lovaregylet e pillanatig egyáltalában nem tett intézkedést arra, hogy Plannert a budapesti és alagi pályákról kitéléstse.

Az osztrák stewardok gróf *Wenckheim* Dénest kérték fel, hogy bizalmasan közölje gróf *Bathányi* Elemérrel szenzációs határozatukat. Gróf *Wenckheim* e megbízásának tegnap délután a turfion eleget is tett és egyben ajánlotta gróf *Bathányi* Elemérnek, hogy a küszöbön álló bécsi meetingre gondoskodjék más trénerrel, mert az osztrák testvérklub megvonta Plannertől az idomítási engedélyt. Az osztrák zsokéklub még nem közölte az ítélet indokolását. Sokan interpelláltak gróf *Csekonics* Gyulát, a Magyar Lovaregylet ügyvezető-igazgatóját, aki az ilyen esetekben kérlelhetetlen szigorral szokott eljárni. A gróf kijelentette, hogy hivatalosan még nem értesítették a Magyar Lovaregyletet, amely Planner ellen semmiféle vizsgálatot sem rendelt el, nem is folytat és annak elrendelésére ezidő szerint nem is látnak okot fenforogni.

Az esettel kapcsolatos: az osztrák és magyar Lovaregyletnek egymás ellen való állásfoglalása. A magyar és osztrák zsokéklub tudvalevőleg évek hosszú sora óta kartelben van egymással és még a legjelentéktelenebb ügyben is közösen járnak el. Annál feltűnőbb tehát, hogy a jelen esetben amikor turfszempontból főbenjáró bűnről van szó, a

bécsi zok-klub igazgatósága ilyen súlyos ítéletet hoz, anélkül, hogy a magyar Lovaregylet stewardjeit csak a vizsgálat megindításáról is értesítette volna. Az igazság ebben az ügyben az, hogy a két Lovaregylet névleg ugyan kartalban áll még egymással, de tényleg az osztrák stewardok irányítják mindkét zok-klub belső ügyeit és ugy a magyar, mint az osztrák zok-klubnak feje: *Baltazzi Arisztid*, ez a görög származású, Ausztriában letelepedett sportsman.

Ezzel az autokratával az elmúlt bécsi meetingen bátran szembe állott gróf *Csekonics Gyula*, a Magyar Lovaregylet agilis ügyvezető igazgatója. Az emlékezetes *Lesbos*-ügyben ugyanis, amikor *Baltazzi* bátyjának, *Baltazzi* Alexnek lovával, nyilvánvaló csalás történt, melynek kihasználásával egy bukméker maga közel kétszáz ezer koronát nyert, gróf *Csekonics Gyula* nem törődve azzal, hogy a mindenható bécsi steward, *Baltazzi* fivérének lováról van szó, a legerélyesebb vizsgálat megejtését követelte és hogy a vizsgálat eredménye a Magyar Lovaregylettel hivatalosan közöltessék. A vizsgálatot a bécsi stewardok megejtették és eredményeként közölték a Magyar Lovaregylettel, hogy semmiféle terhelő adat nem merült fel sem a tréner, sem az owner, sem a bukméker, sem az istállószemélyzet ellen. De viszonzásképpen megállapították a Magyar Lovaregylet tiszteletbeli elnökének tréneréről, hogy csaló, Doping segélyével juttatta győzelemhez gróf *Batthyány Elemér*, herceg *Festetich Tasziló* és herceg *Hohenlohe Keresztély* lovait.

Planner esküdjözve tiltakozik a vád ellen és a következőket mondja:

— Én és a fiam teljesen ártatlanok vagyunk, valami végtelen tévedés vagy boszu áldozatai. Már a télen éreztem, hogy erősen figyelnek. December 17-én a bécsi Jockey-Clubtól idézést kaptam. Ennyi volt: *Charles Planner* felkértek, hogy másnap a bécsi Lovaregylet irodájában igazolásra jelentkezék. Hát ez ugyan rendkívül meghívó volt, de ártatlanságom tudatában mentem a pályaudvarra, hogy Wienbe utazzak. Az irodában már ott várakozott két kollégám: *Mr. Ball* és *Mr. Zasepa*. Őket is felrendelték. Engem hivattak be öksőnek. Az üléssteremben ültek: *Baltazzi Arisztid*, gróf *Wenckheim Dénes*, *Salm* herceg és *Dreher Jenő*. *Baltazzi Arisztid* adta elő kívánságukat:

— *Planner* ur — mondotta — gyanúsak a győzelmei. Igazolja magát, mutassa be az atrakját és mindazokat a gyógyszereket, amelyeket télen nyáron használt.

Egy félóra múlva tökéletesen igazoltam magam. Bemutattam a gyógyszereket, aki szakember, ismeri és használja. Egy éve már ennek. Csak most tudtam meg, hogy hosszú tanácskozások voltak fölöttem és dr. *Smalz*, a bécsi pályák főorvosa, a nyálkából vett vizsgálat után rettenetes véleményt mondott rólam. Hogy doppeltem. De azt is tudom, hogy ez a professzor nem mert megesküdni a véleményére.

— Husz év óta egy fogadásban sem voltam érdekelve. A bátyám és a fiam jó ha 10—20 koronás pontokban játszik a totalizátornál. Esküszöm minderre, ami szent előttem, a családomra és a jövőm boldogságomra, hogy az én istállómban doping nem történt.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© Az angol hívek a vasárnapi repülés ellen. Londoni jelentés szerint *Winston Churchill*, angol belügyminiszter megkereséssel fordult a Royal Aero Klubhoz ama zavarok megszüntetése iránt, melyek a hondoni repülőtérén való vasárnapi felszállások miatt előállottak. A motorok berregése, valamint a nézőközönség zaja a repülőtértől két kilométernyire is elhallatszik és zavarja a hondoni reggeli istentiszteletet. Ezért a miniszter azzal a kéréssel fordult a klub vezetőségéhez, hogy az istentisztelet tartama alatt szüntesse meg a repüléseket.

A katonai kórházak jelentései szerint „a természetes *Ferencz József*-keserűviz gyorsan és biztosan hat és hosszabb használat után sem idéz elő rossz utóhatásokat. A betegek szívesen veszik be, mert ize nem kellemetlen.“ A „*Ferencz József*“-keserűvizet ezen kiváló tulajdonságai teszik mindazoknál nélkülözhetetlenné, kik gyakran vannak hashajtóra utalva.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) „Nulla ur.“ A Városligeti Színház ma este mutatta be *Gavault Pál* és *Money Eon* háromfelvonásos boházatát, a „Nulla urat“. A darab eredetileg a Vigszínház tulajdona volt és ott, mint annak idején ezt meg is irtuk, a színészek a túlságosan vaskos darab eljátszására nem voltak hajlandók. Így került a Városligeti Színházba a párisi darab, amelynek bonyodalma egy házasságról keletkezik, amelyet a nagybácsi nem engedélyez, mert a menyasszony elvált feleség és ilyen házasságból a gyermekek az első férjhez hasonlítanak. Kacagtató és mulatságos, de néhol igen izléstelenül pikáns jelenetek váltják egymást három felvonáson keresztül, míg a darab végén kiderül, hogy az első férj tulajdonképpen nem is volt férje a feleségének. A boházatnak télt ház előtt elég szép sikere volt. Felvonásvégeknél többször hívták ki a szereplőket: *Feld Iránt*, *Gábor Ernőt*, *Radó Nellit*, *Szöreghyt*, *Szöllösi Rózsit*, *Szabolcs Ernőt*, *Szalait* és a többieket. A darab *Góth Sándor* kitűnő fordításában került színre. A diszkrét fordítás valamivel enyhítette a darab cochonériáit. Ezt azonban úgy ellensúlyozták, hogy minden kétértelműséget aláhuzva mondtak el. (m. i.)

(*) *Burrián*, mint *Faust*. Gounod népszerű operájának, a *Faust*-nak pénteki előadását valószínűleg művészi csemégyneké avatja az a körülmény, hogy *Burrián* ezuttal éneklő először nálunk a czimszerepét, amelyet a cseh nemzeti színházon kívül más színpadon még nem énekelt. Operánkban való bemutatkozását ebben a szerepben rögen ambicionálja a művész, de a terv kivételére sohasem kerülhetett sor, mert *Burrián* se *Gaszul*, se magyarul nem tudta a szerepet, cseh nyelven pedig nem akarta azt énekelni. Miután azonban aggályait erre nézve eloszlatni sikerült, végre rászánta magát *Burrián* arra, hogy *Faust* szerepét csehül énekelje. Ha *Burrián* pénteki kísérlete beválik, későbbi vendégszereplései során a művésznél sok egyéb olyan alakításával ismerkedhetünk meg, amelyeket itteni vendégteljesítményei alkalmával repertoárjából eddig kikapcsolni volt kénytelen. *Burrián* pénteki fellépése iránt óriási érdeklődés mutatkozik. *Partnere Margit* szerepében *M. Medek Anna* lesz. *Mártha* szerepét *Báder Dóra*, *Siebelt Payer Margit*, *Valentint Szemere*, *Mefisztót* pedig *Kornai* éneklő. Az előadást ifj. *Ábrányi Emil* vezeti.

(*) *A Könyves Kálmán* új tárlata. Két eddig ismeretlen művészt mutatott be ma az iparkodó, nagyszemű-utcai szalon: *Varga Emilt* és *Csuzs Károlyt*. Utóbbit csak halála után ismerheti meg a magyar közönség. Münchenben élt és ott is halt meg nemrégiben; özvegye birmingeni *Fleisch Ludmilla*, ismert bajorországi festőnő állította ki művészi hagyatékát, melyek javarészből a régi müncheni iskola modorában festett esendéletek. A színes, jól megfestett virágok között akad néhány figyelemreméltó interieur is, melyek közvetlenségükkel fogva hatnak jól és a fiatalon elhalt művész határozott tehetségét hangsúlyozzák. — *Varga Emilt* a tárlat katalógusához írt előszóban *Lyka Károly*, az ismert nevű műkritikus, mutatja be a közönségnek. Amit azonban *Lyka* erőnyek tüntet fel, azt mi a kiállított képek megtekintése után inkább a művész hibájának látjuk. A többnyire színes pasztellrajzokból álló kollekczióiból egy erős, alapos készütséggű és jó meglátású ember szól hozzánk, aki, ha nem fog annyira remeteéletet élni és az idők forgatagából is kivészi a magu részét, új látást és új gondolkodásmódot tanulva, még igen szép eredményeket érhet el. Egyelőre csak egy igérkező tehetséget üdvözölhetünk benne, akihez ezuttal sablonmentes rományt fűzhetünk. Pasztelljei főleg erdélyi parasztasszonyok bravurosán megrajzolt portréi: kár, hogy hangzatos és zavarólag ható címeket adott képeink. A kiállítás esütörtökön délután 6 órakor nyílik meg a közönség részére.

(*) Az Operaházban holnap, esütörtökön *Vasquez* betegsége miatt a korábban hirdetett „*Othello*“ helyett „*Tosca*“ kerül színre. *Krammer Teréz* — *Tosca*, *Lunardi* — *Mario*, *Rózsa* — *Scarlina*, *Váradi M.* — *pászter*, *Kornai* — *Angelotti*, *Hegedüs* — a *sekretyész*, *Kertész Ö.* — *Sciarone*, *Kárpát* — *Spécia* lesz. (Évi bérlet 127. sz. Kezdet 7 órakor. — Pénteken *Burrián* Károly szász

és württembergi kir. kamaranékes *Faust* czimszerepében mutatkozik be az Operaház közönségének.

(*) *Després Suzanne* a Vigszínházban. *Suzanne Després*, a francia nagy művésznő, hétfőn lép fel először a Vigszínházban, még pedig *Rothschild Henry La Rampe* című darabjában. A francia társulat ezzel a színművel kezdte meg vendégszereplését a bécsi Carl-színházban, ahol rendkívül lelkes fogadtatásra talált. Kedden a francziák a *Bábjátékot* (*Les Marionnettes*), *Wolff Pierre* vigjátékát adják elő. Szerdán délutáni előadásul a *Bohémélet* (*Vie de Bohème*) kerül színre. Erre az előadásra a Vigszínház rendes esti helyérai érvényesek.

(*) Az Országos Színészegyesületből. Az Országos Színészegyesület tanácsa november 7-én, kedden délután három órakor tartja legközelebbi rendes ülését a színészpálota nagytermében. Az ülésre négy vidéki tanácsost hívnak meg.

(*) „Hit és haza.“ A Vigszínházban szombaton lesz a „Hit és haza“ (*Glaube und Heimat*) bemutatója. A főpróbát pénteken délelőtt tartják meg.

(*) A berlini Secessio Budapesten. A berlini Secessio, amely tavaly vendégül látta hazában a magyar képzőművészek kiállítását, tudvalevőleg most expediciójával készül hozzánk s a Nemzeti Szalon meghívására ennek Erzsébet-téri palotájában kiállítást rendez. Ezt a kiállítást eredetileg október közepére tervezték. Mivel azonban a római és düsseldorfi nagy kiállítások, amelyek a berlini secessiók újabb műveinek nagy része együtt van, még nem zárultak be, elhatározták, hogy budapesti kiállításukat akkor tartják meg, amikor Rómából és Düsseldorfból is idehozhatják képeiket. A berlini Secessio kiállítása alkalmából számos ifjú erő mellett oly kiváló művészek, mint *Liebermann*, *Slevogt*, *Corinth*, *Habermann* készülnek Budapestre személyesen is és küldik el képeiket.

(*) Magyar szerző sikere Párisban. Lengyel *Menyhért* darabjának, a „*Taifun*“-nak tegnapi premiere-je alkalmával — mint Párisból jelentik — döntő sikere volt. A szereplőket épp úgy, mint a magyar szerzőt folytonosan ovációkban részesítették. Mikor a darab véget ért, a közönség még hosszan ideig maradt a színházban és viharos tapsal és a tüntetészerűen meleg ováció minden nemével tanúságot tett a darab fényes sikeréről. A ma reggeli párisi lapok kritikája is szinte példátlanul kedvező. Egyértelműleg konstatálják a magyar darabnak páratlan diadalát; az előadást is igen dicsérik. Többek közt *Abel Hermant* a „*Journal*“-ban így nyilatkozik: Hálásak lehetünk *Lengyelnek* mérszégségeért, hogy japán témához nyúlt. Soha tőlünk idegen lélek problémáját jobban nem elemezték még.“ A „*Matin*“-ben a nagytekintélyű *Porto-Riche* azt írja, hogy ez a magyar darab hatalmas koncepcziójával, izgalmasan változatos cselekményével és festői jeleneteivel és mindezek mellett maradandó irodalmi becsével valóssággal meghódítja Páris. A „*New-York Herald*“, a „*Gil Blas*“, a „*Temps*“, a „*Cemoedia*“ és a „*Gaulois*“ egyhangúlag megállapítják, hogy a darab rendkívül kedvező fogadtatásban részesült. A „*Petit Journal*“, a „*Lanterne*“ és több lap azt írja: Végre egy idegen darab, amely kell és tetszik Párisnak! Szóval, sajtóban és közönségben egyaránt kivételes siker konstatalható. *Sarah Bernhardt* Londontól hosszú táviraiban gratulált társulatának és a szerzőnek.

(*) *Kwartin B. énekméleti előadásai*. *Kwartin B.*, az előnyösen ismert énekdagógus, több énekméleti mű szerzője, már megkezdette oktatói tevékenységét. November hóban tartja meg előadásait a legutóbb megjelent művéről, melynek címe „*Az ének és hangképzés elvei*“. Az érdekes előadásokra énekesek és énekliskolai tanulók ingyenjegyet kapnak *Kwartin B.* lakásán (Teréz-körút 19).

(*) *A debreczeni színház megnyitója*. *Zilahy Gyula* színtársulata a debreczeni színház idei évadját a „*Babuska*“ operettel nyitotta meg. *Borbély Lilli*, *Csanády Irma*, *Terday Erzs.*, *Falussy István*, *Décsy Alfréd* és *Kassay* hamarosan megteremtették a hangulatot, úgy hogy a közönség annyira belemelegetett, hogy minden egyes számot zajosan megújrázták. Kiváló gondnal szervezett társulat minden irányban teljes megelégedést váltott ki a debreczeni közönségtől.

(*) *Karácsonyi ajándékok tanfolyama*. Az iparművészeti iskola igazgatósága november 16-ától december hó 15-ig terjedő időben műkedvelők számára műhelyt nyit. A műhelyt, melyet a felvett jelentkezők hétköznapokon délután 2—7 óra között látogatnak, a művelt osztályhoz tartozó nők karácsonyi ajándéktárgyaikat, ugyminat hímzett párnák, tarsolyok, terítők, csipkék, papír- és fadóbozok, börtárazók, fémdeboritással készült ajándéktárgyak, az intézet gazdag mintagyűjteményéből választott, vagy megfelelő szakértők közreműködésével rajzolt eredeti tervek alapján a művészi igényeknek megfelelően készíthetik el.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Filológiai Társaság ma délután az akadémia kistermében Heinrich Gusztáv elnöklése alatt ülést tartott, amelyen elsőnek dr. Gragger Róbert főreáliskolai tanár Gvadányi és Gál József Peleskei nótáriusának és Kisfaludy Tollagi Jónásának forrásai címen tartott előadást. Az előadó beállítva a műveket a világirodalomba, kifejtette, mennyiben eredetiek és mennyiben műjük felül mintáikat. Az érdekes előadás után Braun Soma „Adalékok Apuleius De deo Sokratis című műve ismertetéséhez” címmel tartott felolvasást. A felolvasást a jelen voltak nagy érdeklődéssel hallgatták.

* Az első magyar geológusnő, Nagy és disztintívált közönség gyűlt ma egybe a Földtani Intézet nagytermében, hogy meghallgassa az első magyar geológusnőt, dr. Balogh Margit, leánygimnáziumi tanárnő, Lóczy Lajos egyetemi tanár kiváló tanítványának előadását. A felolvasó ülést Schafarzik Ferenc, a Földtani Társulat elnöke nyitotta meg néhány szóval. Majd dr. Balogh Margit lépett az előadói asztalhoz és vonzó előadásban beszámolt a székesfőváros támogatása mellett Észak-Afrika partvidékén tett tanulmányutjáról. A múlt év július havában indult az afrikai partok felé és először Algírban tanulmányozta a kövületi viszonyokat és a földtani muzeumot. Dr. Balogh Margit érdekes előadása élénk tetszést keltett a hallgatóság körében. A második előadást az elnök dr. Schafarzik Ferenc műegyetemi tanár tartotta a szerbiai Bosmann-köszénbánya vidékéről. Ismertette az ott szereplő képződményeket, amelyek kövületi feltárva, nagyobbatáru bányászat fejlődésére alkalmasak. Az előadás után választmányi ülés volt, amelyen dr. Papp Károly főtitkár örömmel jelentette, hogy a Földtani Intézet könyvtárát tisztelettel a nagyközönség rendelkezésére bocsátják. Jelentette továbbá, hogy október hónap 25-én báró Nopcsa Ferenc dr. a kiváló geológus, tart előadást Észak-Albánia tektonikájából, vetített képek kíséretében. A híres kutató évek óta tanulmányozva Albániát, és felfedezéseiről a londoni geológiai társulatban már több előadást tartott.

* A Magyar Természettudományi Társulat növénytanai szakosztálya ma délután hat órakor tartotta rendes ülését az egyetem növénytanai intézetének előadó termében. Klein Gyula szakosztályi elnök elnöklésével. Az ülésen Tusson János a Daphnophanes sectio ismeretéhez, Gombos Ervin pedig a magyar fűvészkönyv történetéhez szolgáltattak újabb adatokat. Moesz Gusztáv Röhmer Gyulának egy geográfiai munkáját ismertette, Mágócsy Dietz Sándor pedig „A káposzta felmagzásának magyarázata” című dolgozatát olvasta fel. A nagyszámú megjelent szakosztályi tagok élénk figyelemmel kísérték az érdekes, tudományos előadásokat. Az ülést megelőzőleg a Botanikai Közlemények szerkesztő bizottsága tartott ülést, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

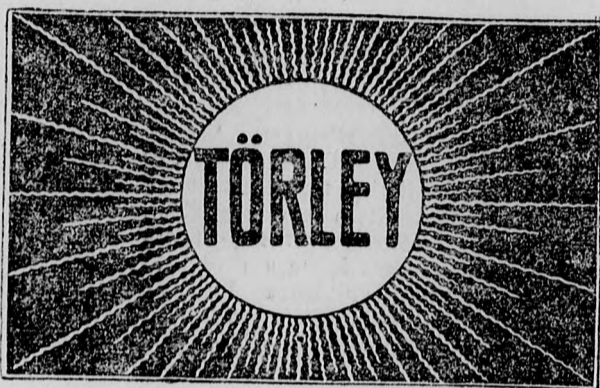
* A londoni nemzetközi orvosi kongresszus magyar kiküldöttjei. A nemzetközi orvosi kongresszusok állandó bizottsága nevében báró Müller Kálmán főrendiházi tag és Grósz Emil udvari tanácsos azt a kérést intézték a Magyar Vöröskereszt Egyesület igazgatóságához, hogy a Londonban 1913-ik évben tartandó XVII-ik nemzetközi orvosi kongresszus számára megalkotandó magyar nemzeti bizottságba két tagot küldjön ki. Az igazgatóság a bizottságba dr. báró Babarczy-Schwartz Ottó főrendiházi tag, főgondnokot és dr. Farkas László udvari tanácsost, főjegyzőt választotta meg.

* A drezdai egészségügyi kiállítás és a Társadalmi Múzeum. A kereskedelemügyi minisztérium meghívta a Társadalmi Múzeum igazgatóságát, hogy a drezdai egészségügyi kiállítás anyagából a múzeum gyűjteményeinek nagyobb mértékű gyarapítására beszerzéseket eszközöljön. A beszerzések első sorban a népszerű osztály „Az ember” című pavillonjának anyagára irányulnak, de kiterjednek azonkívül a tudományos osztály iparegészségügyi és munkásjótéti gyűjteményeire is. E beszerzéseken kívül a magyar pavillon anyagának egy jó része a kiállítók adománya folytán a Társadalmi Múzeumban nyer állandó elhelyezést.

* Magyar Biztosítási Évkönyv. A közgazdasági annalesok, riportok sorozatát ez évben a XV. évfolyamot járó Magyar Biztosítási Évkönyv vaszkos, szép kiállítású kötele nyitja meg. Az évkönyv, mely már szép és jelentős múltra bivat-

kozhat, kiváló gondtal és részletességgel ismerteti, tárgyalja az összes tűz-, élet-, jég-, baleset-, szállítvány-, betörés- és egyéb biztosító vállalatok üzleti eredményeit, vagyoni viszonyait, személyzetét és szervezeti adatait. A külföldi társaságoknál pedig külön a magyar üzletet ismerteti. Az egyes ágazatoknál megtaláljuk a különleges statisztikai összeállítását, a bevett díjakról és a kifizetett károkról, várnagyként külön csoportozva. A magyar biztosításügyről, a biztosítási jogszolgáltatásról szóló külön része még értékesebb és gazdagabb az előző évinél is. Az évkönyv igen érdekes tanulmány még a laikusoknak is. Ára 6 korona (régii előfizetőknek kedvezményes áron). Kapható a „Biztosítási és Közgazdasági Lapok” kiadóhivatalában.

* Az ember és a kutya. K. Nagy Sándor kir. ítéltő táblai bír. az Országos Állatvédő Egyesület tb. elnökének műve harmadik bővített kiadása jelent meg. Ára 1 korona. Kiadta az Országos Állatvédő Egyesület. A szerző új adatokkal gazdagított tartalommal, könnyen érthető népies modorban ismerteti a kutyákkal való helyes bánásmódot, az ebtartási szabályokat stb. Mind a benne foglalt tudnivalók ugyszólván minden emberre fontosak.

FŐVÁROS.

A főváros lezckézteti a kormányt.

— A törvényhatósági bizottság közgyűlése. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 11.

A főváros törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésének napirendjét ismervé, valóban nem gondoltunk arra, hogy a napirendi tárgyak között meghuzódó két pont alkalmat fog szolgáltatni a közgyűlésnek arra, hogy erélyesen állást foglaljon a kormány veszedelmesen rossz gazdasági politikája ellen. Pedig nem is ellenzéki részről csepegték ezuttal a kormányt, nem is az volt a felszólalók szándéka, hogy ezzel a mai kormányon üsse nek egyet, de mindaz, amit dr. Glücksthal Samu a kenyérgyár kibővítésének tárgyalása során, majd dr. Vársonyi Vilmos a balkáni élőállat- és husbehozatal tárgyában hozott közgyűlési felterjesztésnek megszüretése tárgyalásánál érvekben gazdag, okos és logikus beszédekben elmondottak: *lesújtó kritikája volt a kormány ama végzetes gazdasági politikájának, amelynek a túrheletlen élelmiszer-drágaság elsősorban tulajdonítandó.* A közgyűlés szokatlan érdeklődéssel és éber figyelemmel hallgatta meg mindkét beszédet és az a lelkes tüntetés, mely a beszédek nyomán felhangzott: nemcsak a kiváló szónokokat illette meg, de a közgyűlésnek a kérdésben tanúsított érületét is élénk tárta. Dr. Glücksthal beszéde eldöntötte a kenyérgyár kibővítése érdekében és — amint azt előre megjósoltuk — nem akadt hang a közgyűlésen a pékuzsorások védelmére. Látna azt az izzó elkeseredést, mely a pékekkel szemben ma megnyilvánult, nem is lett volna tanácsos senkinek sem védelmükre felszólalni.

Egy stréber mamelek azt indítványozta, hogy a szerbiai husbehozatal dolgában intézett felterjesztésre a kormány választást küldöttségileg sürgesse meg a törvényhozásnál és a szakminisztereknél. Az indítványozónak azonban nem lesz szerencséje, hogy ezuttal akármelyik miniszter is kezét rogjovala. Az áttetsző czélu indítványt Vársonyi nagyhatású beszéde után egyhangulag elvetették. Ha akar: ebből is tanulhat a kormány.

— A mai közgyűlés különben az interpellációk jegyében folyt le. Az ülés végére hat interpelláció maradt, választ azonban egyik interpelláció sem kapott.

A közgyűlés lefolyásáról alábbi részletes tudósítást adjuk.

A főváros törvényhatósági bizottsága ma délután Fülepp Kálmán főpolgármester elnöklésével rendes ülést tartott.

Az elnök meleg szavakkal parentálta el a törvényhatósági bizottság legutóbb elhunyt tagját, Gamáuf Gyulát, akinek helyébe a soron lévő póttagot: id. Fetter Jánost hívták be.

Interpellációt hatot jelentettek be. dr. Fűredi Mór a halotthamvasztásról, dr. Pelő Sándor az óbudai főgyűjtő csatorna, dr. Horváth Lipót a villamosvasutak jegykezelése és ellenőrzése, Jencs Vilmos a budai dunaparti villamos vasúti közlekedés javítása, Neszmélyi Lajos a VI. Szent László-ut és környékének közlekedése és végül dr. Berger Rezső a házmeisteri szabályrendelet ügyében.

Hívós Ivánnak az utcai forgalom szabályozására vonatkozó és dr. Reiner Edének a piacok rendezése ügyében beadott indítványát kiadták a tanácsnak tárgyalás és javaslatétel czéljából.

A közési kenyérgyár kibővítése.

A tanácsnak a közési kenyérgyár kibővítésére vonatkozó előterjesztése volt a napirend első tárgya. A tanács a kibővítésre 1.100.000 korona költség engedélyezését kérte és azt, hogy a munkálatokat a kormány utólagos jóváhagyása reményében haladéktalanul megkezdhesse. Dr. Kraemer József hozzájárult az előterjesztéshez, de kifogásolta, hogy azt a közlemezési és közgazdasági bizottság megkerülésével hozták a közgyűlés elé.

Dr. Glücksthal Samu elfogadja az előterjesztést. Felveti azonban azt a kérdést vajjon milyen fokig indokolt a közési üzemek terjeszkedése anélkül, hogy egyes iparokat ne károsítsanak. Ez azonban csak azokra az iparokra vonatkozik, amelyek nem foglalkoznak a legfontosabb élelmiszerek előállításával; mert az utóbbiak tekintetében végre szakítani kell az ósdi nézetekkel és szociális intézkedésekkel kell segíteni azon a bajon, hogy a legfontosabb élelmiszerek ára folyvást emelkedik. Örömmel üdvözölte az előterjesztést, de egyuttal konstatalta, hogy a kenyér és sütemények árának nagyfokú emelkedéseért nem lehet csak a pékeket felelőssé tenni. Ennek legfőbb oka a gabonavám, a mely egész súlyával a fogyasztó közönséget nyomja. Erre nézve külföldi példákat is hoz fel. Oka azonkívül az, hogy az *örlési forgalom megszüntetése óta* a malmok kénytelenek az itthon fogyasztott barna liszteket megdrágítani, így történhetik azután, hogy Ausztriában *olesóbban esznek fehérkenyeret, mint nálunk fehéret.* Beszéde végén bejelentette, hogy e tárgyban konkrét indítványval is fog a közgyűlés elé lépni.

A közgyűlés a zajos helyesléssel fogadott beszéd után az előterjesztést egyhangulag elfogadta.

Sürgetik a kormányt.

A főváros felterjesztést intézett a kormányhoz a balkáni élőállat- és husbehozatal tárgyában, erre azonban választ nem kapott. A tanács most e felterjesztés megsürgetésére tett javaslatot. Dr. Földes Árpád azt javasolta, hogy a sürgetést a főpolgármester vezetésével küldöttség adja át a törvényhozásnak és a szakminisztereknek. Dr. Vársonyi Vilmos ellenezte Földes indítványát, mert *semmi hasznát sem látja.* Hiszen ismeretes annak a városi deputációnak a sorsa, amely a husdrágaság ügyében annak idején felkereste a miniszterelnököt. Az a válasz, amelyet akkor kaptak és a parlamentnek a magyar városok jogos kivánságával szemben tanúsított magatartása azt bizonyítja, hogy a *küldöttségjárásnak sem eredménye nem lehet, sem értelme nincsen.* Olyan utiak nem vagyunk, hogy a magyar városoknak a husdrágaság elleni mozgalmától valamelyes eredményt várjunk; ha lesz eredmény, úgy ez kizárólag az osztrák városok energikus magatartásának lesz köszönhető. Nálunk a városok jogos kívánságai csak gunnyal találkoznak és ha mi a hus- és állatbehozatal engedélyezését követelnők, akkor az agráriusok hazaárulóknak nevezelnék. Mikor körülbelül egy évvel ezelőtt ebben a tereben a drágasági ankét tárgyalásai folytak, az agráriusok erősködtek és fogadásokat ajánlottak, hogy ma a hus sokkal olesóbb lesz, mint akkor volt. És mi történt? A hus ára azóta folyvást és nagyon emelkedett és igazán kár volt az agráriusok által akkor felajánlott jusszokat meg nem kötni, mert ez lett volna az egyetlen haszon, amitőlük várható. Zajos helyeslés közepette azt a felszólítást intézte a magyar városokhoz, hogy érdekeik védelmére erősen fogjanak össze és lépjenek ki végre a „hamupipőke” szerepéből, amely nem méltó hozzájuk. Dr. Baránszky Gyula, Pető Sándor felszólalása és dr. Vársonyi Vilmos rövid vi-

szavazása után a közgyűlés a tanács előterjesztését elfogadta.

Kisebbségi ügyek.

A főváros tanácsa tavalevőleg elhatározta, hogy a közgyűlésnek előterjesztést tesz aziránt, hogy a *nyolcz órai záróra* ügyében törvényhozási intézkedést kérjen. Ennél a tárgynál *Taubner Vilmos*, *Vértes Emil* és *Magyar Miklós* hozzászólása után a közgyűlés a tanács előterjesztését magáévá tette és *Vértes* indítványára feliratban csak a záróra rendezését kéri.

Dr. *Toldy László* nyug. főlevéltárosnak a közgyűlés 2000 korona kegydíjat szavazott meg.

Egy szabályozási kérdéssel kapcsolatban dr. *Baránszky Gyula* megsürgette a Naphegy végleges szabályozási tervét. Ilyen értelemben indítványt is tesz, amelyet azonban a közgyűlés elvetett. A közgyűlés megállapította a Városi villamos vasút részvénytársaság ujonnan megnyitott *Klauzál-utcai vonalán szedendő viteldíjakat*, még pedig abban a mértékben, amint azt mai számunkban közöltük.

A napirend többi pontját vita nélkül fogadták el és rátértek az interpellációkra.

Interpellációk.

Dr. *Füredi Mór* a halotthamvasztás behozatálát sürgette interpellációjában. Dr. *Horváth Lipót* a villamos vasutak jegykezelése és ellenőrzése tárgyában adott be interpellációt, amelyben azt kérte, keressenek módot a jegykezelés egyszerűsítésére. *Jencs Vilmos* a budai dunaparti villamos közlekedés javítása ügyében interpellált. *Neszmély Lajos* pedig a VI. Szent László-ut és környékének közlekedése ügyében. Dr. *Pető Sándor* az ó-budai fegyűjtőcsatorna megépítését sürgette interpellációjában. Végül dr. *Berger Rezső* a házasteri szabályrendelet életbeléptetését sürgette meg interpelláció aláírással.

A közgyűlés ezzel véget ért.

(A közös hadügyminiszter a városházán. *Auffenberg Mór*icz lovag, közös hadügyminiszter ma délelőtt látogatást tett *Fülepp Kálmán* főpolgármesternél. A hadügyminiszter dr. *Bározy István* polgármestert is meg akarta látogatni, de a polgármester a külföldi mérnökök társaságában fejtotta tanácskozásait s ezért nem volt hivatalában.

(Külföldi építők Budapesten. A főváros nagyszabású szabályozási tervének szakaszterü véleményezésére dr. *Bározy István* polgármester *Janzen* berlini és *Surrien* finn építőművészeket Budapestre meghívta, akikkel már hét nap óta több budapesti építő bevonásával sorra járják az egész fővárost. A külföldi szakértők meglehetősen szigorúan bírálták el eddig is mindazt, amit láttak és tapasztaltak és bizony sok helyütt gánesot és megrovást hallott tőlük a polgármester, ahol pedig díszület és elismerést várt. Ma folytatták a tanácskozást a főváros szabályozásáról, amely tanácskozáson a két külföldi szakértőn kívül *Bározy István* polgármester, *Harrer Ferencz* tanácsjegyző, *Warga László* mérnök s több budapesti építész vett részt. A mai értekezleten általánosságban vitatták meg Budapest szabályozását, különös tekintettel a jövő fejlődésre. Általánosságban a két külföldi szakértő a széles utak mellett és a tulságosan magas házak ellen nyilatkozott s azt kívánták, hogy egyes városrészek szabályozó tervét egységesen állapítsák meg s a hatóság erősebb befolyást gyakoroljon a házak építésére, hogy a vidék harmonikus legyen. A részletekre azonban nem nyilatkoztak, mert azokat előbb tanulmányozniok kell. Az egyes fölvetett kérdéseket följegyezték maguknak s a legközelebbi értekezleten adnak választ.

(Az új állatkertből. Az állatkert építkezésén és az új épületek berendezésén most naphosszat folyik a munka, hogy a jövő év tavaszán megnyithassák a közönség számára az állatkertet. A munka nagy részének így még a téli hidegek beállta előtt el kell készülnie. Az új állatkert felépítésénél természetesen a közönség igényének minden tőren való kielégítése dominál. A most épülő vendéglő és kávéház, a parkirozott utak mind a látogatók kényelmét vannak hivatva szolgálni. Sok újítás készül az állatkerti tavon is, amely ugyancsak most áll építés alatt. Az állatkerti bizottság legutóbbi határozata folytán a tó közelében kutatófurnak, amely a medenczét állandóan tiszta vízzel fogja ellátni. A vízvezetékí vizet ugyanis nem akarják olyan nagy mértékben igénybe venni. Telen koreszolyapályát fognak a tavon létesíteni. A míg a szép idő tartott, festőművészek és diákok

százával lepték el az állatkertet, hogy egyes állatokról festményeket, rajzokat, vázlatokat készítsenek. Az őszi esőzések és az utak építése miatt ezek a tanulmányi látogatások most már nagyrészt megszűntek. A közönség napról-napra tanubizonyosságát adja érdeklődésének és áldozatkészségének az állatkert iránt, amely egyre kapja az ország különböző vidékeiről az ajándékállatokat.

(Megtagadott jóváhagyás. A közgyűlés már régebben elhatározta, hogy a Margit-kórházat kétemeletes betegpavilonnal, új gépházal és konyhaépülettel kibővített. A kibővítés költségeire 1,985.000 korona költséget engedélyezett a közgyűlés, egyúttal azonban elhatározta, hogy léni fogja a belügyminisztert a kórházépítéssel kapcsolatos költségek felének elvállalására. A belügyminiszter ma érkezett leiratában értesítette a főváros közönségét, hogy a közgyűlésnek kórház-kibővítésére vonatkozó határozatát nem hagyja jóvá és az országos közegészségügyi tanács javaslatára a terveknek újabb átdolgozását kívánja. A költségekre nézve pedig kimondotta a miniszter, hogy miután ez a kórház-kibővítés a nagy kórház-építési programnak kiegészítő részét, illetőleg tartozékát képezi, a költségek tekintetében majd annak idején fog nyilatkozni, amikor a kórház-építési program eleje kerül. A főváros közegészségügyi osztálya nyomban intézkedett a terveknek a miniszter kívánságához képest való átdolgozása iránt és ha ezzel elkészülnek, újból felterjesztik a tervet jóváhagyás céljából.

(Sikló a Gellérthegyre. Számos vállalkozó tervezett már siklót a Gellérthegyre, de egyik sem tudta megvalósítani a tervét. Most egy vállalkozó komolyan hozzálátott a terv megvalósításához. Kibiztosította a részletes tervet s a terület-használati szerződés megkötését kérte a fővárostól. A tanács a feltételek megállapítására bizottságot küldött ki, amely e héten tárgyal a vállalkozóval. Ha a feltételekben megegyeznek, a sikló építését még az idén megkezdik.

TANÜGY.

— Botrányok a bécsi egyetemen. A világhíres bécsi egyetemnek is megvannak a házi botrányai. Bécsi jelentés szerint *Tandler* tanár anatómiai előadó termében ma zajos tüntetés volt. A tanulók, akik a termet egészen megtöltötték, azt a kérdést intézték a tanárhoz, hogy mit szándékozik tenni, hogy a tarthatatlan állapot véget érjen? Hatszáz tanuló számára mindössze száznegyvennyolcz fogas van, munkaasztalok és segítőeszközök egyáltalában nincsenek s a tudományos munka lehetetlen. *Tandler* hosszabb beszédet mondott s kijelentette, hogy szolidaritás a diákokkal és hogy a közoktatásügyi hatóságnál tett lépései eredménytelenek maradtak. A diákok küldöttséget választottak, amely panaszukat a dékáni hivatal elé fogja terjeszteni.

— Tanítóképző tanárok emlékirata. A Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesülete a tanítóképzők teljesen önálló szakfelügyelete tárgyában terjedelmes emlékiratot dolgozott ki, melyet a napokban fog átnyújtani gróf *Zichy János* vallás-és közoktatásügyi miniszternek. Az emlékirat az érvék egész sorát hozza fel a jelenlegi felügyeleti rendszer ellen s a szó szoros értelmében vett szakfelügyelet mellett. Eszerint a felügyeleti joga az államé; az ország megfelelő szakfelügyelői kerületekre osztandó, e kerületek felügyelete teljesen azonosan kezelendő s az egységesség növelése okából szakfelügyelői tanács szervezendő; szakfelügyelőkké csak azok nevezhetők ki, akik mint működő tanítóképző tanárok a gyakorlati tanítóképzés körül kiváló érdemeket szereztek. A szakfelügyelő a felügyelete alá tartozó kerületben s ügyekben elsőfokú hatóság. Az egyesület teljes bizalommal várja kívánságainak teljesítését mert gróf *Zichy János* miniszter azzal, hogy a közelmúltban megüresedett egy szakfelügyelői állást *Parkas Sándor* tanítóképző-igazgatóval töltött be, reményt nyújtott a társaság régi vágyainak megvalósulására.

— Tanítók gyűlése. Mátészalkáról jelentik: A nagykarolyi ref. egyházmegye tanítóegylete ma tartotta Mátészalkán rendkívüli közgyűlését. *Nagy Ferencz* elnök megnyitotta és elnöki előterjesztése után *Dobó Sándor* hajduböszörményi tanító, a ref. tanítók orsz. egyesületének alelnöke tartott agitatórikus beszédet és határozati javaslatot terjesztett elő, hogy az egylet tagjai lépjenek be a ref. tanítók országos egyesületébe és az országos tanítói szövetségbe. A gyűlés határozati javaslatot fo-

gadott el, melyben követelik a tisztességes díjazást, a megbecsültetést és a szolgálati pragmatikát.

— Polgári iskolai tanárok mozgalma. A fővárosi alkalmazottak fizetésrendezésének az elintézése még mindig késik, jellehet a főváros költségvetésébe a szükséges összeg már erre az évre be van állítva és ezt a belügyminiszter jóvá is hagyta. A késedelmezés, amely már tízedik hónapja tart, különösen a tanító személyzetet sújtja. A jóváhagyás megsürgetésére az elemi iskolai tanítók a napokban tartottak értekezletet. Ma este a polgári iskolai tanárok tartottak *Zigány Zoltán* igazgató kezdeményezésére *Csomósy Sándor* igazgató elnöklésével ugyanszben az ügyben népes értekezletet, amelyen minden iskolát az igazgatója és több tanára képviselt. Az értekezleten szóváltatták, hogy a fizetésrendezés jóváhagyásának halogatása mennyire sújtja a főváros összes alkalmazottainak érdekét, különösen pedig az ideiglenes tanárokat, akiknek a száma sokkal nagyobb, mint azt a törvény megengedi. A megbízottak főképp az idej választás elmaradásával károsodnak igen érzékenyen. Az értekezlet elhatározta, hogy a budapesti polgári iskolai tanárok köre utján szombat este hat órakor az V. kerületi előljáróság (V., Honvéd-utca 12 sz.) nagyszobájában nagygyűlést rendez, amelyre meghívják a főváros országgyűlési képviselőit is, akiket felkérnek a jóváhagyás megsürgetésére s minisztériumokban. A nagygyűlés imponáns tüntetésnek ígérkezik a halogatás ellen, amely közel ötezer családot sújt.

— Az OPIE Györi Körének gyűlése. Az Országos Polgári Iskolai Egyesület Győrvidéki Köre a napokban tartotta évi rendes közgyűlését Győrben. Domináló kérdés volt rajta a polgári iskolai reformkérdés. Ezzel foglalkozott *Czéh István* elnök megnyitójában, *Tas Ferencz* pozsonyi tanár mint vendég, felszólalásában, *Sztróky Lajos* titkári jelentésében. *Győrffy Imre* komáromi polgári iskolai tanár érkezett ezután a horvátországi iskolai viszonyokról. A kört érdeklő apróbb jelentések mellett ugyancsak *Sztróky Lajos* titkártette azt az indítványt is, hogy az 1918. évben Győrben az Allami Tisztviselők Országos Egyesülete által tartandó kongresszuson képviseltesse ügyét a polg. iskolai státus.

KÖZIGAZGATÁS.

Ismét jegyzőhajsza.

Budapest, október 10.

Panaszos levelet kaptunk egy jegyzőolvasónktól, aki elmondja levelében, hogy a járási főszolgabíró minden tárgyi ok nélkül, tisztán és kizárólag személyes természetű indokokból állásától felfüggesztette. A vármegye alispánja a felfüggesztett jegyző felebbezése következtében felülvizsgálván a főszolgabíró határozatát, a jegyzőt néhány nap alatt állásába visszahelyezte.

Nyilvánvaló, hogy az alispán nem adott volna helyet a jegyző felebbezésének s nem helyezte volna vissza állásába, ha a főszolgabíró felfüggesztő határozatát indokoltnak tartotta volna, nyilvánvaló tehát, az is, hogy a jegyző panasza jogos, amidőn a főszolgabírót azzal vádolja meg, hogy a felfüggesztést tárgyi okok teljes hiányában rendelte el.

Nemrégiben felhívtuk a belügyminisztérium figyelmét arra, hogy az 1907. évben kiadott s a felfüggesztések körül gyakorlandó eljárást szabályozó 45.623. számú rendeletét némely főszolgabírák nem respektálják s kényük-kedvük szerint függesztik fel a jegyzőket anélkül, hogy e joguk gyakorlása közben a hivatkozott belügyminiszteri rendelet által megállapított korlátozásokat figyelembe vennék. Kérjük a belügyminisztériumot, hogy gondoskodjék rendeleto végrehajtásáról, mert a jegyzői kar jogbiztonságának nem elegendő védelme egy üdvös és humánus rendelet kiadása, hanem szükséges, hogy ez a rendelet be is tartassék.

Hivatkoztunk esetekre, amelyekkel igazoltuk, hogy nem mese a jegyzőülődözés, hanem szomorú valóság, amelyet némely főszolgabíró sportszerűen üz.

Felszólalásunknak eddig még nem volt meg a kívánt eredménye, mert a nekünk legutóbb elpusztult eset amellott bizonyít, hogy a jegyzőülődözés

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorhajosoknak és székazorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomor 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza

Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

hol itt, hol ott az országban, de állandóan folyamatban van.

Ennek pedig végét kell vetni; lehetetlenség, hogy tisztességes, munkában agyon fáradt jegyzők, akik a közigazgatásnak nélkülözhetetlen munkásai, akik fontos köztvékenységet fejtenek ki, játékszerei legyenek hatalmi örülettel megszedült embereknek; lehetetlenség, hogy ezek az emberek megtorlás nélkül éljenek vissza hivatali hatalmukkal.

Hiszen mit bizonyít egy jogtalan, igazságtalan felfüggesztő határozat, amelynek rendelkező része nem talál kellő fedezetet indokolásában? azt, hogy a fősztigabíró vagy nem képes a vádlati csatlékmények súlyát és értékét, a vizsgálat eredményét kellőleg mérlegelni, ítélőképesség hiányában, vagy pedig ezen eljárása nélkülözi az objektivitást, a bírói pártatlanságot. Az első esetben el kell botlásítani hivatalából, hivatali képtelenség miatt, a másodikban pedig korbáccsal kell kikergetni bírói székből, de nem lehet tünni, hogy akár tudatlanságnak, akár személyi gyűlöletnek a jegyzők megbízottsága, existenciája áldozatul vettessék.

Mi, hogy végre a felfüggesztések körül tapasztalható könnyelműségek és visszaélések megszűnjenek, a tudomásunkra jutó konkrét eseteket vizsgálat tárgyává tesszük s egyenesen a belügyminiszternél fogunk az illető fősztigabíró ellen — közérdekből — panaszt emelni.

A szegedi egyetemi kórház. Szegeden a jövő fejlődésre való tekintettel, 500 ágyas új kórházat akartak építeni, mert a régi kórház szinte dűledézik. Kezdetben 2 millióra tették a valószínű kiadásokat, de mikorra a tervek elkészültek, kiderült, hogy 8 millióba kerül. A város hatósága, de maga a tervező sem akart a tervek redukálásába beleegyezni, mert ez azt jelentette volna, hogy az új kórház elvesztené egyetemi jellegét. A város nem fogadta el a kisebbített tervek gondolatát, hanem felírt a belügyminiszterhez, hogy most már haladéktalanul adja meg az állam a már többször kért egymillió korona kölcsönt. A belügyminiszter azonban tegnap érkezett leiratában nem engedte meg, hogy a kórházi ápolási díjak terhére a város újabb egymillió kölcsönt vegyen föl. Szeged ugyanis most köthet egy hatmillió 800,000 koronás kölcsönt, melyet csak még ezután fog fölvenni, de az már is kevésnek bizonyult, mert mikorra kifizeti belőle a városi alapokból, a törzsvagyonból, valamint a saját pénztárától fölvevett ideiglenes kölcsönöket, kevés marad belőle. A kormány nem jó szemmel nézi az adósságok felhalmozását s ezért tagadta meg a kórházra való egymillió felvételét is.

Debreczen város nagy kölcsöne. Debreczen város, mint már ismételt volt alkalmunk említeni, különféle közművek létesítésére 17 millió törlesztéses kölcsönt vett fel az Osztrák-Magyar Banktól és a tanács ebből 16 milliót el is költötte. Az utolsó milliót ellenben nem akarta fölvenni, mert a pénz olcsóbb lett és így függőkölcsön előnyösebbnek mutatkozott. De a pénz hamarosan megdrágult, ezenkívül a csatornaépítő cég is benyújtotta a számláit, úgy, hogy a milliót fel kellett venni. Azonban nagy baj történt az árfolyammal, tudniillik a jelzálogkölcsönöket kisebb százalékkal számolta el a bank s a kis tréfa Debreczen városának 24.000 koronájába került. A lakosság azonban ügyet sem vet mindezekre, mert mindenki örül, hogy végre lesz csatornázás és vízvezeték. Sőt az utolsó millióból mesterséges tavat is csinálnak a nagyerdőn, hullámfürdővel és csónakázó-helylyel, melyet télen korcsolyapályának fognak használni.

Községi adót fizető tanárok. A néptanítóknak és állami hivatalnokoknak biztosított községi adómentesség szorosan magyarázandó. A kereskedelmi, felsőleányiskolai és zeneiskolai tanároknak és tanítóknak a községi adómentesség ki nem terjeszthető. (A m. kir. közigazgatási bíróság 1910. évi 2906. sz. határozata.)

A zemplénumegyei kivándorlók. A zemplénummegyei alispán múlt havi jelentése szerint a nyomorgó nép seregétől vándorol ki Amerikába. Csak a múlt hónapban kétszáznegyvenen vándorolt ki a vármegye területéről.

Rendőri büntetés elhalasztása. Rendőri büntető ügyben halasztás, illetőleg a büntetés főlbeszakítása iránt benyújtott kérelem felett első sorban az elsőfokú bíróság illetékes határozni. (A m. kir. belügyminiszter 1911. évi 2708. sz. határozata.)

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Turistaegyesület budapesti osztálya e hó 15-én, vasárnap kirándulást rendez a Mátra-hegységbe. Indulás a nyugati pályaudvarról szombaton este 11 óra 10 perczkor. Gyaloglás nyolcz óra. Vasúti költség 6 korona 60 fillér. Vezető: dr. Jordán Károly. — Az egyesület egy másik csoportja Pilisecaba—Nagyszénás—Nagykovácsi—Juliánna-major—Hüvösvölgybe rendez kirándulást. Indulás nyugati pályaudvarról reggel 5 óra 10 perczkor. Gyaloglás hét óra. Vasúti költség nyolczvan fillér. Vezető: Feledy Andor.

(—) A DMKE közgyűlése. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület báró Dániel Ernő v. b. t. t. elnöke alatt folyó évi november hó 12-én délelőtt 11 órakor tartja meg az évi rendes közgyűlést Szegeden a város közgyűlési termében, amelyre az egyesület örökös, alapító, rendes és pártoló tagjai ez uton is meghívotnak. A közgyűlést megelőzőleg d. e. 10 órakor igazgatósági ülés lesz.

(—) A Katholikus Tisztviselők és Női Kereskedelmi Alkalmazottak Budapesti Egyesületei október 12-én, csütörtökön este fél 8 órakor a Szent István-Társulat dísztermében (VIII, Szentkirályi-utca 28.) összejövotelt tartanak. Tárgy: „Mégis mozog a föld” (a földrengésről) vetített képekkel, előadja Kerékgyártó Árpád főgimnáziumi tanár.

(—) Ferrer-Kör Szegeden. A Szabadgondolkodás Magyarországi Egyesülete Szegeden fiókot alakít, amelyet Ferrernek, a nagy spanyol forradalmárnak nevével neveznek el. Az országnak számára névze második városában nagy érdeklődés nyilvánul meg eme szabadgondolkodó egyesület iránt és a végrehajtó-bizottság propagandaestélyeit igen sokan látogatták. A téli évad folyamán a kör több nagyérdékességű előadást fog tartani.

(—) A Magyar Urinők Egyesülete október 14-én, szombaton rendezi a Sándor-utcai régi képviselőház nagytermében második felolvasó- és művész-estélyt. Ennek az estnek a tiszta jövedelme az egyesület által szervezett Magános Urinők Otthona felszerelési szükségleteire fordítatik. Kezdeté hat órakor.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ Az Országos Ügyvédszövetség budapesti osztálya az este az Ügyvédi Kör nagytermében értekezletet tartott dr. Vámosy Károly udvari tanácsos elnöke alatt. A nagy számban egybegyűlt ügyvédek különösen a jövő héten tartandó országos jogászyűlés kérdésével foglalkoztak. A jogászyűlés határozatai kétségkívül jelentékeny befolyással lesznek a mértékadó körök állásfoglalására a közel jövőben elintézendő az ügyvédség létekeiről érintő kérdésekben. Ezért tartotta fontosnak a szövetségnek most alakult budapesti osztálya, hogy egyelőre még ügyrend híján is, tanácskozzék és elkészüljön a jövő heti gyűlésre. A budapesti osztály ez uton is felhívja a fővárosi kartársakat, hogy a jogászyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg és szólaljanak fel, akik pedig az ügyvédeknek közjegyzői jogosítványt leendő felruházása kérdéséhez akarnak hozzájárulni, azok dr. Hevessi Illés ügyvéddel lépjenek érintkezésbe, hogy az e tárgy körül kifejtendő munkát kellő megosztással és kellően szervezve folytathassa le az ügyvédség. Több tárgy elintézése után Vámosy Károly elnök összehívta el a szövetség budapesti osztályának váratlanul elhunyt közszeretében álló választmányi

tagját, dr. Jankovics Jenő ügyvédet. A szövetség budapesti osztálya elhunyt kiváló tagjának ravatalára koszorút helyez és holnapi temetésén testületileg vesz részt.

§ Kétszer megsemmisített esküdtzéki ítélet. Fehértemplomból jelentik: *Macsevis* krassószőrénymegyei községben egy esztendővel ezelőtt két testvér: *Zsinkovics Sándor* és *Zsinkovics Vlada* meggyilkolta és kirabolta *Akimovits Darinka* fiatal leányt. Az egyik szerb legényt ezért a fehértemplomi esküdtbírószék tizenöt évi fegyházra ítélte, a másikat azonban felmentette. Ezt az ítéletet annak idején a Kuria megsemmisítette és a fehértemplomi esküdtbírószéket új tárgyalásra utasította. A második tárgyaláson hozott ítélet a két rablógyilkosra életfogytiglani börtönt mért, a Kuria azonban most ezt az ítéletet is megsemmisítette és az ügynek harmadszori tárgyalására a temesvári esküdtbírószéket delegálta.

§ Járásbíróhól ügyvédjelölt. Még emlékeztetes az a drámai hatású bűnpör, amelynek *Sovány Dezső* mátészalkai járásbíró volt a vádlottja. *Sovány Dezső* boros fővel, önvédelemből hasbaszurta *Bordás* Demeter kéményseprőmestert. *Bordás* meghalt, *Sovány Dezsőt* ugyan a hosszas herce-hurca után felmentette a szatmári törvényszék, de viszont az ítélőtábla fegyelmi tanácsa a pör befejeztével hivatalvesztésre ítélte a gyilkos bíró. *Sovány*, mint vagyontalan és családos ember, új életpályát keresett. Letette a jogtudományi első szigorlatot és *Kántor* Mihály tiszalöki ügyvéd irodájában jelentkezett joggyakorlatra, ugyanakkor kérvényezte a debreczeni ügyvédi kamarától az ügyvédek lajstromába való felvételét is. A kamara *Sovány Dezső* felvételét a következő érdekes határozattal indokolta meg: *Habár* folyamodót, mint volt kir. járásbíró a debreczeni kir. ítélőtábla 78—910. fegy. számú jogerős ítélete hivatali állásának elvesztésére ítélte, mert őt magaviselete folytán a bírót megillető tiszteletre és bizalomra méltatlannak találta s habár kétségtelen, hogy az ügyvédre nézve annak megítélésénél, hogy a tiszteletre és bizalomra méltó-e, épp oly szigorú mértéket kell alkalmazni, mint bíróval szemben, mégis tekintettel arra, hogy a kamara választmányja úgy véli, miszerint a fegyelmi eljárásra alapul szolgált, végzetes tett, a bírói állástól való elmozdítás, folyamodó egyéniségére nagy, még pedig kedvező irányú befolyással volt s ennek folytán tőle, mint meglelt, családos embertől várni lehet, hogy az ügyvédi pályán s magánéletben is az ügyvédtől megkívánható tisztességgel és bizalomra méltóan fog viselkedni és élni, ezekre való tekintettel a kamara az ügyvédek lajstromába felveszi.

§ A hűtlen bizományos. Agobián Hadjikkares szőnyegnagykereskedő átadott több ezer korona értékű perzsaszőnyeget bizományi eladás czéljából *Wittmann Frigyes* kereskedőnek, aki a szerződés értelmében köteles volt minden egyes szőnyeg eladása után ennek eladási árát beszolgáltatni az Agobián Hadjikkares czégnak. *Wittmann* azonban a bizományba átvett szőnyegek közül 2663 korona értékűt eladott és a kapott vételárral nem számolt el a czégnak, hanem azt magának tartotta meg. A károsult cég feljelentésére a kir. ügyészség sikkasztás büntette miatt emelt vádat *Wittmann Frigyes* ellen. Mára volt kitűzve ebben az ügyben a főtárgyalás a büntető törvényszéken dr. Madarassy bíró elnöke alatt. A tárgyalást azonban nem lehetett megtartani, mert több tanu nem jelent meg. A bíróság dr. Thimkó kir. ügyész indítványára kénytelen volt ezért a mai főtárgyalást elnapolni.

§ Egy rágalmazási pör. *Friedreich István* székesfővárosi tanár, aki *Görcsöni Dénes* néven cikkekkel ir. két évvel ezelőtt erősen megtámadta dr. Fényes Samu író. A megtámadott író rágalmazás és becsületsértés miatt indított pört *Friedreich* ellen, akit a büntető törvényszék csak a becsületsértésben mondott ki bűnösnek és ezért összesen 80 korona pénzbüntetésre ítélte. A rágalmazás alól felmentette. A felmentés miatt dr. Fényes fölébbezett a kir. táblához, amely már többször kitűzte ebben az ügyben a főtárgyalást. A legutóbbi tárgyaláson a vádlott tanár nem jelent meg, mire a bíróság a mai napra elővezetés terhe mellett újból megidézte. A mai tárgyaláson dr. *Friedreich* megint nem jelent meg. Védője, dr. *Zboray Miklós* pedig bejelentette, hogy a vádlott külföldön tartózkodik. Kérte azonban a tárgyalás megtartását. A bíróság elrendelte a

Olvassa el kérem, olvassa el

az ezen újságban 1911. október hó 19-én közlendő részletes feltételeket a
30.000 koronás Ceres-Pályázatra vonatkozólag!

tárgyalás megtartását, e határozat ellen azonban a főmagavádló semmisségi panaszsal élt. A kir. tábla ekkor elhatározta, hogy a tárgyalást egyelőre nem tartja meg és a semmisségi panaszt a kir. Kuriához terjeszti fel, hogy elvi döntést hozzon ebben a kérdésben. A kuriai döntés leérkezése után a bíróság újra tárgyalja az ügyet.

SPORT.

Budapesti őszi löversenyek.

— Tizenkettedik nap. —

A botrányokba fult őszi meeting holnap ér el utolsó napjához s habár egy jól sikerült nap képe tárul elénk, végignézve a nevezési listán, a publikumot alighanem nem is annyira a zárónap futamai fogják érdekelni, mint az a mind nagyobb teret elfoglaló botrány, amely méla akkordja egy unalmassá vált s már-már a részvétlenség fertőjébe fult meetingnek. A fejleményekből ítélve, itt most nem is arról van szó, hogy Planner vagy egyik-másik tréner csalt-e vagy sem, hanem mind világosabban látszik ki a tulajdonképpeni indító ok amely ezt a csunya ügyet felszínre hozta s ez pedig nem más, mint hogy azok, kiknek ez érdekükben áll, féltik Napajedl hegemoniáját. Mert az már mégis kissé szembeötlő, hogy az osztrák Jockey-Club csak oly trénernek ellen folytat titkos megfigyeléseket, akiknek kezei alatt nem Napajedl poroktumai vannak, míg azok, akik innen kikerült lovakat gondoznak, nebánsvirágok, bármilyen feltűnő futásokat produkálnak éppen annak az ownernek a lovai, akihez az egész felfujt botrány kezdeményezője legközelebb áll.

A Lovaregyleti díj a zárónap főszáma. 2800 méterén, kis mezőny fog mérkőzni, de még így is teljesen nyit a verseny sorsa, mert Hochstadl, Ibykus, Gargantua jóformán Lajszálynira kiélezett esélyvel startolnak. Bár pónalitást kénytelen nyergében vinni, mi Ibykus győzelmét várjuk, mert Gargantua képességeit nem taksáljuk annyira, hogy még az adott viszonyok mellett is sikerrel vegye fel a harcot Ibea fia ellen, Hochstadl ellen pedig hosszú pihenője miatt nem teljes a bizalomunk.

Jelöltjeink:

- I. Rózsaszál—Apoplexy—Ingeborg.
- II. Barna legény—Charon—Gellért.
- III. Ibykus—Hochstadl.
- IV. Orom—Wilburne—Silver Wave.
- V. Biserta—Pewna—Adviene.
- VI. Mirabeau—Carbonad—Hochschmab.

() A Cesarewitch. Newmarketen ma délután futották le az őszi szezon egyik legfontosabb handieapját, a Cesarewitch-et, melyre már hetek óta az 5 éves Mirador volt a keresett kedvező s mellette leginkább Papavero, Dalmatian álltak az előrefogadások előterében. A verseny — mint táviratunk jelenti — az előrefogadott lovak vereségét hozta a futásban s az utolsó napon Wungelt Willonix győzött. Részletes eredmény:

Cesarewitch. Díj 1500 font st. Tav 3600 méter. 1. Willony (Higgs), 2. Martingalle II. (Winter), 3. Papavero (Ringstead). Futottak még: Dalmatian, Yellow Slave, Mirador, Columbus, Clarenceaux, Trepida, Iguition, Bryony, Himan, Victory, Marco Fraser, Cock of the Walk, Wolfot, Fog: 9:2 I., 6:1 II., 9:1 III. ellen.

Nyiltér.

● rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Müértő közönségnek

meglepi látványosságot nyújt

Hegedüs Zsigmond

Andrássy-ut 9. sz. alatt

njonnán átalakított műkereskedése. Nászajándéktárgyai és lakásdíszei első rangúak és olcsóságuknál fogva bárki által könnyen megszerezhetők.

KÖZGAZDASÁG.

A vasuti tarifák emelése és a drágaság ellen

Budapest, október 11.

Az a hír, hogy a kormány a vasuti tarifák emelésével akarja sújtani az ország kereskedelmét és inarát, nagy visszataszítást keltett az érdekelt ipari és kereskedelmi körökben. Első ízben a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége foglalt a terv ellen állást. A szövetség nagyválasztmánya ez ügyben tegnap dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag elnöklésével népes ülést tartott, amelyen a vasuti tarifák tervezett felemelésével, valamint a drágaság kérdésében való teendőikkel foglalkozott. Az ülésről tudósítónk a következőket jelenti:

Chorin Ferenc üdvözölve a megjelenteket, hangsúlyozta a vasuti díjszabásnak a nemzeti termelés alakulására döntő befolyását különösen Magyarországon, amely önálló vámterülettel, önálló gazdasági élettel nem bír. Nálunk ugymond, a közlekedési politika terén való minden eltulodás mélyen belenyúl nemzeti termelésünk érdekébe. A vasuti díjszabás emelésének kérdése váratlanul került napirendre. Az 1909. évi megoldás után, amelyet több havi tárgyalás előzött meg, több évre szóló állandó állapotot lehetett remélni. Utal az elnök e részben az előzményekre. Szerényi József volt államtitkár 1908. decemberben a Ház ülésén az államvasutak kiadásainak növekedésére való tekintettel oly díjmelést tervelt közölte, amely pusztán az eddig az államvasuti díjtételekbe kombinált szállítási adónak külön beszédését célozza. A felmerült aggályok következtében azután a kormány a Gyáriparosok Szövetségével bocsátkozott tárgyalásokba, amelyeknek kompromisszum lett a vége és ez az államvasutak által tervbe vett tíz millió emeléssel szemben 17 milliót állapított meg. A gyárokat ezen áldozatkészre éppen az indította, hogy ez az emelés azután állandó jellemű legyen, az államvasutakon a szükséges beruházások megtörténhessenek, és különösen a távoli relációk kiépítésének. A tarifabizottság egyhangulag a Gy. O. Sz. kompromisszumos terve mellett foglalt állást. Szerényi akkor kijelentette, hogy a kormány úgy fogja fel a dolgot, hogy a tarifareform hosszabb időre szóljon. Szerinte a gazdasági élet nem tűr meg folyton ingadozó tarifapolitikát és ő nem tartja lehetségesnek, hogy akár a jelenlegi, akár egy elkövetkezendő kormány újabb tarifaelmeléshez nyuljon. Szólt ez alapon már akkor kérte, hogy 1917-ig újabb tarifaelméle ne legyen. 1911. január 1-én a kompromisszum alapján az új tarifa életbe lépett. Most a legnagyobb meglepetésre a kormány újabb tarifaelmélel tervet, még pedig olyan alapon, amint Szerényi 1908. decemberében tervezte: t. i. a szállítási adó külön beszédésének bevezetésével. Szólt meg van róla győződve, hogy a kereskedelmi minisztérium vezetésével megbízott pénzügyminiszter ehhez, ha a Gyáriparosok Országos Szövetsége informálni fogja az előzményekről, nem járul majd hozzá. A törvény szerint a kormány különben is köteles tarifaváltozás esetén minden egyes esetben meghallgatni a tarifabizottságot. Pthikai szempontból azért nem szabad most a tarifaelmélel keresztülvinni mert az előbbi kormány az érdekeltség részéről önként felajánlott nagyobbíoku tarifaelmélel fejében megígerte, hogy újabb tarifaelmélel egyhamar nem lesz. Kereskedelmi mérlegünk mutatja, hogy az osztrák ipar előnyomulása Magyarországra folyton terjed. Ilyen viszonyok között minden rendszabály, amely ipari versenyviszonyainkra visszahat, e viszonyok beható tanulmányozása nélkül aggályos és máról holnapra semmiesetre sem léptethető életbe. Általános díjmeléssel máról holnapra meglepni a magyar kereskedelmet és a magyar ipart súlyos hiba volna. Szólt nézete szerint a dolog sürgőssége miatt küldöttséget kellene meneszteni a kereskedelemügyi minisztériumot vezető pénzügyminiszterhez s az előzmények feltárásával arra kérni, hogy a tarifaelmélel tervétől álljon el; mindenestre pedig lépjen érintkezésbe a tarifabizottsággal s az érdekelt körökkel. (Élénk helyeslés.)

Az első felszólaló Scheiber Endre volt, aki kifejté, hogy az 5 százalékos fuvardíjmelés az iparban 10—15 százalékos emelést jelent, mert nemcsak a gyártmány, hanem a nyersanyag és a fűtőanyag fuvardíja is 5 százalékkal drágább lesz. Reméli, hogy a kormánytól legalább azt lehet kivinni, hogy

tervezetének életbeléptetését legalább is hosszabb időre elodázza.

Báró Hatvany József elfogadja az elnök álláspontját és kifejti, hogy a tarifa emelése mily vizsgálattal szokott járni az egyes feldolgozó iparágaknál. Surányi Béla utal arra, hogy a gabona tarifájának emelése a vidéki és fővárosi malmok között egyenlőtlen viszonyokat teremtené. Dr. Biró Pál nagy tetszéssel kísért beszédben határozottan a tarifák emelése ellen foglalt állást. Reiner Wilim, a horvát-szlavon iparösszövetség elnöke szintén hozzájárul a tarifaelmélel elleni tiltakozáshoz. Majd báró Hatvany-Deutsch Sándor alelnök nagyszabású képét adta tarifapolitikánk s gazdasági fejlődésünk összefüggésének s ennek kapcsán sorra kimutatja azt, hogy a tarifaelmélel egyes módzatainak mik lennének következményei.

Chorin Ferenc elnök összegezte a felszólalásokat és megállapította, hogy mint közóhaj jelentkezik az a kívánság, hogy az 1909-ben megállapított tarifákat ne emeljék; újabb emelést sem etikaiilag, sem gazdaságilag nem volna igazolt. A nagyválasztmány határozatát küldöttség útján fogják a miniszter tudomására hozni.

A Szövetség ezután a husdrágaság kérdésének tárgyalására tért át. Elnök bevezeti e kérdést az előzmények elmondásával s utal arra, hogy az események igazolták a Szövetség álláspontját. Heylesli, hogy a magyar kormány, midőn Ausztria eminens import érdekeinek kielégítéséről van szó, a magyar exportot erőszakosan gátló sérelmek elhárítását követeli az osztrák kormánytól. És erősebben tiltakozik ama agitáció ellen, melyet az alkalomból Ausztria politikai körei Magyarországra ellen intéztek. Dr. Hegedüs Loránt igazgató a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége nagyválasztmánya megállapítja azt, hogy a bekövetkezett gazdasági események mindenben igazolták a Szövetségnek a drágaság kérdésében elfoglalt azt az álláspontját, melyet a magyar iparosság közvéleménye gyanánt mult év december 15-én a törvényhozás képviselőháza elő terjesztett. A Szövetség akkor is, most is azt vitatja, hogy a jelenlegi közép-európai vámpolitikai helyzetbe, mezőgazdasági termelésünk jogos érdekeinek sérelmei nélkül, de egyben ipari fejlődésünk s a fogyasztók kielégítésére csak úgy lehet beleilleszkedni, ha egyrészt a Balkán államoknak adott husbehozatali kontingens felemeltetik, másrészt ha kellő ellenőrzés mellett és megfelelő rekompenzációk fejében, ugyanazon államokból előállat behozatal is engedélyeztetik. A közeli években megkezdődő vámpolitikai tárgyalások csak ebben az irányba vezethetnek arra, hogy egyfelől Németország vámpolitikájára, másrészt a Balkán államok törökveséi közé behelve, hazánk mindkét vámpolitikai arcvonalon teljesen érvényesíthesse helyesen felfogott közgazdasági érdekeit s biztosíthassa mezőgazdasági és ipari termelésének nagyobbáru fejlesztését. Az Ausztriával most folyó vámpolitikai tárgyalások tekintetében a magyar gyáriparosság feltétlenül szükségesnek tartja, hogy midőn Ausztria e rá nézve annyira előnyös kiegyezésnek bizonyos megállapodásait a maga érdekei szempontjából enyhíteni akarja, ugyanakkor a kormány mintegy a dolog természetéből kifolyólag oly sérelmek orvoslására törekszik, melyek a magyar kivitelt erőszakosan akadályozzák.

E kérdéshez elsőnek báró Hatvany Deutsch József szólott hozzá, aki Hegedüs határozati javaslatához teljes mértékben hozzájárul. Weisz Manfred Hegedüs vámpolitikai álláspontját teljesen a magáévé teszi. Herz Lajos hozzászólása után a határozati javaslatot egyhangulag el is fogadták. Ezzel az ülés véget ért.

A közszállítások és az iparfejlesztés bajainak szintén az ülés napirendjén szerepelt kérdéseivel a nagyválasztmány alkalmasint november havában tartandó külön ülésén fog foglalkozni.

A Nacionális részvények árfolyamemelkedése. Mai számunkban már megirtuk, hogy a Nacionális Tanningyár részvényeit állandóan keresik. A nagy keresletet pedig azzal indokolják, hogy a társaság ez évi üzleteredményei lényegesen meg fogják haladni a mult évit. A vállalatnak egyébként a legnagyobb tölgyfa-készlete is van. Már pedig a tölgyfa ára az utóbbi időben közel 30 százalékkal emelkedett, ami így lényegesen befolyásolni fogja a vállalat mérlegét. A mai tőzsdén ismét nagy vásárlások voltak ezekben a részvé-

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvényéknél, cukorbetegségnél, vörhenyénél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása.

Főraktár Budapesten: ÉDESKUTY L-nél.

nyekben, amelyeknek árfolyama ujjlag 20 koronával emelkedett. — Egy lapársunk a részvények iránti keresletet másképp indokolja. Azt mondja ugyanis, hogy a részvények iránt a Hitelbank és a Kereskedelmi Bank érdeklődik. Hetek óta nagy titokban vásárolták a Nasici részvényeket, állítólag a bank részére. Az újabb és vehemensebb vásárlásoknak azután az volt az oka, hogy a Hazai Bank igazgatósága — amely t. i. bankárja a vállalatnak — megneszlette a titokban történt vásárlásokat és maga is hozzájárult pozíciójának erősítéséhez. A Nasici részvények vásárlásától szerint a közönség távol áll és azokért három nagy pénzintézet vetekedik.

A Pénzüntézetek Orsz. Egyesülésének választmányi ülése. A Pénzüntézetek Országos Egyesülésének igazgatósága és választmányja pénteken, e hó 13-án Széll Kálmán elnöke alatt, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében teljes ülést tart, amelyen a pénzüntézetek új aktuális kérdései fognak határozathozatal tárgyává tétetni. Az ülés első tárgya dr. Hantos Elemér ügyvezető igazgató jelentése lesz az Egyesülés fejlődéséről. Az ülés állást fog foglalni mindazokban a kérdésekben, amelyek az országos jogászyülés tárgyalásainak anyagát képezik és a pénzüntézeteket érdeklik. A pénzüntézetek ellenőrzésére, az ingó jelzalog törvényhozói meghonosítása és a váltó utólagos telepítése a pénzüntézetek életnek legaktuálisabb problémái, amelyekben az Egyesülés az országos jogászyülésre való tekintettel állást foglal. Ezenkívül a községi takarékpénztárak, az egyöntetű mérleg és a pénzüntézetek illetékek reformja fogják megbeszélés tárgyát képezni. Végül foglalkozni fog az Egyesülés a vidéki hálózatnak teljes kiépítésével.

Új vízszabályozási munkálatok Dunántul. A Rábaszabályozó Társulat több nagyszabású vízszabályozási munka tervével foglalkozik. Így ki fogják kotrani a Marczal-folyó medrét, ármentesíteni fogják a Marczal jobbparti felső hullámtérét, továbbá az abda—börcsi—rápcai hullámtérét. Tervben van a homok-mexikói csatorna és mellékágainak kiépítése és egy elvezető csatorna létesítése, amelyen át száraz időjárás esetén másodpercenként három köbméter víz lesz a Hamiság-csatornába átvezethető. E munkálatok elrendelése fölött a Rábaszabályozó Társulat október 26-án tartandó közgyűlése dönt. Amennyiben az új vízimunkák elvégzését határozná el, egy új kotrógépet is fog a társaság építtetni. Itt említjük meg, hogy Kovács Sebestyén Aladár műegyetemi tanár lemondott a társaságnál betöltött műszaki tanácsadói tisztéről.

Pénzüntézetek tanácskozása Marosvásárhelyen. A Magyarországi Pénzüntézetek Országos Szövetsége Székelyföldi Bizottsága október 15-én Marosvásárhelyt közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Előki megajító, tartja Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, az Agrár Takarékpénztár R.-t. vezérigazgatója. 2. Erdély-részi telepítés, előadó dr. Fenyvesi Soma ügyvéd, az

Agrár Takarékpénztár R.-t. jogtanácsosa. 3. A pénzüntézetek ügyvitelének ellenőrzése, előadó dr. Berényi Pál, a szövetség igazgatója. 4. A vidéki áruaktárak szerepe a gazdasági életben, előadó Schwartz Zsigmond kereskedelmi tanácsos, a Marosludasi Mezőgazdasági Termény- és Áruaktár R.-t. ügyvezető igazgatója. 5. Indítványok.

A Folyamhajózási tőkeemelése. Nem először merül fel az a hír, hogy a Folyam- és Tengerhajózási R.-T. felemeli alaptőkéjét. Mi is nem egy ízben foglalkoztunk ezzel s megirtuk, hogy a társaság venné a legszivesebben, ha alkalma nyílnék a terjeszkedésre és felemelhetné alaptőkéjét. Újabb tőkével — természetesen — lényeges beruházások történhetnének, amelyek csak előnyére volnának a vállalatnak. A Folyamhajózási tőkeemelése azonban nem olyan egyszerű dolog. Ismeretes ugyanis, hogy a társaság fő részvényese a kormány. A kormánynak pedig — különösen a jelenlegi kormánynak — van sokkal fontosabb és sürgősebben elintézendő ügye, mint a Folyamhajózási tőkeemelése kérdése, bár közgazdasági életünkre nézve fontos lenne ennek a kérdésnek mielőbbi elintézése is. Amint mondtuk, a társaság venné a legszivesebben a tőkeemelést, de a társaság igazgatósága sem hiszi, hogy ez a közeli időben megtörténhetnék. Ha lesz tőkeemelés, akkor a társaság jelenlegi 10 millió koronás alaptőkéjét öt millió koronával emelik fel.

Takarékpénztár Szeptetneken. A zalamegyei Szeptetneken Szeptetneki Takarékpénztár czég alatt 60.000 korona alaptőkével új pénzintézet alakult, amelynek elnöke Berkovich József plébános.

A Nemzetközi Hálókocsi Társaság tőkeemelése. Brüsszelből jelentik: A Nemzetközi Hálókocsi Társaság rendkívüli közgyűlése elhatározta az alaptőkének 12 és fél millió frankkal való fölemelését.

Ménlővásár. A székesfővárosi Tattersallban ma délelőtt vezették a vásárlók elé az eladó menülovakat. Az elővezetett 38 drb angol telivér menből elkelt összesen 24 drb men, amelyekből 15 darabot a magyar földmívelési kormány vásárolt meg 102.500 korona összért. Öt darab mént magyar magántenyésztők vásároltak 24.000 koronáért és végül négy drb mént az osztrák földmívelésügyi minisztérium vásárolt 37.000 korona összért. Az egyéb fajta 29 drb elővezetett menből a magyar földmívelésügyi minisztérium három darab melegvérű angol félvér mént vásárolt 4400 koronáért és 12 drb hidegvérű mént 58.000 koronáért. Magyar magántenyésztők két drb hidegvérű mént vásároltak 8000 korona összért. A vásárt holnap, csütörtökön este zárják be.

Az angol arany kiözlése. Az angol bank — mint Londonból jelentik — ma 800.000 font aranyat küldött Egyiptomba és Braziliába, a legközelebbi napokban pedig 500.000 font arany fog kiözlenni.

Gyenge a kávészüret. San-Paolóból jelentik, hogy a kávétermés kedvezőtlenül áll s 1912-re sokkal gyengébb aratás várható, mint volt a legutolsó.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, október 11

A készáru-piacon ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Kielegítő kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak ugyan és keveset vásároltak, de azért nem zárkóztak el jobb árak fizetése elől sem. Mivel az árúbiratosok kissé rátartósak voltak, másrészt pedig a malmok sem mutattak élénkebb vételkedvet, ennek folytán szűk arányu maradt a forgalom. Mindössze mintegy 20.000 q buza kelt el 5 fillérrel a tegnapiaknál drágább áron. A legdrágább eladási ár 12.65 korona volt 82 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.50 korona 78.5 kilós tiszavidéki, úszkös buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs változatlan, a tengeri 5 fillérrel, a zab 10 fillérrel drágább, az árpa tartott. Forgalmába került: 200 q rozs 10.07 és fél koronás áron, 500 q árpa 9.35—9.55 koronás áron és 1800 q zab 9.25—9.80 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet szilárdan és a tegnapi zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben folytatólagos fedezésekre, amelyek igen sürgős jellegűek voltak, még tovább emelkedtek a kezdőkurzusok, később azonban nyugodtabb hangulat mellett egyre nagyobb mértékben kerültek nyereségi realizálások előtérbe és mivel emiatt a kínálat erős túlsúlyra jutott, ennek folytán lanyhult az irányzat, mi mellett aztán az árfolyamok is visszaszorultak kevésbé. A rozs és a zab kifejezetten lanyha irányt követett, ami az eme cikkekben történt nagyobb felmondásokra vezethető vissza. Az októberi buza ma 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 12.23 koronán indult, gyorsan még 12.29-ig tovább emelkedett, aztán fokozatosan 12.19-ig ment vissza és zárlatkor így is maradt. Az októberi rozs 10.41 koronán indulva 10.33 koronáig csökkent, aztán 10.36-ig javult és így is zárult. Az októberi zab 7 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 9.62 koronán indult, 9.52-ig csökkent és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza jegyzései mit sem változtak, az áprilisi buza 3 fillérrel, a májusi tengeri 6 fillérrel javult, ellenben az októberi rozs 3 fillérrel, az áprilisi rozs 5, az októberi zab 3, az áprilisi zab 4 fillérrel gyöngült.

Ma újra nagyobb arányu felmondások voltak. Felmondtak 12,000 q búzát, 107,000 q rozst, 35,000 q zabot és 1600 q tengerit e hó 16-iki átvételre.

BODNÁR ANTAL

SZÜCSMESTER

BUDAPEST, V., Nádor-utca 17. szám,

ajánlja a tisztelt közönségnek

szőrme-divat-ujdonságait.

Kitűnő áruk.

Elsőrangú kiszolgálás.

Legjutányosabb árak.

Kimutatás

a hazai nyilvános árnyaktárak és szövetkezési gabona-
raktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről
1911. szeptember 30-tól október 7-ig.

Table with columns: A forgalom és készletek részletezése, Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Rows include Készlet 1911. szept. 30-an and Készlet 1911. okt. 7-én.

II. Az 1911. október hó 7-én megállapított készletek részletezése.

Table with columns: A) Nyilvános árnyaktárak, B) Szövetkezési gabonaryaktárak. Lists various locations like Baja, Barcs, Békéscsaba, Budapest, etc., with corresponding quantities.

A készárny jegyzése a mai tőrszén a követ.

Table with columns: Készlet volt, Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Köles. Lists prices for various types of grain and flour.

Kötöttet: Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 82 k 25.30 K. 300 mm. 81.5 kg. 25.25 K. 200 mm. 81.5 kg. 25.20 K. 400 mm. 81 kg. 25.20 K. 200 mm. 81 kg. 25.10 K. 1000 mm. 81 kg. 25.10 K. felső, 500 mm. 81 kg.

25.10 K. 150 mm. 80.5 kg. 24.80 K. 300 mm. 80.2 kg. 24.80 K. sárga, 100 mm. 78.5 kg. 23 K üszkös. Pestvidéki: 100 mm. 81 kg. 25.10 K. 200 mm. 80 kg. 20.10 K. 3000 mm. 78.8 kg. 24.80 K. 100 mm. 78 kg. 24.50 K. 1090 mm. 77.5 kg. 23.50 K. üszkös. 200 mm. 77 kg. 23.20 K üszkös.

Bánsági: 1500 mm. 78.8 kg. 25 K, 200 mm. 79.3 kg. 24.90 K. Békéscsabai: 200 mm. 81 kg. 25.20 K. Fejérmegyei: 200 mm. 81 kg. 24.90 K, Budára, mm. 80 kg. 24.90 K. Felsőmagyarországi: 200 mm. 81 kg. 24.90 K. Szerb: 4000 mm. 78.5 kg. 23.45 K, keverék. Rozs: 200 mm 20.15 K kpf pp. T.árpa: 200 mm 18.40 K, 250 mm 18.40 K kp. p. Zab: 100 mm 10.60 K, 500 mm 19.50 K, 300 mm. 18.70 K, 100 mm. 19.10 K, 100 mm. 18.50 K, dohos, 800 mm. 18.80 K libás, 100 mm. 19.50 K kpf.

A határidőpiacon kötöttet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-rez:

Table with columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri. Lists prices for various types of grain and flour.

1 óra 30 perczkor zárulna:

Table with columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri. Lists prices for various types of grain and flour.

Budapesti gabonaryatalom.

1911. október 9-től 1911. október 10-ig.

Érkezett / Elszállított

méter mázsa

Table with columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Lists prices for various types of grain and flour.

Értéktőrszde.

A mai előtőrszde megnyitása renyhe volt, mert a külföldi jelentés nem buzdított, nevezetesen a párisi piac állandó bágyadtsága lehangolta a spekulánsokat. Utóbb némi javulást tapasztaltunk, mert a magyar hitelrészvényt jobb belpolitikai hírkedveért vásárolták. A vezető piacon a magyar hitelrészvény 3-4 koronával javult és igen szilárdan zárult. A helyi piacon a közuti vasuttrészvényt szivesen vásárolták. A közsénpiacon kevés kötés volt. A magyar cukoriparrészvény 20-30 koronával drágult. A déli tőrszde irányba fődőzésekre és szilárd berlini jelentésekre igen szilárd volt. A nemzetközi piacon a magyar hitelrészvény tetemesen emelkedett. A helyi piacon a városi vasuttrészvény tetemesen emelkedett. A készárny piacon az árnívó nem változott. A járadék szilárdabb. A valuta és ércváltó változatlan. A zárlat kedvező volt.

Az előtőrszden kötöttet: Magyar hitelrészvény 833.75-837. Osztrák-magyar államvasuttrészvény 732.50-733.50. Közuti vasuttrészvény 793.75-795. Városi vasuttrészvény 414.50-415. Magyar bankrészvény 717.50-718.50. Hazai sorsjegy 116. Beocsini cementrészvény 913-917. Magyar cukoriparrészvény 3200-3230. Nászei tanninyár részvény 660-667. Adria-részvény 547-548.

A déli tőrszden kötöttet: Osztrák hitelrészvény 641-641.75. Magyar hitel 836-840. Jelzálogbank 483.50. Rimamurányi 692.50. Közuti villamosvasut 795-796. Városi villamosvasut 146-418. Magyar bankrészvény 717-718. Magyar cukoripar részvény 3225-3230. Horvát cukor-részvény 950. Adria 546-549.

Az utótőrszden a Magyar hitelrészvény 836.75-837.50. Osztrák hitelrészvény 640.50 koronán került forgalomba.

Páratlan gyógyhatású tüdőhurut, étvágytalanság és gyomorégés esetén a

Málnási Mária forrás

Főraktár: ÉDESKUTY I. Budapest, Kutkezel őség: Brassó.

Bécsi gabonatórszde.

Bécs, október 11. (Saját tudósítónktól.) Te-kintettel a magasabb newyorki árjegyzésekre, az itteni terménytőrszde irányzata szilárd, buza és zab 5 fillérrel javult, tengeri 5 fillért vesztett, árpa gyenge forgalom mellett megtartotta teljes árait és rozs is ártartó volt.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.90-13.10, bánati 12.65-12.95, mosoni és győri 12.45-12.70, felsőmagyarországi 12.45-12.70, deliasuti 12.35-12.75, alső-ausztriai 12.30-12.70, bécskai 12.65-12.95.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.75-10.95, csepeli 10.65-10.85, postmegyei 10.75-10.95, deliasuti 10.70-10.80, különféle magyarországi 10.60-10.80, ausztriai 10.80-11.

Árpa: Morvaországi 10-10.60, marchfeldi 9.20-9.75, bécsvideki 9.30-9.75, felsőmagyarországi 8.75-10.25, csepeli 8.80-9.50, győri és északmagyarországi 8.80-9.50, deliasuti 8.70-10, takarmány 8.80-9, má-lata 9.25-9.50.

Magyar tengeri 9.85-10.05. Cinquantin 10-10.40. Magyar sző válogatott 10.35-10.55, elsőrendű 10.20-10.35, közepes 9.95-10.25.

MAZZOLINI GIUSEPPE, magánzó római lakos

a 47266 számú

„Berendezés két különböző közzeggel felt tér, elsősorban hajó rekesz között alkalmazott közlekedő nyilásnak önműködően történő tömített elzárására”

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakor-latba vétele céljából belföldi gyárosokkal összekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb felvilágosítással szolgat Kalmár Szabadalmi ügyvivőroda Budapest, VII., Rákóczi-ut 44.

Bécsi értéktőrszde.

Bécs, október 11. Az előtőrszden a spekuláció tartózkodóan viselkedett és a vezető értékek 1-2 koronával hanyatlottak. A déli tőrszde megnyitása-kor hitelrészvények budapesti vásárlásokra élénkültek, egyébként nyugodt volt a piac. Később általános üzletlenség nyilvánult és a vezető spekulá-cziós értékek, noha Berlin szilárd volt, némileg gyengültek.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 639.75. Magyar hitel 832. Laenderbank 541.50. Unionbank 618. Allam-vasut 732. Deliasut 113.25. Alpei 820.75. Rimamurá-nyi 693. Skoda 676.50. Török sorsjegy 238, 3 százalékos deliasuti elsőbbség 266.25.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitelrészvény 840.50. Magyar hitelrészvény 838. Anglobank 32.25. Bankverein 510. Osztrák földhitelintézet 1282. Laenderbank 541.50. Unionbank 66.8.50. Magyar jelzálogbank 484. Allam-vasut 732. Deliasut 111.50. Dunagőzhajózási 1140. Alpei 820.50. Rimamurányi 692.50. Török sorsjegy 238, Skoda 675.50. 3 százalékos deliasuti elsőbbség 266.

Bécs, október 11. (Magyar értékek zárata), 4 száza léko arany-járadék 110.85, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 836.—, Magyar leszámító és váltó részvény —, Rima-murányi 692.25, magyar cukoripar 3200.— Adria hajó-zási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.80, 4 százalékos magyar földterhm. kötvény 90.80 Magy. nyerem.-kölc. sorsjegy 420.—, Kassa-Oderbergi Vasuttrészv. —, Magyar jelzálogbank 483.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, október 11. (Osztrák értékek zárata), 4.2 száza-ékos papír-járadék 91.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.85, 1860-as sorsjegy 1576.—, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 121.—, Bécsi Bankverein 539.50 Osztrák-magyar bank 1 85.—, Déli vasut 112.30, Dunagőzhajózási r.-t. 1137.— Póhny részv. 310.—, Cs. k. arany (vert) 11.40. Német bankv. 117.82. Osztr. Lloyd 171.50 4.2 száz. ezüst jár. 91.40 94.60. Osztr. koronajáradék 91.40, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 640.25, Union-Band 618.90 Osztrák Ländlerbank 540.25, Osztrák-magyar államvasu 731.50, Elbevolgyi vasut —, Alpei részvény 819.75 20 frankos 19.22. Londoni váltóár 241.55, Lipótkohó 606.— Török sorsjegy 238.—.

Csak a minőség

révén lett világhírű a valódi

PALMA kaucsuk Cipőszarok

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 11. (Értéktőzsde.) Bár a mai tőzsdén nem fejlődött ki említésreméltó forgalom, a bányapiacozon kedvezőtlen üzletjelentésekre rhombachi és harpeni részvények, később Bochumiák és Laura-kohó is gyengültek, míg a többi bányacérek változatlan maradt. A varsó-bécsi vasút részvényei szintén erősebben esökkentek. A villamosrészvények azonban a már tegnap árnyesült motívumok utóhatásaképp szilárd diszpozíció mellett egyes lényegesebb magasabb jegyzéseket értek el, miként a pétervári kereskedelmi bank részvényei is folytatták emelkedésüket és ezzel a többi bankértékeket is kedvezően befolyásolták. Vezető járadékok, mint német birodalmi kölesön és török sorsjegyek, valamint osztrák értékek mérsékelt arányban esökkentek. A további forgalomban a gyengébb irányzat általánosabbá vált és végül a villamosági értékek piacára is áterjedt úgy, hogy csak Schukert-részvények tudták nyereségüket megtartani. A tőzsde kedvetlen irányzatban zárult. A készáru-piacz ipari értékei többnyire változatlanok voltak. Napi pénz 3 százalék, magánkamatláb 4 százalék.

Berlin, október 11. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyezték: 4,2 százalékos papírrészek 4 százalékos osztrák aranyjárdék 9,40 osztrák hitelrészvény 200,70 Déli vasút 20,60 orosz bankjegyek 216,65, 4 százalékos új orosz kölesön 92, Discontó 185,70. Dinamittruszt 178,20, Harpeni 173,50 Unifikált török járadék 88, 4,2 százalékos ezüst jár 91,10, 4 százalékos magyar aranyjárdék 98, Magyar koronajárdék 90,30, Osztrák-magyar államvasút 142, Déli vasút részvény 20,87 Elbavölgyi vasút, Bécsi váltóár 848,35. Párisi váltóár 814,50, Union bankrészv. 159.

Frankfurt, október 11. Zárlat. 4,2% papírrészek 4,2% osztr. ar.-jár. 97,40 Magy. ar.-jár. 92,95 Osztr. hitelint. részv. 200,75 Osztrák-magyar államvasút 156,25 Északnyugati vasút, Bustieh radi vasút, Londoni váltóár 104,77, Bécsi Bank vorein 186,50 Villamos részvény 3 százalékos magyar aranykölesön, 4,2 százalékos ezüstjárdék 94,50, Osztrák koronajárdék 91,50, Magyar koronajárdék 90,25 Osztrák-magyar bank 142, Déli vasút részvény 20,87 Elbavölgyi vasút, Bécsi váltóár 848,35. Párisi váltóár 814,50, Union bankrészv. 159.

London, október 11. Angol consol 77 1/2.

Hamburg, október 11. (Zárlat) 4,2 százalékos ezüst járadék 91, 1860. sorsjegy, Déli vasút 20,90 4 százalékos aranyjárdék 97,15, Osztrák hitelrészvény 200,80 Osztrák-magyar államvasút, Olasz járadék 4, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92, 5

Paris, október 11. (Zárlat) 3 százalékos francia járadék 94,07, Osztr. aranyjárdék 97,45 Magyar arany járadék 95,10, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 503,50 3/4 százalékos Olasz járadék 100,50, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 290, 5 százalékos marokkói járadék 524, 4 százalékos 1890. román köles 95,56, 4 százalékos amott. románjár. 1905, 5 százalékos orosz járadék 104,85 4 es fél százalékos 1909. orosz járadék 100, 5 4 százalékos spanyol jár. 91,30 4 százalékos unifikált török jár. 87,50 Török sorsjegy 198,15 Török dohányrészvény 31, Osztrák földhitelintézet, Osztrákländerbank 580, Magyarjelzőlogbank 507, Banque de Paris 16,95 Banque Ottomane 665, Osztrák-magyar államvasút, Déli vasút, Meridionalvasut 585, Hartman gépgyár 616, Rio Tinto 14,40, Sucrerie d'Egypte 78, Tula 479, Uríkányi közszén 176, Chartered 7,50, De Beers 453, East Rand 85, Jagersfontein 184, Trans. Land Comp. 43,75, Váltó Amsterdamra (rövid) 207,75, Váltó német piacokra (rövid) 122,68, Váltó Bécsre (rövid) 104,12, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 3/8, Csekk Londonra 251,90, Magánkamatláb 3,50.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with columns: Milyen időre, Nyert, Finomított. Rows include: Azonnali szállításra, Október-decemberre, Október-augusztusra, Október-májusra, Irányzat: A tengeri és mellésárak rohamos emelkedése és az exkontingens nyersszesztek mindjobban szűkítő hiánya folytán a kontingensszesz is szilárd.

Buzakorpa.

Table with columns: Finom korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.re, Durva korpa azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.re.

Zsiradékok.

Table with columns: Disznózsír budapesti, vidéki.

Szalonna.

Table with columns: Városi 4 drbos, 3.

Budapesti szurómarhavásár.

Október 10. Felhajtott 284 drb 66 borjú (közé 19 rugott). Árjegyzések: Elsőrendű élők borjúkért 128-126 fillérig, kivételesen 128-150 fillérig, közepminőségű élők borjúkért 116-126 fillérig, rugott Lorjúkért 72-110 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat élénk volt, az árak 6-8 fillérrel kelekint emelkedtek.

Kőbányai sertésvásár.

Október 11. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156-157 fillér, Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 163-165 fillér, Közép (páronként 240-280 klg.) 168-176 fillérig.

Sertéslétszám: 1911. évi szeptember hó 9. napján volt készlet 29869 drb. — 1911. október 10-én felhajtott 105 drb. — 1911. október 10-én elszállított 180 drb. — 1911. október 11. napjára maradt készletben 29794 drb. A hizott sertéslelet irányzata: lanya.

Sertéskonzumvársi jelentés.

(A szűkítőfőnöki állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) Október 11. Előző napi eladatlann maradvány 1114 drb sertés. Mai felhajtás 1069 drb sertés, 215 drb sülős, összesen 2183 drb sertés, 215 drb sülős. Eladott 1082 drb sertés, 73 drb sülős. Mai maradvány 1121 drb sertés, 142 drb sülős.

Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg II. rendű életsúlyonással 156 fillér, Fialat nehéz 300 klg. felüli életsúlyonással 160-169 fillér, Fialat közép 220-300 klg. életsúlyonással 164-176 fillér, Fialat könnyű 120 klg. életsúlyonással 170-176 fillér, Hussterítés könnyű 140-300 klg. életsúlyonással 176 fillér, Sülős belföldi elősúlyban 120-140 fillér, A vásár irányzata lanya. Az árak változatlanok.

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvény-társaság Igazgató: ERDŐS ARMAJD.

Budapesti értéktőzsde

Main table with columns: Mai záró ár-folyam, Pénz, Áru, and various market categories like Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, and Közlekedési vállalatok.

Ékszervásárlók figyelmébe!

Zirner Testv. utóda
Liszt Hugó: éksze-
részt és órákészítő
mest Budapest, IV.
Váci-utca 2
szám alatt létezik.

Kérem modern kizottathatóságom kirakatának megtekintésére, a hol az ékszer-szakmának legdivatosaiból Magyar kiállítás vannak a szabott ár feltüntetésével. Pontos címre ügyönni! Pontos címre ügyönni!

Kivonat a hivatalos lapból

— Október 11. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter a székesfehérvári fogasztási adóhivatalok létszámában Wenzel Béla fogasztási adóhivatali tisztet, jelen állomáshelyén és a X. fizetési osztályban való meghagyása mellett, fogasztási adóhivatali ellenőrré, Mayer Kálmán fogasztási adóhivatali tisztet jelen állomáshelyén a X. fizetési osztályba fogasztási adóhivatali tiszté, Szijártó Pál fogasztási adóhivatali gyakornokot jelen állomáshelyén a XI. fizetési osztályba fogasztási adóhivatali tiszté;

a budapesti ítéltábla elnöke dr. Janos Lajos igazságügyminiszteri számvevőségi díjok, budapesti lakost a budapesti ítéltábla területére díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Mandula Aladár máramarosszigeti állami tanítóképző-intézeti tanárt a temesvári állami tanítóképző-intézetbe, Magyar Ferenczet, az árvamegyei kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót

a zemplénvármegyei kir. tanfelügyelőséghez jelen minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Weisz Manó budapesti lakos, valamint Margit és Imre nevű kiskorú gyermekei Vajda névre; Gottilieb Szeréna budapesti lakos családi nevének Gedöre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A makói pénzügyigazgatóságnál több pénzügyi vigyázói állásra 4 hét alatt; a székesfehérvári erdőgazdálkodásnál erdőlegényi állásra október 5-ig; az orsovai járásbírósnál albirói, a rózsashegyi törvényszéknél bírói állásra, a székesfehérvári törvényszéknél és ugyanott a járásbírósnál jegyzői állásra 2 hét alatt; a temesvári törvényszéknél irnoki állásra november 2-ig lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

okt. 11. okt. 10.		okt. 11. okt. 10.	
méter		méter	
Inn	Schärding 1.88 0.70	fiúza	M-Sziget 0.19 0.80
Duna	Passau 2.08 1.67		Telekháza 1.76 0.80
	Linz 0.72 0.30		V-Namény 8.26 0.92
	Hécs 0.76 0.95		Tökaj 0.48 0.46
	Pozsony 0.81 0.57		Tiszafüred 0.49 0.88
	Komárom 1.84 1.54		Szolnok 1.54 1.18
	Budapest 1.15 0.82		Ósóngrád 1.12 1.08
	Paks 0.43 0.11		Szeged 0.53 0.89
	Mohács 1.16 0.59		H-Bocsa 0.52 0.72
	Gombos 3. — 1.46		Titell 1.02 0.73
	Ujvidék 1.08 0.81	Ondova	Hoor 1.12 1.02
	Pancsova 1.28 0.52	Tapoly	Bartfa 0.14 0.38
	Orsova 1.89 1.49	Sodró	Ladóczna 0.10 0.24
Morva	Morváfalva 0.69 0.36	Sajó	Zsolca 1.87 1.18
Vág	Zsolna 0.14 0.34	Hernád	H-Németi 0.21 0.58
	Trenčán 0.18 0.09		EretyőMargarita 0.32 0.85
	Szered 0.52 0.33		B-Ujfalva 0.44 0.43
Rába	Szt.-Gothárd 0.46 0.56	Kőrös	Csúcsa 0. — 0.28
	Sárvár 0.11 0.02		N-Várasd 0.48 0.46
	Győr 1.51 1.45		Bélnyész 0.14 0.18
Dráva	Várasd 2.15 2.85		Tenke 0.23 0.24
	Zákány 0.72 0.67		Garamboca 0.66 0.62
	Bács 1.66 0.61		Borajenő 0.23 0.30
	Eszek 1. — 0.26		Békés 0.23 0.30
Mura	M-Szerdah 0. — 0.42	Sáros	Gy.-Fehérvár 0.28 0.32
Száva	Zágráb 0.42 0.56		Gyoma 0.32 0.89
	Sziget 3.23 0.56		Arad 1.03 1. —
	Mitrovicza 8.46 2.35		Makó 0.19 0.19
Szamos	Décs 0.58 0.56	Temes	Lugos 0.40 0.65
	Szatmár 0.24 0.25		K-Kostély 0.26 0.86
Kraszna	N-Majláty 0.30 0. —		Kiszéto 0.43 0.70
Latorca	Munkács 0.03 0.08	Ságo	Temesvár 0.89 0.64
Laboroz	Remonna 0.10 0.30		Becskecs 1.0 1.14
Vág	Peracsény 0.65 0.02		

Hova menjünk kitérő Bowlé-t inni?

Korossük fel **Gárdonyi Sándor** Kolozsvári éttermét
Ébős-utca 17. sz. Andrássy-ut sarkán, ahol jó és olcsó házi konyhára akadunk.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az ország déli részein volt kisebb mennyiségű eső. A hőmérséklet észrevehetően süllyedt; az éjjel, különösen az északi részeken a fagypont alá szállott a hőmérő s reggel több helyen dér is keletkezett; a hőmérséklet maximuma 20 C. fok volt Orsován, minimuma pedig —6 C. fok Tátrafüreden.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Tulnyomóan száraz idő várható későbbi hőemelkedéssel. (Sürgönyprognózis: Száraz, később enyhébb.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Hőmérséklet	
					max.	min.
A-Szalóna	61.0	16.0	E	1 0	1 22	
Ungvár	60.9	15.1	N	1 4	1 22	
Késmárk	61. —	—	—	—	—	
Lesonoz	60.5	13.1	NW	1 4	1 23	
Ógyalla	61.0	13.9	NW	2 3	1 22	
Budapest	61.5	15.8	NW	4 4	1 23	
Hérsény	63.6	13.1	NE	2 4	1 23	
Kezsthely	63.2	15.7	N	3 2	1 23	
Pécs	63.7	18.6	NE	3 3	1 23	
Zágráb	63.9	17.7	WNW	1 4	1 24	
Münne	—	—	—	—	—	
Szeged	62.3	16.8	W	6 2	1 25	
Tomcsvár	62.8	14.8	—	3	1 23	
Nagyvárad	59.2	12.6	SW	1 4	1 26	
Kolozsvár	—	—	—	—	—	
Nagyszombat	61.7	10.8	SE	1 4	1 25	
Szatmár	—	13.4	SW	1 4	1 15	
Eger	—	11.1	W	2 4	1 18	
Arvaváralja	—	8.6	W	2 4	1 18	
Selmeczbánya	—	12.6	N	1 4	1 18	
Komárom	—	12.4	N	1 0	1 20	
Magyar-Óvár	—	12.2	NW	1 4	1 17	
Sopron	—	14.8	NW	1 2	1 17	
Eszék	—	10.6	—	4	1 18	
Cirkvenica	—	15.8	NE	2 4	1 24	
Debreczen	—	10.9	SW	5 4	1 18	
Keoskemét	—	11.8	—	4	1 21	
Orosháza	—	13.4	SSW	2 4	1 18	
Arad	—	13.9	N	1 0	1 18	
Zsombolya	—	15.9	SW	3 3	1 19	
Verecz	—	20.9	S	2 3	1 23	
Orsova	—	12.8	N	2 0	1 26	

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: **PAJOR MATYÁS**

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —
Írta: **BILLY MARSH.**

Betseyben is jókora adag emberi kíváncsiság lakozott, aminthogy a változatosságot is szerette. Forthgenna-Tower irtózatossá egyhangúságát még sohasem zavarta meg ilyen egyhangú esemény, mint az idegenek érkezése. Betsey ezért elhatározta, hogy nem marad magányosan a konyhában, mikor alkalma lehet, hogy hall valamit a társalgásból vagy legalább is láthatja, mit csinál odafönn a társaság.

Eközben a házvezetőnő megérkezett az első emeletre, melynek mindkét oldalán a nyugati szárnynak nagyobb szobái voltak.

Sarah félelemtől és gyanakvástól megdöbbenett szeme rögtön észrevette a karzaton és a lépcsőkön véghezvitt tatarozást.

— Munkások dolgoztak itt? — fordult hirtelen mistress Pentreathhoz.

— A lépcsőt gondolja? — felelt a házvezetőnő. — Igen, itt munkások jártak.

— Mással nem?

— Nem, de még sok helyen volna rájuk szükség. Még itt is, a ház aránylag legjobb állapotban levő részén is alig használható a hálószobának több mint fele. Azt halottam különben, hogy még a megboldogult mistress Trewerton idejében is alig lehetett bennük lakni és amióta meghalt...

A házvezetőnő elhallgatott, összeeránczolta homlokát és nagyon meg volt lepelve. Az idegen hölgy éppen nem igazolta mistress Franklandnak azt az állítását, hogy igen jó modora van, mert fölöttébb udvariatlan módon elfordult mistress Pentreathtól, mielőtt az befejezte volna szavait. A házvezetőnő azonban nem tágitott és hidegen emeltebb hangon ismételte a szavakat:

— És amióta mistress Treverton meghalt...

Megint elakadt. Az idegen nő hirtelen megfordult, nyugtalan pillantással és nagyon sápadt arccal közeledett hozzá és akadozva kérdezett valami jelentéktelen dolgot:

— Meséljen valamit arról a kísértet-históriáról. — szölt. — Mit gondolnak, férfinak a szelleme, vagy nőé?

— Az elhunyt mistress Trevertonról beszéltem — ismételte a házvezetőnő kímért hangon — és nem a kísértet-históriáról, melyet az északi szobákról beszélnek. Nem méltóztatott figyelni.

— Bocsnát, ezer bocsnát látszólagos figyelmetlenségemért. Eszembe jutott, azaz, hogy szerettem volna tudni...

— Nos — szölt mistress Pentreath, akit a bocsnatkérések e nyíltság szelidde tett — ha érdekl az az érdeken dolog, hát elmondhatom, hogy a kísértetről szóló monda nőről tesz említést.

Az idegen nő még sápadtabb lett és ismét a nyitott ablakhoz fordult.

— Milyen meleg van! — szölt és kihajolt a szabadba.

— Meleg! Mikor északi szél fu! — kiáltott csodálkozva mistress Pentreath.

József bátya udvariasan kérdezte, hogy mikor nézhetik meg a szobákat. A kulesár ugyanis olyan röviden és barátságatlanul felelgetett kérdéseire, hogy abban hagyta a társalgást.

Mistress Pentreath megindult. Három szoba volt előttük, melyek egymásba nyíltak és végül egy ajtón át egy folyosóra, mely az északi oldalhoz vezetett.

Megérintette Sarah vállát, hogy jelezze, hogy ideje lesz elindulni.

Mialatt a reggeliző szoba ajtaját felnyitotta, folytatta megkezdett elbeszélését.

— Ami a kísértetet illeti, ha annak az egész történetét akarja tudni, tulajdonképpen olyan tudatlan emberekhez kell fordulnia, akik hisznek benne. Hogy a szellem régiebb,

vagy újabb keletű és miért kísért állítólag, azt nem tudom.

A házvezetőnő nagyon köszönősen tagadta ugyan, hogy hisz ebben a babonában mégis eleget hallott a kísértet-históriáról, hogy féljen. Sőt aligha volt a házban, vagy azonkívül valaki, aki kevésbé félt volna az északi szárnytól, mint éppen mistress Pentreath.

Mialatt a házvezetőnő felhuzta a reggelizőszoba ablakredőnyeit és mr. Munder kinyitotta a könyvtárszobába nyíló ajtót. József bátya hűgőző lopózott és bátorító szavakat sottogott neki:

— Oh, a gondolataim! — felelt szintén sottogva, Sarah. — Ez a ház mind feltámasztja őket ellenem!... Oh, miért is jöttem ide!

— Jól teszi, ha megnézi a kilátást ebből az ablakból. — szölt mistress Pentreath, miután felvonta a redőnyöket. — Gyönyörű szép.

Mialatt az első emeleten ez történt, Betsey megunt a várakozást odakünn és miután egyetlen hangot sem hallott ki a szobából, elhatározta, hogy visszatér a szobába. Ezzelbe jutott az ebéd, mely odakünn felügyelet nélkül maradt a tűzhelyen.

A vendégek mintán eléggé kigyönyörködtek magukat, a könyvtárszobába léptek. Mistress Pentreath azonban azt a kellemetlen tapasztalást tette, hogy mr. Munder fölöttébb sértette József bátya bizalmasodó magaviselete és hogy a saját méltóságát valahogy érvényre juttassa, csupán azon igyekezett, hogy lehetőleg ne tűnjék kalauznak, aki minden jött mentnek szolgálataira áll.

És így unottan járkált körül a szobákban, mintha maga is látogató volna. Kinézett az ablakon, lapozgatott az asztalon fekvő könyvekben, nézegette magát a kandallók tükrében.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911 október 12-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Bábjáték.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta: Pierre Wolff. Fordította: Váradi Antal.

Személyek:
Roger de Monclars Ödög
Fernez Gyöngy
Nizorettes Mihályi
Pierre Varcine Garasozeghy
Bonnières Rajnai
Valmont Kürthy
Trevoux Faudy
De Monclarsné Váradi A.
De Lancy né V. Munkácsy R.
Dureux barón Csizsik T.
Valmontné K. Gerő Lina

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Nyári szerelem.

Vigjáték 4 felvonásban. Írta: Adrien Louis. Fordította: Adorján Andor.

Személyek:
Mathivet Pierre Tannay
Germaine, felesége P. Gazsi M.
L. Herminie Szerényi
Julie Lerk-ly I.
Gaburo Tapoczai
Az ör. Balassa
Gactán Ittői
Pummulat Ferenczy
Laternyiné Varsa A.
Fonáné Mikay A.
Daphine Molnár A.
D. Ebrusallensé Pally R.

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Otello.

Dalmi 4 felv. Szerette: Verdi
Szövegét írta: Boito Arrigo Ford.
Rado Antal.

Személyek:
Otello Lunardi
Jago, zászfőtartója Takáts
Cassio, hadnagy Pichor
Rodrigo Kertész
Lodovico Ney B.
Montano Kornai
Egy hűnök Vassquez
Desdemona Juhász
Emilia, Jago neje N. Vámt V.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Az élet szava.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Schnitzler Arthur. Fordította: Szilgyi Ernő.

Személyek:
A: Öreg Moser Sebastyén
Mari, a leánya Gombaszögi
Bichter né T. Hami
Katalin, a leánya Simonyi
Dr. Schindler Papp
Rainer Ede Törös
Az ezredes Pártos
Iren, a felesége Haraszti
Max, fiatal tiszt Lugosi
Albert, „ Tarnay
Sebastyén, altiszt Gero

Nincs előadás.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz.

Waldmann Irrelogazg.

22 műsorszám!!

A fő attrakciók:
LOLA and OTTO TATE
GEORG NEUMÜLLER
KARTELLI
CARDOSH

Az előadás kezdete 8 órákor.
Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.
A téli kertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.
Telefon 93-36.

Megnyilt

e héten a

MERÁN-szálloda

Budapest,
V., Váci-körút 82/a.
Nyugati pályaudv. szemben
Tulajdonos:
Balog József.

100 szoba. Központi fűtés. Hűtés és meleg vízvezeték. Villanyvilágítás. Lift. Fürdők. Olvasó- és társalgótermek. Buffet és kávéterem. Közlekedés a város minden irányába. A szobák áral 3.50 koronától feljebb.

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.

Telefon 88-89. Telefon 88-89.

A Kis Svábhegy lankás hegyoldalán, ósergi arnyas park közepén, remek kilátással a budai hegyekre. Özönvíz-levegő. Budapest lecsöndesebb területe. Harmincz, kényelemmel berendezett szoba, közös és társalgó-helyiségek, előkelő és meleg családi otthon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásai. Szénasavas, sós, mór, fonyó, villamos és fényfürdők. A szanatóriumban rendelkeznek: emésztőszervek betegségei, anyagcsere-bántalmak, cukorbetegség, máj, epekövek, vesebetegségek, neurasthenia, hátyerincszorvadás ellen, soványító- és húzóanyagok, csontterápia. Igazgató-főorvos: **csernyfalvi dr. Kozmutza Béla.** — Felvétel a szanatóriumban egész nap. 110.

MEGNYILT

Simplon szálloda

Budapest, VIII., Kenyérmező-u. 4.
Rákóczy-ut és Kenyérmező-utca sark.
A Keleti pályaudvar közelében. Villamos megállóhely. Telefon.

Tulajdonos:
Zsoldos Mátvás

75. szoba. Modern, kényelmes berendezés, központi fűtés, villanyvilágítás, fürdők. Szoba-árak 3 korona 20 fillértől.

STEINHARDT MULATO

Rákóczy-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdeté 1/8 órákor.
Ujdonosság! 9 órákor!

Lebovits végakarata

11 órákor! 11 órákor!

KAKUK! KAKUK!

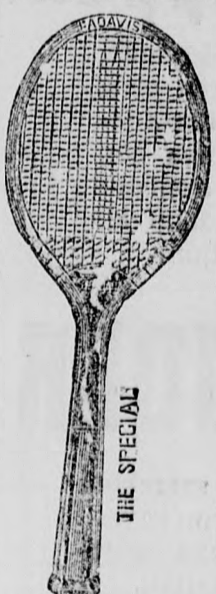
Döntőzetek írták: Gllinger és Taussig, ford. és átd. Steinhardt. STEINHARDT és HUNYADI új kuplékkal és elsőrendű külföldi zenék. Vasár és ünnepnapon döntőzet előadás. Kezdeté 1/2 kcr. Ezzel után a remek telikertben reggeli 5 óráig szingányzene, kabaré és táncz. Belépődíj nélkül. Jegyek: a. e. 10-14. u. 3-5-ig a mulatóban és egész nap a Risch-féle nagyzűzsdében. Andrássy-ut 19 és a Hungaria-fürdő pénztáránál válthatók.

BUTOR

a legjobb minőségű olcsón, készpénzért vagy részletre, mely banknál törlesztendő a legjobb módszer szerint és pedig minden 100 korona után havi 5 koronájával, kapható a **Műbutor Kereskedelmi részv.-társ.-nál** Budapest, VI., Magyar-utca 3. (Kossuth Lajos-utca sark) szőlő BUDAPEST, IV., ARANYKÉZ-UTCA 5. szám alatt.

REICHENBERG JAKAB

szűcsmester, szőrmé- és szűcsáru üzlete
BUDAPEST, VII., Dohány utca 1/b.
a Dohány-utcai templommal szemben.
Ajánlja olcsó árért du-
san felszerelt ruháit.

A Harris-bazár új épületebe való átköltözés miatt **Sport-Szakkainkat** mélyen lezállított árakon árusítjuk:
Weinberger és Fodor áruhaza
BUDAPEST
IV., Városház-tér 2. sz.
(magas földszint)

Legolcsóbb készpénzárak. **Farkasházi és Bíró zongoratermei** Váci-körút 12. szám. alatt megnyiták. Kényelmes részletfizetés.

TYURIN!!

használata után nincs többé baromfivész. **1 nap alatt megszűntet mindenféle vészt.** Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitűnőségét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre vészmentesíti a baromflakat. **1 nap alatt megszűnteti a vészt.** Minden üveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél
Sürgőnyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszetküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és TÁRSA cégnél Budapest, V., Erzsébet-tér 5. szám. TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99. TELEFONSZÁMOK: 73-96, 73-97, 73-98, 73-99.

Heti műsor:

Október hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Város- ligeti Színház	Uránia
13 Fénkek	Atilla	Faust	—	A tolvaj	Ódipusz király	A kis gróf	Nulla ur	A fehér ember útja
14 Szombat	Atilla	Pillang kisasszony	Válás útja	Hit és haza	Az élet szava	A kis gróf	Nulla ur	—
15 Delután: Vásár: 10-14 Este:	Rosenkrantz és Güldenstern Atilla.	Szevillai borbély cran tos	—	Nyári szerelem Hit és haza	Nagy diákok Sárga lilium	Czigányszerelem A kis gróf	Az artatlan Zsuzsi Nulla ur	—

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. október 12-én.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Írta: Bartos Ferencz. Zenejét szerette: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Guidó gróf	Szirmai
László, fia	Király
Howard Dorothy	Conray A.
Rozsi	Fedák S.
Csibrákné	Gerő I.
Lapolya, igazgató	Hátkay
Kallai, önkéntes	Simai
Rozgonyi, riportér	Balázs
Ichwarcz, bankhiv.	Dévényi
atócs, színész	Németh
Egressi, színész	Latabár
Kocsanyi, nevelő	Boross
Bárjányi,	Krasznáné
Anna, a	Sós M.
Álmi	Bothlen G.
Thomson	Raskó

Kezdeté 1/8 órákor.

Gőzvárosi Városi Színház

Nulla ur.

Szoház 3 felvonásban. Írták: Javault Pál és Mouéy Eon. Fordította: Göth Sándor.

Személyek:

A herczeg	Szörégh
Lucien	Fekete
Sordinné	Föld I.
Georgette	Radó N.
Luquille	Szabolcs
Souillon	Szalay
Sarabouille	Klenovics
Sébe	Szölösy R.
Sourdin	Keller
Szilberte	Körmeny L.
Mile	Ótvös J.
Martionette	Heltah O.
Mi	Mányósy L.
Edouard	Terék

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOGRAF

Képszínház-utca 1-3. Telefon 62-39.

Budapest (legjobb eredeti felvételek). A makacs nagyúri bumoreszk. Lovóia menyország (dram). Aktuális képek: Lehmann ur költőkörök (komédia). A portugál lovasság (katonai felvétel). Te csak hallgass (tréfa). Dráma a gyorsvonaton.

Az első előadás hétköznapokon 10 óra, vasár- és ünnepnapokon 8 órákor kezdődik. Legközelebbi műsorváltozás hétfőn 11 óra 16-án.

URANIA SZÍNHÁZ.

A fehér ember utja.

Írta: Dr. Gáspár Ferencz. Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órákor legelsőrangú színházi és varié-előadás. A New-Yorki betörők: - A világhírű Picoard - csoport végtelenül mulatságos némajátéka. - The Hamomoura Family. A japán mikádó udvari művészi 72.000 koronás színpadi felszereléssel.

A két róka.

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. - Játsszák: Szalonfal Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthé Sándor, Doktor János és Dezsöffy László. The Prince of Wales-csoport, a roppant kedves angol fiúk és lányok. Reuter Bros gladiátorok, Budapestben még nem látott mutatványa. Lise Ripert a pajkos parisi díző. Az alvajáró parisi bohózat. Játsszák: Mezei Ilonka és Horthy Sándor. Tutista és Pitianer móka, Bárony és Tihanyi a tükör előtt. Der Nachtwandler pariser Posse.

Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók. A télkertben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vinco és zenekara. Bal-mabile. Keringő verseny. Tancz hajnalig. A legvidámabb budapesti hely.

Minden ünnep- és vasárnap, d. u. 8 3/4 órákor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás az összes attrakciók fellépte. Vasárnap, október 15-én d. u. 8 3/4 órákor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte.

OMNIA
A főváros legnagyobb és legdíszesebb mozgóképpalotája. Bejárat: József-körút 81. sz. Telefon 120-30.
Csak felnőtteknek! Kizárólagos joggal! Még csak pár napig!
A dohánygyári leány
Társadalmi színű 2 felvonásban. Ezenkívül a teljes heti műsor. Kezdeté d. u. 8 órákor.

DIANA

fogkrém

szaktekinélyek véleménye szerint a legalkalmasabb fogtisztító-szer, mely a lerakodott fogkövet (fogpenész) legrövidebb időn belül eltüntet és a fogakat vakító fehérré teszi.

A DIANA-FOGKRÉM ára 50 fill.

Diana - krém és Diana - szappan

használata teljesen elegendő, hogy vörös arcza, vörös orra, vörös keze hófehér, tiszta és finom legyen és a csunya bőrbántalmaktól, valamint szeplőtől és pattanástól a legrövidebb idő alatt megszabaduljon.

DIANA-PUDER

teljesen ártalmatlan szerekből van összeállítva, az arcon egyenletesen tapad és szabad szemmel teljesen láthatatlan. Egy üvegtégely DIANA-crém (nappali és éjjeli, vagy csak éjjeli használatra) 1 kor. 50 fill. Egy nagy darab DIANA-szappan 1 kor. 50 fill. Egy nagy doboz DIANA-puder szarvasbőrrel együtt (fehér, rózsaszín vagy sárgaszínben) 1 kor. 50 fill.

DIANA - sósborszesz

nélkülözhetetlen háziszser.

Az itt felsorolt készítmények eredeti áron mindenütt kaphatók! Eladási központ: Diana áruosztály. Budapest, VI. ker., Teréz-körút 22. szám. Telefon 117-06.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 órákor.

MA ÉS MINDENNAP
Der „Tugendwächter“
J. ARMIN-tól.
A KONKURENSEK
SATYR-tól.
Továbbá: Princz Luiza, Szöke Szakál, Rott Sándor, Trebitsch, Ricza Giza, Gerő József, Springer.

CASINO DE PARIS 12 ÓRÁKOR.
Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. u. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Hírach nagytársaság Andrassy-ut 19. és Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. 12 óra után az I-ső emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciók felléptével.

PALACE SZÁLLÓ

éttermei és pincéje
Budapest, VIII.,
Rákóczi-ut 43.
Kitűnő ételek, elsőrangú kiszolgálás, jutányos árak.
A t. közönség pártfogását kéri
Unterreiner János.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.
Elnök: Herczeg Windischgraetz Lajos.
Minden asztal vagy háztartás hiányos Magyarország kincse, a felséges tokaji bor nélkül.

ÜNNEPI ALKALMAKRA

ajánljuk próbaküldemény vagy ajándék gyanánt:

5 kg.-os bérmentes postakosarak

2 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni és	
1 : 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu és	K 12.-
1 : 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, együtt.	K 7.40
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni	K 14.25
5 palack 0.5 lit. 1906. évi 3 puttonos édes aszu,	

Bérmentes vasuti ládák:

10 palack 0.7 lit. 1907. évi tokaji finom pecsénye bor (hercegi töltés)	
10 palack 0.5 lit. 1901. évi kiváló tokaji szamorodni bor	32.- K
6 palack 0.25 lit. 1906. évi 2 putt. édes tokaji aszu és	
5 : 0.25 " 1904. " 3 " " " " és	
5 : 0.25 " 1901. " 4 " " " " " és	51... K
5 : 0.25 " 1889. " 4 "nehézgyógy., együttesen	

Bérmentes vasuti hordók:

60 liter 1908. évi tokaji asztali bor	K 60.-
60 : 1907. " zamatos pecsénye bor	K 72.-
60 : 1904. " kiváló szamorodni bor	K 90.-

Kiváltunk
ZÁLOGBAN
levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.
MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
..... (Főpostával szemben)

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órákor az októberi favorit-műsor.

A new-yorki betörők. A világhírű Picoard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. - The Hamomoura Family. A japán mikádó udvari művészi 72000 koronás színpadi felszereléssel. - A KÉT RÓKA Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. Játsszák: Szalonfal Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Máthé Sándor, Doktor János és Dezsöffy László. - The Prince of Wales-csoport, roppant kedves angol fiúk és lányok. - Reuter Bros gladiátorok Budapestben még nem látott mutatványa. - Lise Ripert, a pajkos parisi díző. As alvajáró parisi bohózat. Tutista és Pitianer móka, Bárony és Tihanyi a tükör előtt. - Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók. A télkertben ROYAL-CABARET, belépődíj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj Kukó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. Bal mabile. Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely. Vasárnap, október 16-én délután 3 3/4 órákor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében
(VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

A legvidámabb éjjelutáni szórakozó hely. 40 tánc és énekattrakció. Fellépnek: Lise Ripert, Weksa Duo, Serlezi Franciska, Pelessényi Vili, La Soora, Saffy Lajos, Hilde d'Égard, La belle Caritta, Louise Delbeuse, Prince of Wales Company, Gilda Vincuro, Krasznai Illi, Bezzeg Stefi, Várady Aranka, Elekny Anny, Pallai Tusi, Kelemen Bóka, Margot, Fodor Vilma, Weltner Elsa, Donsauvelbert, Major Mariska, Széchy Etta, Várady Adé, Welton, Alstrup, Nagyszeghy Mariska, Chitta Dolores, Bertha Andersen, Ohly Derby, Szabó Margit, Piko Jolán stb) Kezdeté pontban éjjelkor. Belépődíj éjjeltől 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj Kukó Vinco és zenekara hajnalig muzsikál. - Ball Mabile. Keringő verseny. Új nóták. Új táncok.

Családi házakat építünk

minden tökébefektetés nélkül köztisztviselőknek és nyugdíj-képes magánhivatalnokoknak, lakbérük lekötése ellenében Buda legszébb részén és kitűnő fekvésű helyen a FILLÉR- és Aladar-utcaiban és ezenkívül bárhol. - Jelentkezések megelőző eszközrendelők, mivel már csak néhány telek áll rendelkezésre. Bővebb felvilágosítást nyújt Budai Bank és Telepítő Részvénytársaság
I., Fehérvári-ut 34-36. szám.

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan czélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **Műláb** a lehető legjobb kivitelben **Műkéz** a legizlésebb kiállításban **Műfüző**

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jóállás mellett készülnek.

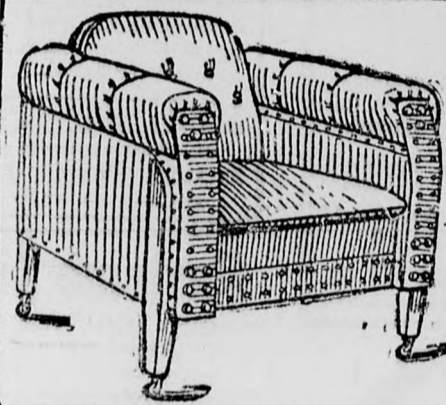
Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 példányban, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Olecsó czipőeladás!

VII., Rákóczi-ut 44. sz. (Népszínház-zal szemben)

Az összes raktáron lévő valódi amerikai és angol gyártmányok Barry, King Qualité, Titán és a legjobb hazai gyártmányok

beszerzési áron árusítatnak.

Bőrbutoripar!

Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivitel és árak tekintetében különös elnyújtást nyújt. Angol bőrbutorok, ebédülő székek, foteuilok, férisszobák és irodahelyiségek butorizása!
Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

A világhíró „THE ROYAL”

Gramofonokat minden recsegés vagy utózási nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan eredeti, nagyban gyári áron és minden araföl-emelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékekre is. Piccoló Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia

grammofonnagykereskedők,
Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-ter 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve 20000

BUTOR

készpénzzel és részletekkel. Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, ebéd-, úri- és szalonberendezések, úriárai és asztalok, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII. Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

FŐNÖKÖK

ezred eddig hiába vártak arra, hogy környü szerrel jussanak irógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írásu, visszaváltós, tabulátoros, festékdobillentyűs, aritmikus sorváltós, csupa acéllal és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kivitelűt.

Ujlaki-irógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó iródi munkálatokba könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt irógépet legmodernebb Ujlaki irógépükre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országosra. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA

Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 23. sz.

Telefon 132-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, közöljék címüket. Vidéki képviselők keresztelnek.

Magyar Királyi Államvasutak
Üzletvezetőség Szombathely.
25080-1911. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége Polgári-Szöllők állomáson létesítendő magas építményekhez szükséges mintegy 300.000 darab fali téglá szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szabályszerűen kiállított ivenként egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok a 30 filléres bélyeggel ellátott és cégszerűen aláírt ajánlati felhívással együtt sértetlen borítékban elhelyezve, a cég pecsétjével lepecsételve legkésőbb 1911. október hó 21-ének déli 12 órájáig az alírott üzletvezetőség általános osztályán benyújtandók, vagy pedig posta útján oda beküldendők és a boríték ezen külcimmal látandók el. Ajánlat a 25080-911. számú pályázati hirdetményben kiírt téglá szállítására.

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó mennyiség 5 százalékának legkésőbb 1911. október 20-ának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetőségének gyűjtőpénztárából akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letendő.

Szombathely, 1911. évi október hóban.

A magyar királyi államvasutak
Szombathelyi üzletvezetősége.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Hirdetések felvételnek a lapnak kiadóhivatalában

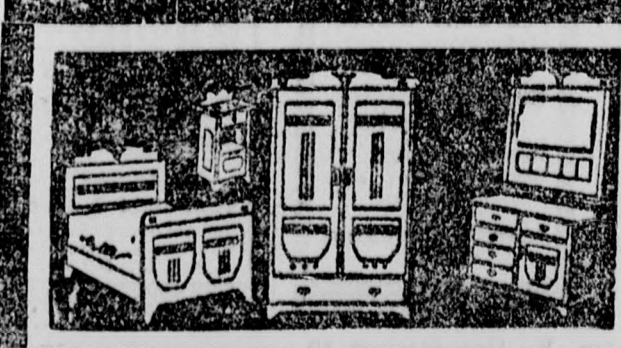
HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A
LEGELONYÓSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZES MŰVÉSZ
üzletében szerezhették meg.

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLDNÖS BONDOLY FORDITOM.
ÁRJEGYZÉK 2000 RÁVVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Újrendszerű butor-hitel.

<p>Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlók közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.</p>	<p>Hitel esetén készpénzárakat számítunk, csupán a tartozás után 6% kamat fizetendő.</p>	<p>A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.</p>
--	---	--

Törlesztés:
minden 100.— korona után havi 3.— korona vagy minden 100.— korona után 1/4 évi 9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkből
BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, kármányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó aron kaphatók...

Férjhez menne földbirtokos 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal...

Házasság közvetítés legszigorúbb titoktartás mellett...

Akar Ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásd?

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld...

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár...

Veres áfonya befőtt, szépségségi, 5 kilós postakosár K 7...

10%-kal olcsóbb, mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorárúháza...

Butorhitel legújabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk...

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszer a Réthy-féle ezukorka...

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes tartályban 11 korona bérmentve...

Öreg hamis fogak, zálogcédulákat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz...

Sas szálloda, IV. Sarkantus-utca 12. Szobák mindenkor jutányosan kaphatók.

Diszkrétkezelők kérjenek árjegyzéket az Első magyar díszfénycsiskolótól...

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld...

Pénz akar Ön azonnal butor, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra...

Zálogcédulát, brilliántot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget vesznek...

Kézimunka hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez...

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítését, összes temetkezési cikkek képe...

Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet...

Allások mindenféle szakmából költés, zölve vannak az Országos Pályázati Közlönyben...

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezekben K 8.-, sósóban kor. 7.-...

Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora...

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb; fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb...

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítottunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3. télelelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek...

Téliszőlőt birsalmát, körtét, almát, postakosárban 2.80, barackkivárnak kilóját 2.40...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, Üllői-ut 123. Telefon: 92-80.

Singer varrógépek Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almássy-ter 14. javításokat olcsón készít.

Gyorsírás és gyorsgépirás A Gyakorló Gyorsíró Társaság megnagyobbított modern higiénikus új helyiségeiben...

Hungária beszélgépek tölcésnéküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók.

Deményi és Társa Budapest, VI., Tere-körút 4. Kérjen árjegyzéket

Nemi betegek Férfiak, nők trippertől csak a valódi és világhírű Larcion Capsulától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg...

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban árban és minden árfelemelésnél is 8 és 10 K részlete szállítunk...

30 koronáért készülnék saját műhelyemben mérték után remek szabásban...

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt...

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Titkos betegségek, huyosófolyás, huyososzükeletek, hólyagbántalmak, altesii sebek, hörbetegségek, bujakor (syphilla) az önfertőzés utókövetkezményei...

Dr. Garai szakorvos rendelő-intézet, Budapest, VI., Andrassy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levélleg is.

Mézédes csemegezőlő mázsánként 36.-, postakosárként 2.20, zöldpaprikát, körtét, almát, szilvát 2.40 K-ért.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetkek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld...

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. Telefon 54-74.

Parlamentti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás.

Készpénzért vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítottunk teljes lakberendezéseket...